

ZESPÓŁ ELEKTROWNI PAŃNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI W 2019 ROKU

SPIS TREŚCI:

1.	WYBRANE DANE FINANSOWE	4
2.	CHARAKTERYSTYKA SPÓŁKI I GRUPY KAPITAŁOWEJ	5
2.1.	Podstawowe informacje o Spółce i Grupie Kapitałowej	5
2.2.	Podstawowe zasady oraz zmiany w podstawowych zasadach zarządzania Spółką i Grupą Kapitałową ZE PAK SA	7
2.3.	Charakterystyka podstawowych produktów, towarów i usług oraz podstawowych rynków zbytu i źródeł zaopatrzenia	8
3.	OPIS DZIAŁALNOŚCI	9
3.1.	Istotne zdarzenia roku obrotowego oraz zdarzenia następujące po dniu bilansowym mające wpływ na działalność bieżącą i przyszłą	9
3.2.	Istotne umowy zawarte w roku obrotowym	12
3.3.	Realizacja programu inwestycyjnego	13
3.4.	Zarządzanie ryzykiem	13
3.5.	Opis wykorzystania wpływów z emisji	14
4.	PODSTAWOWE CZYNNIKI RYZYKA PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI	14
5.	OPIS SYTUACJI FINANSOWO-MAJĄTKOWEJ	21
5.1.	Zasady sporządzania sprawozdania finansowego	21
5.2.	Charakterystyka podstawowych wielkości ekonomiczno-finansowych	22
5.3.	Istotne pozycje pozabilansowe	29
5.4.	Przewidywana sytuacja finansowa	29
5.5.	Charakterystyka czynników mających wpływ na bieżące i przyszłe wyniki finansowe	30
5.6.	Czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze mające wpływ na osiągnięte rezultaty finansowe	33
6.	ZARZĄDZANIE ZASOBAMI FINANSOWYMI	33
6.1.	Ocena zarządzania zasobami finansowymi	33
6.2.	Ocena realizacji zamierzeń inwestycyjnych	33
7.	ISTOTNE CZYNNIKI I PERSPEKTYWY ROZWOJU	33
8.	CHARAKTERYSTYKA STRUKTURY AKCJONARIATU	35
8.1.	Struktura akcjonariatu	35
8.2.	Nabycie akcji własnych	36
8.3.	Akcje i udziały podmiotów z Grupy Kapitałowej ZE PAK SA w posiadaniu osób nadzorujących i zarządzających	36
8.4.	System kontroli programu akcji pracowniczych	36
9.	OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO	36
9.1.	Zestaw stosowanych zasad ładu korporacyjnego	37
9.2.	Zestaw zasad, od których stosowania odstąpiono	37
9.3.	Opis głównych cech stosowanych systemów kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych	38
9.4.	Akcjonariusze posiadający znaczące pakiety akcji	41
9.5.	Posiadacze papierów wartościowych dających szczególnie uprawnienia kontrolne	41
9.6.	Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu	41
9.7.	Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych	41
9.8.	Zasady dotyczące powoływania i odwoływania osób zarządzających i nadzorujących	41
9.9.	Skład osobowy, jego zmiany oraz opis działania organów zarządzających i nadzorujących	43
9.10.	Sposób działania Walnego Zgromadzenia, jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposób ich wykonywania	46
9.11.	Opis zasad zmian Statutu Spółki	47
9.12.	Informacje na temat systemu wynagrodzeń oraz wysokości wynagrodzeń osób zarządzających i nadzorujących	47

10. OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE POLITYKI RÓŻNORODNOŚCI	49
11. OŚWIADCZENIE ZARZĄDU SPÓŁKI NA TEMAT INFORMACJI NIEFINANSOWYCH ZA 2019 ROK DLA ZE PAK SA	50
11.1. Opis modelu biznesowego.....	50
11.2. Kwestie społeczne	50
11.3. Kwestie pracownicze.....	53
11.4. Kwestie środowiskowe.....	58
11.5. Kwestia poszanowania praw człowieka	64
11.6. Kwestie związane z przeciwdziałaniem korupcji.....	65
12. POZOSTAŁE INFORMACJE	67
12.1. Istotne postępowania sądowe	67
12.2. Istotne osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju	68
12.3. Informacja o dokonaniu wyboru firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.....	68
12.4. Informacje na temat badania sprawozdania finansowego.....	68
12.5. Prognozy finansowe	69

1. WYBRANE DANE FINANSOWE

Wybrane dane finansowe	tysiące złotych	tysiące złotych	tysiące euro	tysiące euro
	12 miesięcy 2019 okres od 01.01.2019 do 31.12.2019	12 miesięcy 2018 okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	12 miesięcy 2019 okres od 01.01.2019 do 31.12.2019	12 miesięcy 2018 okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	1 429 854	1 220 800	332 385	286 109
Zysk/Strata z działalności operacyjnej	(41 585)	(144 645)	(9 667)	(33 899)
Zysk/Strata brutto	27 227	(106 192)	6 329	(24 887)
Zysk/Strata netto	(46 339)	(64 516)	(10 772)	(15 120)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	142 588	126 332	33 146	29 607
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	135 624	95 406	31 527	22 360
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(215 739)	(244 939)	(50 151)	(57 404)
Przepływy pieniężne netto razem	62 473	(23 201)	14 523	(5 437)
Zysk netto na akcję (w złotych/euro na akcję)	(0,91)	(1,27)	(0,21)	(0,30)
Średnioważona liczba akcji	50 823 547	50 823 547	50 823 547	50 823 547
	stan na 31.12.2019	stan na 31.12.2018	stan na 31.12.2019	stan na 31.12.2018
Aktywa razem	1 992 034	2 151 997	467 778	500 464
Aktywa trwałe	1 519 635	1 745 389	356 847	405 904
Aktywa obrotowe	472 399	406 608	110 931	94 560
Kapitał własny	1 292 048	1 338 387	303 404	311 253
Kapitał podstawowy	101 647	101 647	23 869	23 639
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	699 986	813 610	164 374	189 212
Zobowiązania długoterminowe	2 291	61 392	538	14 277
Zobowiązania krótkoterminowe	102 825	245 412	24 146	57 073
Wartość księgowa na akcję (w złotych/euro na akcję)	25,42	26,33	5,97	6,12
Średnioważona liczba akcji	50 823 547	50 823 547	50 823 547	50 823 547

Wybrane dane finansowe zostały przeliczone z zastosowaniem następujących kursów:

- dane dotyczące rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych zgodnie z kursem stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów NBP z każdego ostatniego roboczego dnia miesiąca okresu obrotowego od dnia 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku, co daje 4,3018 euro/złoty oraz od dnia 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku, co daje 4,2669 euro/złoty.
- dane dotyczące poszczególnych pozycji bilansu zgodnie ze średnim kursem euro/złoty określonym przez NBP na dzień 31 grudnia 2019 roku, tj. 4,2585 euro/złoty oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku, tj. 4,3000 euro/złoty.

2. CHARAKTERYSTYKA SPÓŁKI I GRUPY KAPITAŁOWEJ

2.1. Podstawowe informacje o Spółce i Grupie Kapitałowej

Podstawowe informacje o Spółce

Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA (w dalszej części sprawozdania również jako „ZE PAK SA” lub „Spółka”) działa w formie spółki akcyjnej, na podstawie przepisów Kodeksu Spółek Handlowych i innych przepisów powszechnie obowiązującego prawa polskiego. Spółka powstała na skutek przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin z siedzibą w Koninie w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod firmą Zespół Elektrowni „Pątnów – Adamów – Konin” Spółka Akcyjna. Akt przekształcenia został podpisany dnia 29 grudnia 1994 roku przed notariuszem Elżbietą Brudnicką z Kancelarii Notarialnej w Warszawie. W dniu 31 grudnia 1994 roku Spółka została wpisana przez Sąd Rejonowy w Koninie do rejestru handlowego w dziale „B” pod numerem RHB 847. Na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Poznaniu, XXII Wydział Gospodarczy KRS z dnia 21 czerwca 2001 roku, Spółka została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Obecnie Spółka jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy Poznań Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000021374. Spółka została utworzona na czas nieograniczony.

Nazwa:	Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin Spółka Akcyjna
Forma prawna:	spółka akcyjna
Skrócona nazwa:	ZE PAK SA
Siedziba i adres:	ul. Kazimierska 45, 62-510 Konin, Polska
Numer telefonu:	+48 63 247 30 00
Numer telefaksu:	+48 63 247 30 30
Strona internetowa:	www.zepak.com.pl
Adres poczty elektronicznej:	zepak@zepak.com.pl
KRS:	0000021374
REGON:	310186795
NIP:	665-000-16-45

Zgodnie ze Statutem Spółki podstawowym przedmiotem działalności Spółki jest wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej oraz produkcja i sprzedaż ciepła. Spółka wytwarza energię ze źródeł konwencjonalnych oraz poprzez spalanie biomasy. Spółka może prowadzić działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i poza jej granicami.

Akcje Spółki notowane są na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA. Akcje Spółki są zdematerializowane i oznaczone przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA kodem papierów wartościowych ISIN PLZEPAK00012.

W 2019 roku kapitał zakładowy ZE PAK SA nie uległ zmianie. Na dzień 31 grudnia 2019 roku kapitał zakładowy wynosił 101 647 094,00 złotych i dzielił się na 50 823 547 akcji na okaziciela serii A o wartości nominalnej 2,00 złotych każda, które uprawniają do wykonywania 50 823 547 głosów na walnym zgromadzeniu Spółki, co stanowi 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Spółki.

Spółka nie posiada oddziałów (zakładów).

Podstawowe informacje o Grupie Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2019 roku w skład Grupy Kapitałowej ZE PAK SA (również wskazywana w dalszej części sprawozdania jako „Grupa”, „Grupa Kapitałowa”, „Grupa ZE PAK SA”) wchodzi jednostka dominująca Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA oraz dziewięć spółek zależnych, tj. Elektrownia Pątnów II sp. z o.o., PAK – Volt SA, PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów SA (również wskazywana w dalszej części sprawozdania jako „PAK KWB Adamów SA”), PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin SA (również wskazywana w dalszej części sprawozdania jako „PAK KWB Konin SA”), Przedsiębiorstwo Remontowe PAK Serwis sp. z o.o. (również wskazywana w dalszej części sprawozdania jako „PAK Serwis sp. z o.o.”), PAK Górnictwo sp. z o.o., PAK Infrastruktura sp. z o.o., PAK Adamów sp. z o.o., Aquakon sp. z o.o. w likwidacji. Konsolidacji podlegają wszystkie wyżej wymienione spółki.

Spółki mające największe znaczenie dla Grupy ze względu na swoją skalę działalności to ZE PAK SA, zajmująca się wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła, Elektrownia Pątnów II sp. z o.o., zajmująca się wytwarzaniem energii elektrycznej oraz PAK KWB Adamów SA i PAK KWB Konin SA, zajmujące się wydobywaniem węgla brunatnego. Oprócz spółek z wymienionych głównych obszarów działalności w skład Grupy wchodzi również inne spółki, które zajmują się

m.in.: realizacją robót budowlanych i montażowych, pracami konserwacyjnymi, działalnością usługową, produkcyjną i handlową skierowaną na zaspokojenie potrzeb i kompleksową obsługę przemysłu.

Aktywa wytwórcze Grupy obejmują trzy elektrownie opalane węglem brunatnym zlokalizowane w centralnej Polsce, w województwie wielkopolskim. Są to: Pątnów II, która jest wyposażona w blok energetyczny na parametry nadkrytyczne, Pątnów I, oraz Konin, wyposażona m.in. w blok z kotłem dedykowanym opalanym biomasą. Łączna osiągalna moc elektryczna brutto aktywów wytwórczych Grupy na dzień publikacji niniejszego raportu wynosi 1695 MW.

Główne aktywa wydobywcze Grupy skoncentrowane są w dwóch spółkach: PAK KWB Konin SA, która eksploatuje aktualnie odkrywkę Józwin, Tomisławice oraz Drzewce, PAK KWB Adamów SA eksploatującą odkrywkę Adamów.

Zdecydowana większość generowanych przez Grupę przychodów ze sprzedaży pochodzi ze sprzedaży energii elektrycznej. Uzupełnienie stanowią przychody ze sprzedaży ciepła, umów o usługi budowlane i remontowe oraz praw majątkowych ze świadectw pochodzenia energii. Dodatkowo, uzależnione od poziomu kosztów wytwarzania oraz cen energii na rynku i wolumenu produkcji, źródło przychodów ze sprzedaży stanowią przychody z tytułu rozwiązania kontraktów długoterminowych na sprzedaż energii elektrycznej, generowane przez Elektrownię Pątnów II sp. z o.o. Grupa posiadając w swej strukturze kopalnię węgla brunatnego zapewnia elektrowniom dostęp do nieprzerwanych dostaw węgla brunatnego dla własnych instalacji produkcyjnych zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie kopalń. Pionowo zintegrowana Grupa pozwala optymalizować zapasy i dostawy węgla, koordynując wydobycie węgla z zapotrzebowaniem na to paliwo. Zapotrzebowanie na biomasę pokrywane jest na podstawie umów zawieranych z dostawcami.

Spółka poza Grupą Kapitałową posiada udziały w Zakładach Pomiarowo-Badawczych Energetyki Energopomiar sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach, świadczącej usługi pomiarowe, badawcze i doradcze dotyczące m.in. energetyki. ZE PAK SA w wyżej wymienionej spółce posiada 1 udział o wartości 151 201,01 złotych, co stanowi 2,81% kapitału ogółem.

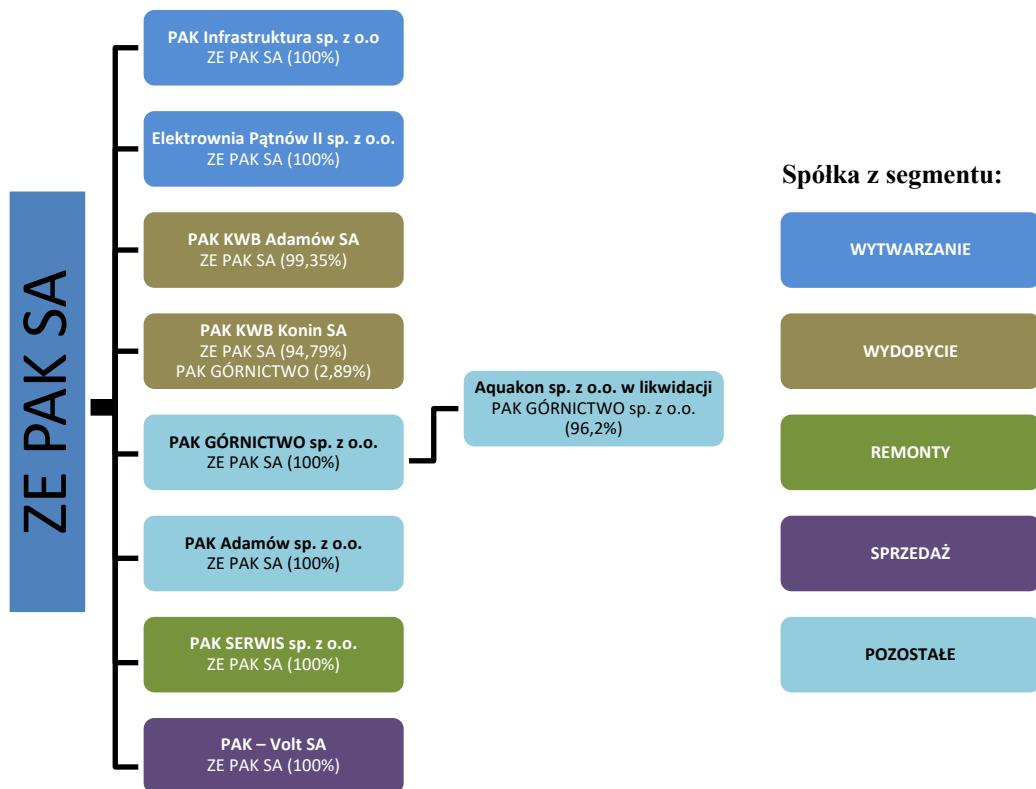
Poprzez osobę głównego udziałowca Grupa jest powiązana z innymi podmiotami, w których znaczący udział pośrednio lub bezpośrednio posiada Zygmunt Solorz.

Tabela 1: Zestawienie spółek Grupy (bez ZE PAK SA)

Jednostka	Siedziba	Zakres działalności	Procentowy udział Grupy w kapitale na dzień	
			31.12.2019	31.12.2018
„Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej	100,00%	100,00%
PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin SA	62-540 Kleczew ul. 600-lecia 9	Wydobycie węgla brunatnego	97,68%*	97,68%*
PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów SA	62-700 Turek Warenka 23	Wydobycie węgla brunatnego	99,35%	99,35%
Przedsiębiorstwo Remontowe „PAK SERWIS” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Przemysłowa 158	Usługi remontowo-budowlane	100,00%	100,00%
„PAK GÓRNICTWO” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Usługi transportu kolejowego, usługi wulkanizacji (taśmy przenośnikowe), usługi elektryczne, usługi wiertniczo-górnictwa, usługi mechaniczne, usługi remontowo-montażowe urządzeń, usługi rekultywacji	100,00%	100,00%
PAK – Volt SA	00-834 Warszawa ul. Pańska 77/79	Obrót energią elektryczną	100,00%	100,00%
„PAK Infrastruktura” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Wykonywanie robót ogólnobudowlanych w zakresie obiektów inżynierskich gdzie indziej niesklasyfikowanych	100,00%	100,00%
PAK Adamów sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Kupno i sprzedaż nieruchomości	100,00%	100,00%
„Aquakon” sp. z o.o. w likwidacji	62-610 Sompolno Police	Spółka w likwidacji	96,2%*	96,2%*

* Podmioty, gdzie występuje częściowo lub w całości udział pośredni ZE PAK SA przez inne spółki z Grupy ZE PAK SA.

Schemat Grupy na dzień 31 grudnia 2019 roku

2.2. Podstawowe zasady oraz zmiany w podstawowych zasadach zarządzania Spółką i Grupą Kapitałową ZE PAK SA

Mając na uwadze uporządkowanie kluczowych kwestii związanych z zarządzaniem Grupą Kapitałową, w której ZE PAK SA jest spółką dominującą, a jednocześnie właścicielem kapitału oczekującym satysfakcjonującego zwrotu z zaangażowanych środków finansowych, w strukturach organizacyjnych Spółki działa Biuro Zarządu bezpośrednio podległe Prezesowi Zarządu. Biuro Zarządu w swoich kompetencjach ma m. in. sprawy związane z nadzorem właścicielskim. Podstawowym zadaniem Biura Zarządu, w obszarze nadzoru właścicielskiego, jest nadzór nad działalnością Grupy Kapitałowej ZE PAK SA oraz innych spółek, w których ZE PAK SA posiada akcje lub udziały. Komórka ta koordynuje spójność działań wszystkich podmiotów należących do Grupy oraz monitoruje zgodność tych działań z obowiązującymi przepisami prawa, jak również interesem całej Grupy Kapitałowej.

Zgodnie z polityką realizowaną w Grupie, w kluczowych spółkach zależnych, funkcje członków zarządów tych spółek mogą pełnić członkowie Zarządu ZE PAK SA, a w pozostałych spółkach Grupy pełnią funkcje członków rad nadzorczych. Ponadto, w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania organu nadzoru właścicielskiego, Zarząd ZE PAK SA rekomenduje Radzie Nadzorczej ZE PAK SA, kandydatury pozostałych członków zarządów i rad nadzorczych spółek Grupy.

W strukturze organizacyjnej Spółki utworzono pionory organizacyjne skupiające komórki organizacyjne Spółki (departamenty, biura, wydziały itd.). Poszczególnymi pionami organizacyjnymi zarządzają członkowie Zarządu ZE PAK SA zgodnie z wewnętrznym podziałem kompetencji dokonany przez Radę Nadzorczą Spółki. Członkowie Zarządu ZE PAK SA współpracują oraz uzgadniają i koordynują działania w sprawach Spółki oraz zabezpieczają należyte współdziałanie zarządzanych przez siebie pionów i komórek organizacyjnych. Obszary działalności Spółki zarządzane przez poszczególnych członków Zarządu definiuje regulamin organizacyjny Spółki określający organizację przedsiębiorstwa Spółki.

W 2019 roku w Grupie Kapitałowej ZE PAK przeprowadzono szeroko zakrojone procesy restrukturyzacyjne w obszarach administracji i zarządzania poprzez utworzenie centrów usług wspólnych zorganizowanych w ZE PAK SA w następujących obszarach:

- obszar prawny, obsługa organów spółek Grupy,

- inwestycje,
- księgowość, finanse i kontroling,
- kadry i płace,
- ochrona środowiska,
- logistyka i zakupy,
- administracja.

Centra usług wspólnych świadczą usługi w obszarach określonych powyżej na podstawie umów zawartych przez ZE PAK SA z niżej wymienionymi spółkami:

- PAK KWB Konin SA,
- PAK KWB Adamów SA,
- PAK SERWIS,
- PAK Górnictwo.

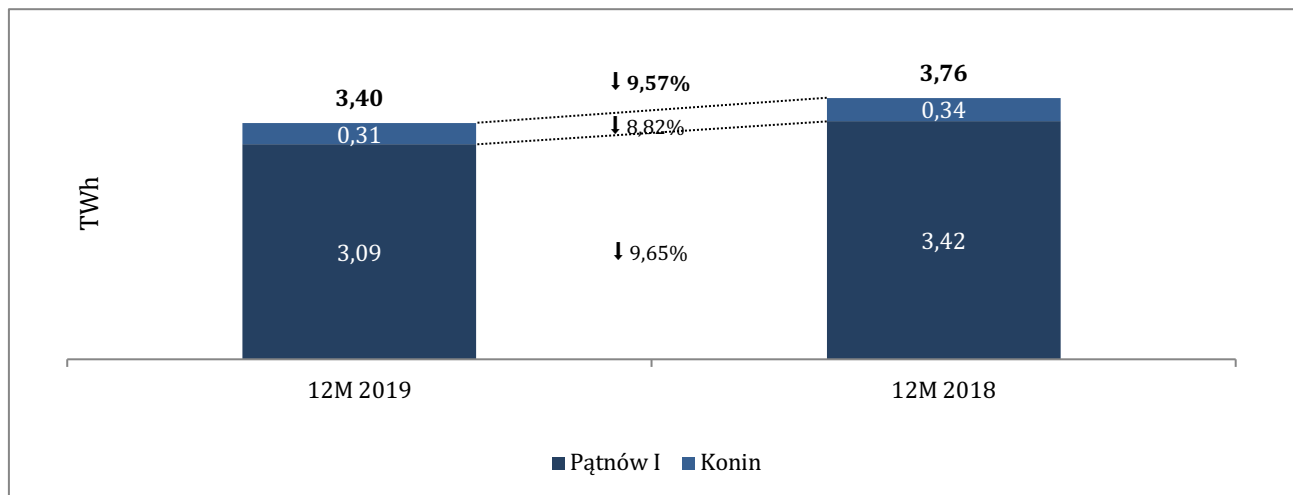
Koncentracja kompetencji w poszczególnych obszarach ma na celu podniesienie jakości świadczonych usług oraz optymalizację kosztów działalności Grupy Kapitałowej ZE PAK.

2.3. Charakterystyka podstawowych produktów, towarów i usług oraz podstawowych rynków zbytu i źródeł zaopatrzenia

ZE PAK SA swoją działalność koncentruje na kilku obszarach. Podstawowym jest niewątpliwie wytwarzanie energii elektrycznej, hurtowy handel energią elektryczną, uzupełnienie stanowi sprzedaż świadectw pochodzenia energii elektrycznej, działania mające na celu zapewnienie odpowiedniej ilości uprawnień do emisji CO₂ oraz produkcja i sprzedaż ciepła. W 2019 roku Spółka prowadziła swoją działalność głównie na rynku polskim. Wyjątkiem jest jedynie działalność związana z niektórymi transakcjami na uprawnieniach do emisji CO₂, które miały miejsca pomiędzy ZE PAK SA a kontrahentami zagranicznymi.

Spółka opiera produkcję głównie na węglu brunatnym. Produkcja netto energii elektrycznej w elektrowni Pątnów I w 2019 roku osiągnęła 3,09 TWh a w elektrowni Konin 0,31 TWh. Produkcja energii netto ogółem w 2019 roku była niższa o 9,57% w porównaniu do roku poprzedniego.

Wykres 1: Produkcja netto energii elektrycznej

Źródło: dane wewnętrzne

Główny kierunek sprzedaży energii elektrycznej stanowiła sprzedaż na rynku giełdowym. Transakcje z odbiorcami końcowymi stanowiły jedynie niewielki udział w całości wolumenu sprzedaży energii. Uzupełnienie struktury sprzedaży stanowił rynek bilansujący energii elektrycznej.

Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej (wytworzonej i zakupionej) stanowiły 85,26% ogółu przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w Spółce.

Ciepło wytwarzane w elektrowniach Spółki jest sprzedawane lokalnym odbiorcom. Głównym odbiorcą jest Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Koninie oraz miejscowi producenci przemysłowi. W 2019 roku Spółka sprzedała

1 193 TJ ciepła. Sprzedaż ciepła stanowiła 3,23% ogółu przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów.

W 2019 roku przychody ze sprzedaży praw pochodzenia były wyższe w porównaniu do 2018 roku. O wzroście zdecydowały głównie ceny rynkowe „zielonych certyfikatów”. Udział przychodów z tytułu sprzedaży praw majątkowych ze świadectw pochodzenia energii w 2019 roku stanowił 3,81% ogółu przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów.

Pozostałe przychody ze sprzedaży stanowiły 7,70% w ogólnej wartości przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów uzyskanych przez Spółkę w 2019 roku i dotyczyły głównie usług świadczonych na rzecz innych podmiotów z Grupy.

Głównym surowcem wykorzystywanym przez Spółkę do produkcji energii jest węgiel brunatny, który jest wydobywany niemal wyłącznie na potrzeby elektrowni. Wydobywany węgiel brunatny dostarczany jest z kopalń odkrywkowych należących do PAK KWB Konin SA i PAK KWB Adamów SA bezpośrednio do elektrowni. Z tego względu wydobycie węgla brunatnego w Grupie ZE PAK jest ściśle skorelowane z ilością energii elektrycznej wytwarzanej przez elektrownie zlokalizowane w sąsiedztwie kopalń.

W Spółce, jako surowiec do produkcji energii wykorzystuje się również biomasę, która jest spalana w specjalnie dedykowanym do tego celu kotle zlokalizowanym w elektrowni Konin. Umowy na dostawę biomasy są zawierane z zewnętrznymi dostawcami.

3. OPIS DZIAŁALNOŚCI

3.1. Istotne zdarzenia roku obrotowego oraz zdarzenia następujące po dniu bilansowym mające wpływ na działalność bieżąca i przyszłą

Istotne zdarzenia roku obrotowego

Wezwanie do sprzedaży akcji ZE PAK SA

30 lipca 2019 roku Argumenol Investment Company Limited ogłosił wezwanie do sprzedaży akcji Spółki. Przedmiotem wezwania były 34 823 241 akcji zwykłych Spółki, na okaziciela, o wartości nominalnej 2,00 złotych każda.

Akcje będące przedmiotem wezwania reprezentowały łącznie około 68,52% kapitału zakładowego Spółki i uprawniały do 34 823 241 głosów na walnym zgromadzeniu Spółki, co odpowiada około 68,52% głosów na walnym zgromadzeniu Spółki.

Wzywający nie określił minimalnej liczby akcji objętej zapisami, po osiągnięciu której wzywający byłby zobowiązany do nabycia akcji. Akcje objęte wezwaniem były nabywane po cenie 7,47 złotych za jedną akcję.

Zapisy rozpoczęły się 20 sierpnia i zakończyły 19 września 2019 roku. 27 września Spółka otrzymała zawiadomienie o pośrednim nabyciu akcji, w wyniku którego został przekroczony próg 50% akcji ogólnej liczby głosów w Spółce oraz zawiadomienie o zmniejszeniu udziału poniżej 5% ogólnej liczby głosów, o czym Spółka poinformowała raportem bieżącym nr 26/2019 oraz 27/2019. Dodatkowo, w dniu 23 października 2019 roku, raportem nr 29/2019 Spółka przekazała zawiadomienie o nabyciu akcji, będące również wynikiem rozliczenia transakcji z dnia 27 września 2019 roku. Więcej informacji na temat aktualnej struktury akcjonariatu przedstawia punkt 8.1 niniejszego sprawozdania.

Podpisanie umowy na dostawę ciepła dla miasta Konin

W dniu 6 września 2019 roku Spółka podpisała umowę z Miejskim Przedsiębiorstwem Energetyki Ciepłej – Konin sp. z o.o. („MPEC”), której przedmiotem jest sprzedaż ciepła dla miasta Konin z rozpoczęciem dostaw od dnia 1 lipca 2022 roku. Umowa została zawarta na czas określony i obowiązuje do dnia 30 czerwca 2032 roku.

Ciepło, będące przedmiotem sprzedaży do MPEC jest już obecnie, na podstawie istniejącej umowy, wytwarzane przez ZE PAK SA w dedykowanej instalacji spalania biomasy, stanowiącej jednostkę kogeneracji, która na dzień dzisiejszy ma status instalacji wytwarzającej ciepło z odnawialnych źródeł energii. Ceny sprzedaży ciepła stosowane przez ZE PAK SA wynikają z obowiązującej na dany rok taryfy, która podlega zatwierdzeniu przez Prezesa URE.

Umowa jest kontynuacją dotychczasowej współpracy w zakresie dostaw ciepła dla miasta Konin.

Zwrot przyznanych uprawnień do emisji dwutlenku węgla w związku z zaniechaniem inwestycji w bloki 3 i 4 w Elektrowni Pątnów oraz ryzyko zwrotu przyznanych uprawnień związanych z inwestycją w blok gazowo-parowy w Elektrowni Konin

W dniu 10 października 2019 roku Rada Nadzorcza podjęła decyzję o zaprzestaniu realizacji modernizacji bloków nr 3 i 4 w Elektrowni Pątnów oraz wyraziła zgodę na dokonanie zwrotu równowartości przyznanych ZE PAK SA uprawnień do emisji na tę inwestycję. Zgodnie z wymaganiami ustawowymi, ZE PAK SA powiadomiła o tym fakcie Ministerstwo Środowiska. Zgodnie z decyzją wydaną przez Ministerstwo Środowiska Spółka dokonała zwrotu w kwocie 24 342 302 złotych.

Zarząd Spółki przewidział, że istnieje ryzyko potencjalnego zwrotu przyznanych nieodpłatnie uprawnień do emisji CO₂ związanych z inwestycją w bloki 3 i 4 oraz blok gazowo-parowy i w związku z powyższym w 2018 roku została utworzona z tego tytułu rezerwa. Wraz z dokonaniem opisanego powyżej zwrotu rozwiązaniu uległa ta część rezerwy, która dotyczyła bloków 3 i 4. Pozostała natomiast ta część rezerwy, która dotyczy potencjalnego zwrotu przyznanych uprzednio uprawnień do emisji CO₂ związanych z nakładami poniesionymi na budowę bloku gazowo-parowego na kwotę około 6,5 mln złotych.

Blok 4 o mocy 200 MW został wyłączony z eksploatacji w dniu 31 grudnia 2019 roku natomiast wyłączenie bloku 3 o mocy 200 MW planowane jest na dzień 30 czerwca 2020 roku.

W przypadku niedokończenia budowy bloku parowo-gazowego, należy się liczyć z koniecznością zwrotu przyznanych uprzednio uprawnień.

Aukcje Rynku Mocy

W grudniu 2019 odbyła się aukcja rynku mocy na okres dostaw rozpoczynający się od 2024 roku. Wybór jednostek rynku mocy, które za odpowiednim wynagrodzeniem będą oferować nową usługę polegającą na gotowości do dostaw energii w określonej ilości i warunkach, został dokonany w wyniku aukcji typu holenderskiego tj. aukcji składających się z wielu rund z ceną malejącą. Jednostki rynku mocy, które zostały dopuszczone do udziału w aukcji, po pozytywnym zakończeniu procesu certyfikacji ogólnej a następnie procesu certyfikacji do aukcji głównej, opuszczały aukcję, kiedy cena kolejnej rundy nie zapewniała już ich oczekiwanego wynagrodzenia za moc. W efekcie, aukcje wygrały najtańsze oferty przy zachowaniu neutralności technologicznej. Spółki z Grupy ZE PAK również wzięły udział w tej aukcji. W wyniku rozstrzygnięcia aukcji Grupa zakontaktowała łącznie 628 MW (tzw. „obowiązek mocowy”).

Aktywa wytwórcze Grupy ZE PAK SA, uczestniczące w aukcji jako istniejące jednostki wytwórcze zawarły umowy mocowe na jeden rok dostaw, kontraktując w ten sposób łączny obowiązek mocowy w ilości 588 MW. Jako nowa jednostka rynku mocy wytwórczej zakontaktowano 40 MW na okres 17 lat rozpoczynający się od 2024 roku. Nową jednostką wytwórczą jest instalacja w elektrowni Konin, która uprzednio była wykorzystywana do spalania węgla brunatnego a docelowo zostanie przystosowana do spalania biomasy.

W dniu 31 grudnia 2019 roku Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA podały do publicznej wiadomości, że aukcja główna na rok dostaw 2024 zakończyła się w rundzie 5 z ceną zamknięcia równą 259,87 zł/kW/rok.

Wyłączenie z eksploatacji bloków 3 i 4 w elektrowni Pątnów

Bloki energetyczne pracujące w elektrowni Pątnów były przekazane do eksploatacji w latach 70-tych ubiegłego wieku. Na przestrzeni kolejnych lat swojej eksploatacji musiały przechodzić kolejne modernizacje pozwalające na wymianę wyeksploatowanych elementów i dostosowanie ich do coraz to nowych wymogów technicznych i środowiskowych. Ostatnia taka gruntowna modernizacja dotyczyła bloków 1 oraz 2 i przedłużała możliwość ich eksploatacji do 2030 roku. Pierwotne plany zakładały również gruntowną modernizację bloków 3 oraz 4. Na modernizację czterech bloków przyznany został Spółce w 2014 roku kredyt inwestycyjny w wysokości 1,2 miliarda złotych. Jednak w wyniku zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych, zmniejszającej się rentowności produkcji energii ze źródeł konwencjonalnych (zwłaszcza tych wysokoemisyjnych) i kurczącej się możliwości pozyskiwania nowych złóż węgla brunatnego podjęto decyzję o modernizacji tylko dwóch z czterech planowanych wcześniej bloków energetycznych w elektrowni Pątnów I. Naturalnym następstwem decyzji o odstąpieniu od modernizacji bloków 3 i 4 w elektrowni Pątnów I była konieczność uporządkowanego wycofania ich z eksploatacji. Termin wycofania z eksploatacji bloku 4 o mocy 200 MW w elektrowni Pątnów I wyznaczono na 31 grudnia 2019 roku. Obecnie w elektrowni Pątnów I funkcjonują bloki 1 i 2 o mocy 222 MW każdy oraz bloki 3,5 i 6 o mocy 200 MW każdy. Termin wyłączenia z eksploatacji bloków 3 i 6 w elektrowni Pątnów I wyznaczono na 30 czerwca 2020 roku. Podkreślić należy, że w związku z uwarunkowaniami technologicznymi (instalacja odsiarczania spalin) nie było możliwości jednoczesnego wykorzystywania wszystkich bloków energetycznych w elektrowni Pątnów I. Możliwości produkcyjne pozostałych w eksploatacji bloków w elektrowni Pątnów I w 2020 roku pozwalają na wyprodukowanie ilości energii porównywalnej z produkcją w 2019 roku.

Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Wpływ pandemii wywołanej chorobą COVID-19 na działalność Spółki

W pierwszym kwartale 2020 roku w Polsce i innych krajach Europy nasiliły się przypadki zachorowań na chorobę COVID-19, wywołanych wirusem aktywnym wcześniej w Azji. Spowodowało to całą gamę następstw w sferze społecznej i ekonomicznej. Wśród najważniejszych czynników, które bezpośrednio dotknęły Spółkę wymienić należy zwiększoną ilość pracowników przebywających na urloпах, zwolnieniach lekarskich oraz świadczących pracę zdalną. Priorytetem dla Spółki jest ochrona pracowników. Do działań podejmowanych w Spółce zaliczają się między innymi czasowe ograniczenie wyjazdów i spotkań służbowych, zwiększenie dostępności oraz zakresu stosowania środków czystości, środków do dezynfekcji oraz środków ochronnych, wprowadzenie odpowiednich procedur pracy (np. praca zmianowa), a także uważne monitorowanie kierunków podróży pracowników (w tym ich rodzin/innych domowników) pod kątem krajów o podwyższonym poziomie ryzyka. Do kluczowych działań należy ponadto zaliczyć dostosowanie obowiązujących procedur do wymagań Ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Jednak dużo większy wpływ na działalność Spółki mogą mieć pośrednie następstwa, które prawdopodobnie odbiją się na sytuacji gospodarczej w Polsce i na świecie. Skala zmniejszenia dynamiki wzrostu gospodarczego wpłynie z pewnością na zapotrzebowanie na energię elektryczną w okresie, gdy bardzo wiele firm zmniejszyło skalę działalności lub zupełnie jej zaprzęstało. W okresie od początku roku do dnia publikacji niniejszego sprawozdania produkcja w elektrowniach Spółki spadła o około 13% w stosunku do tego samego okresu roku poprzedniego, stąd kluczowe dla Spółki będą kolejne miesiące. Niebagatelne znaczenie ma również obecna sytuacja na rynkach finansowych i towarowych. Notowany na nich podwyższony poziom zmienności powoduje, że bardzo dynamicznie zmieniają się relacje cen na poszczególnych rynkach (m.in. rynku energii elektrycznej i uprawnień do emisji CO₂). Spółka stosuje strategię jednoczesnego zabezpieczania cen energii elektrycznej i cen zakupu uprawnień do emisji dla przyszłych okresów, nie mniej jednak dynamiczne zmiany cen obu instrumentów mogą mieć wpływ na płynność oraz przyszłe wyniki finansowe. Podejmowane są starania by w miarę możliwości depozyty, zabezpieczające aktualnie posiadane pozycje na rynku energii i uprawnień do emisji, zastępować gwarancjami bankowymi w celu minimalizowania ich wpływu na płynność. Dodatkowym czynnikiem, który zdynamizował wzrost zmienności w pierwszym kwartale 2020 roku była sytuacja na głównym rynku surowcowym, tj. rynku ropy naftowej. Zmiany cen na głównym rynku surowcowym mają pośredni wpływ na inne towary powiązane z szeroko rozumianą energetyką np. ceny gazu, energii elektrycznej a pośrednio również uprawnień do emisji CO₂. Spółka nie jest w stanie precyzyjnie oszacować wpływu zwiększenia zmienności na rynkach towarów energetycznych jednak ryzyko związane z podwyższoną zmiennością należy brać pod uwagę w procesie przewidywania potencjalnych przyszłych wyników finansowych Spółki i jej kondycji finansowej.

Zarząd uważa powyżej opisaną sytuację za zdarzenie niepowodujące korekt w sprawozdaniu finansowym za rok 2019, lecz za zdarzenie po dacie bilansu wymagające dodatkowych ujawnień. Zarząd do tej pory nie odnotował istotnie zauważalnego wpływu zaistniałej sytuacji na sprzedaż lub łańcuch dostaw. Jednakże sytuacja w Polsce i na świecie wciąż się zmienia, więc nie można w tej chwili przewidzieć potencjalnych skutków, gdyby sytuacja gospodarcza uległa pogorszeniu. Zarząd będzie nadal monitorować potencjalny wpływ i podejmie wszelkie możliwe kroki, aby złagodzić wszelkie negatywne skutki dla Spółki. Ewentualny wpływ, jeśli wystąpi taka konieczność, zostanie uwzględniony w wynikach 2020 roku.

Zawarcie umowy dotyczącej przebudowy kotła w elektrowni Konin

W dniu 27 marca 2020 roku została zawarta umowa ze spółką Valmet Technologies dotycząca realizacji w formule „pod klucz” kontraktu na zaprojektowanie i wykonanie przebudowy kotła K-7 na kocioł fluidalny pracujący w technologii BFB. Przedmiotem umowy jest przystosowanie istniejącego kotła węglowego K-7, zlokalizowanego na terenie elektrowni Konin, na kocioł fluidalny typu BFB ze stacjonarnym, bąbelkowym złożem fluidalnym, wykorzystujący biomasę. Zmodernizowana instalacja o mocy 50 MWe będzie produkowała energię elektryczną oraz pełniła funkcję rezerwową dla działającego już obecnie bloku biomasowego, zasilającego w ciepło miasto Konin. Po modernizacji kotła K-7, w elektrowni Konin dostępna będzie generacja mocy około 100 MWe (2x50 MWe) z wykorzystaniem biomasy jako paliwa podstawowego.

Zgodnie z zawartą umową, wynagrodzenie za wykonanie przedmiotu umowy zostało określone na kwotę netto 89,8 miliona złotych, a termin realizacji ustalono na 18 miesięcy od daty zawarcia umowy.

Przebudowa kotła K-7 stanowi główny element całego projektu polegającego na dostosowaniu instalacji wykorzystywanej uprzednio do produkcji energii elektrycznej z węgla brunatnego do spalania biomasy. Szacunkowy całkowity łączny koszt projektu wynosi około 180 milionów złotych.

Zawarcie umowy o otwarcie linii gwarancji z Bankiem Pekao SA

W dniu 31 marca 2020 roku ZE PAK SA podpisała umowę o otwarcie linii gwarancyjnej w Banku Pekao SA na kwotę 50 milionów złotych. Linia pozwala na wystawianie gwarancji bankowych w obrocie krajowym i zagranicznym zabezpieczających należyte wykonanie umowy/zapłatę ceny, w tym również zabezpieczających transakcje zawierane na Towarowej Giełdzie Energii. Przyjęte zabezpieczenia nie odbiegają od standardowych przy tego typu umowach.

3.2. Istotne umowy zawarte w roku obrotowym

Umowy istotne dla działalności Grupy

Z uwagi na charakterystykę działalności i rynku, na którym funkcjonuje ZE PAK SA podstawowe umowy zawierane z głównymi dostawcami i odbiorcami w toku zwykłej działalności mają standardowy charakter. Umowy dotyczące dostaw głównego surowca jakim jest węgiel brunatny mają charakter wieloletni a dostawcami są spółki zależne od ZE PAK SA. Umowy dostawy biomasy zawierane z wieloma zewnętrznymi dostawcami. W obszarze sprzedaży energii spółka zobowiązana jest do sprzedaży całości wolumenu produkowanej energii poprzez rynek giełdowy, wyłączenie stanowi produkcja z odnawialnych źródeł energii (w przypadku ZE PAK SA chodzi o wolumen produkowany z biomasy, czyli około 8% całego wolumenu produkcji energii). Większość wolumenu produkcji z biomasy sprzedawana jest w umowach dwustronnych za pośrednictwem spółki zależnej PAK – Volt SA. W obszarze zakupu pozwoleń do emisji CO₂ spółki z Grupy podpisują umowy ramowe z poszczególnymi kontrahentami określające podstawowe warunki współpracy. Natomiast sam zakup dokonywane są w odrębnych transakcjach w odniesieniu do konkretnych ilości przy zastosowaniu aktualnych cen rynkowych.

Umowy dotyczące otrzymanych kredytów i pożyczek

ZE PAK SA podpisała z jednym z banków umowę o wielocelowy limit kredytowy - dla kredytu w rachunku bieżącym i dla produktów gwarancyjnych z pierwotnym terminem ważności do dnia 30 listopada 2019 roku. Dostępny limit kredytowy ze zmiennym limitem od 0 do 100 000 tysięcy złotych. Oprocentowanie kredytu na rachunku bieżącym według stawki WIBOR 1M plus marża banku. ZE PAK SA podpisując aneks nr 1 i nr 2 przedłużyła ważność umowy do dnia 30 listopada 2020 roku.

Umowy dotyczące udzielonych pożyczek

W 2019 roku nie podpisano umów, których przedmiotem byłyby udzielone pożyczki.

Udzielone i otrzymane gwarancje oraz poręczenia

Tabela 2: Zestawienie udzielonych w 2019 roku gwarancji i poręczeń

	tysiące złotych	tysiące euro
	2019 rok	
Udzielone gwarancje	20 000	-
- w tym dla spółek z Grupy	-	-
Udzielone poręczenia	136 959	-
- w tym dla spółek z Grupy	136 959	-

Tabela 3: Zestawienie otrzymanych w 2019 roku gwarancji i poręczeń

	tysiące złotych	tysiące euro
	2019 rok	
Otrzymane gwarancje	775	-
- w tym od spółek z Grupy	-	-
Otrzymane poręczenia	-	-
- w tym od spółek z Grupy	-	-

Umowy zawarte z podmiotami powiązаныmi na warunkach odbiegających od rynkowych

W 2019 roku w Grupie Kapitałowej ZE PAK SA pomiędzy spółkami powiązаныmi nie zawierano umów na warunkach odbiegających od rynkowych.

3.3. Realizacja programu inwestycyjnego

Obecnie ZE PAK SA nie realizuje dużych projektów inwestycyjnych. Aktywność inwestycyjna skupia się przede wszystkim na realizacji niezbędnych zadań służących zapewnieniu utrzymania bieżącej sprawności i efektywniejszego wykorzystania posiadanych aktywów wytwórczych.

Kluczowe inwestycje w fazie przygotowawczej

W 2019 roku w Spółce prowadzono prace projektowe związane z trzema nowymi projektami inwestycyjnymi.

- przystosowaniem kotła węglowego K-7 w elektrowni Konin do wyłącznego spalania biomasy wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną,
- budową farmy fotowoltaicznej na rekultywowanych terenach kopalni Adamów, które zlokalizowane są na obszarze gminy Brudzew w rejonie miejscowości Janiszew,
- budową wytwórni wodoru z infrastrukturą towarzyszącą na terenie elektrowni Konin.

Przystosowanie kotła węglowego K-7 do spalania biomasy

Zadanie ma na celu przystosowanie infrastruktury wykorzystywanej uprzednio do produkcji energii i ciepła z węgla brunatnego do spalania biomasy. W ten sposób w elektrowni Konin zostanie utworzona druga jednostka biomasowa, która oprócz produkcji energii dla Krajowego Systemu Elektroenergetycznego będzie również źródłem awaryjnym dla produkcji ciepła w sytuacji odstawienia funkcjonującej jednostki biomasowej. Na przełomie 2019 oraz 2020 roku w ramach tego projektu rozpoczęto cztery konkursy ofert dotyczące wyboru wykonawców: (1) przystosowania kotła właściwego do spalania biomasy, (2) układu podawania biomasy, (3) układu odbioru popiołu spod elektrofiltru oraz (4) modernizacji generatora G5.

Budowa farmy fotowoltaicznej

Planowana moc znamionowa farmy wynosi 70 MWp. W ramach tego projektu uzyskano pozwolenie na budowę (bez układu wyprowadzenia mocy) oraz uzyskano warunki przyłączenia farmy do sieci elektroenergetycznej Operatora. Ponadto w 2019 roku zakupiono od spółki PAK KWB Adamów SA zlokalizowane na obszarze gminy Brudzew w miejscowości Janiszew działki (teren), przeznaczone pod farmę fotowoltaiczną. Docelowo projekt będzie realizowany przez spółkę celową zależną od ZE PAK SA.

Budowa wytwórni wodoru

Opracowano wstępną koncepcję oraz biznesplan dla wytwórni wodoru, której docelowa wydajność ma wynosić 20 ton H₂/dobę. Wodór produkowany będzie w procesie elektrolizy wody z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Podstawowym źródłem energii pierwotnej będzie biomasa, której przekształcenie w energię elektryczną dedykowanej do tego celu instalacji, zasilać będzie układ elektrolizerni. Zrealizowanie tego zadania pozwoli na produkcję tzw. „zielonego wodoru”.

3.4. Zarządzanie ryzykiem

Spółka prowadząc swoją działalność narażona jest na szereg rodzajów ryzyka, występujących faktycznie, potencjalnie lub teoretycznie, obecnych w branży oraz na rynkach, na których działa. Są to czynniki mające swoje źródło zarówno wewnątrz Spółki, jak i w jej otoczeniu. Mając na uwadze sformalizowanie sfery związanej z ryzykiem występującym w działalności powstał kompleksowy dokument zatytułowany „Zasady Zarządzania Ryzykiem dla Grupy Kapitałowej ZE PAK SA” („Zasady Zarządzania”). Zasady Zarządzania zostały opracowane i wdrożone w celu zdefiniowania i określenia granic ryzyk występujących lub mogących wystąpić w Grupie Kapitałowej ZE PAK SA oraz określenia mechanizmów minimalizacji ekspozycji na ryzyko w toku prowadzenia działalności w sektorze energetycznym i wydobywczym oraz minimalizacji skutków ryzyka, którego ze względu na specyfikę podstawowej działalności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA, nie da się całkowicie wyeliminować.

Pierwszym etapem było określenie spółek Grupy, w których działalności można zidentyfikować ryzyka o materialnym znaczeniu dla działalności całej Grupy, a następnie zastosowanie odpowiednich zasad postępowania. Spółkami o istotnym wpływie na podstawową działalność Grupy są: ZE PAK SA, Elektrownia Pątnów II sp. z o.o., PAK KWB Konin SA,

PAK KWB Adamów SA, PAK – Volt SA. Pozostałe Spółki z Grupy nie mają bezpośredniego wpływu na ryzyka operacyjne.

W ramach wspomnianych zasad określono model i strategię biznesową Grupy Kapitałowej. Naczelną zasadą realizowanego przez Grupę modelu biznesowego w sferze działalności gospodarczej: wydobywczej, produkcyjnej i handlowej jest maksymalizacja produkcji i zysku przy jednoczesnym przestrzeganiu zasady minimalizacji ryzyka. W celu realizacji planów biznesowych Grupa dopuszcza poniesienie ryzyka, ale wyłącznie w zakresie i na zasadach określonych w Zasadach Zarządzania. Wszystkie rodzaje ryzyka biznesowego i sytuacje skutkujące ekspozycją na ryzyko są przez cały czas minimalizowane, chyba że Zasady Zarządzania lub decyzje Zarządu wyraźnie upoważnią do określonych odstępstw. W odniesieniu do struktury kapitałowej Grupy oraz schematów organizacyjnych poszczególnych spółek wyodrębniono określone role oraz określono zakres odpowiedzialności za decyzje i działania związane z realizowaną strategią i polityką rynkową. Szczególną rolę, ściśle związaną z przestrzeganiem i prawidłowym stosowaniem Zasad Zarządzania pełni zespół zadaniowy, pod nazwą „Komitet Zarządzania Ryzykiem”, działający jako organ doradczy i opiniodawczy Zarządu ZE PAK SA. Organ został powołany Zarządzeniem Prezesa Zarządu Spółki. Głównym zadaniem Komitetu Zarządzania Ryzykiem jest rozpoznanie i identyfikacja oraz merytoryczna ocena wszelkich ryzyk gospodarczych o wartości powyżej 10 mln złotych, związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej przez Grupę.

W ramach zarządzania ryzykiem w Grupie dokonano identyfikacji określonych obszarów ryzyk związanych z realizacją zakładanych celów biznesowych:

- ryzyka surowcowe;
- ryzyka produkcyjne;
- ryzyka rynkowe i powiązane z nimi ryzyka finansowe;
- ryzyka operacyjne związane z funkcjonowaniem systemów informatycznych;
- ryzyko w obszarze bezpieczeństwa informacyjnego.

Dla każdego obszaru ryzyka zidentyfikowanego powyżej określono specyficzne rodzaje ryzyk dotyczące strictly konkretnego obszaru. Rodzaj danego ryzyka został kompleksowo opisany, wraz z podaniem teoretycznych przykładów jego wystąpienia w działalności operacyjnej Grupy. Do każdego rodzaju ryzyka opracowano również konkretne formy działania mające na celu jego minimalizację lub wykluczenie, przypisano również odpowiedni miernik a tam gdzie to możliwe określono tzw. „kluczowy wskaźnik wykonania”, czyli minimalny poziom wykonania.

Kontroli, w zakresie przestrzegania Zasad Zarządzania, odpowiednio do swojego zakresu działania, podlegają kierownicy i pracownicy komórek organizacyjnych przyporządkowani do danego obszaru ryzyka. Odpowiedzialność za prawidłowe i zgodne z Zasadami Zarządzania, wykonywanie zadań przez podległe komórki organizacyjne i samodzielne stanowiska pracy ponosi kierownictwo komórek organizacyjnych. W Zasadach Zarządzania opisano również w sposób szczegółowy proces prawidłowego raportowania na temat zidentyfikowanego ryzyka a także sposób postępowania w wypadku zidentyfikowania naruszenia zasad opisanych w dokumencie.

Zgodnie z Zasadami Zarządzania od przestrzegania procedur i sposobów postępowania opisanych w dokumencie można odstąpić wyłącznie po uzyskaniu upoważnienia Zarządu ZE PAK SA wyrażonego na piśmie, zastosowanie znajduje wtedy specjalna procedura opisana również w Zasadach Zarządzania.

3.5. Opis wykorzystania wpływów z emisji

W 2019 roku Spółka ZE PAK nie emitowała i nie dokonywała wykupu papierów wartościowych.

4. PODSTAWOWE CZYNNIKI RYZYKA PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

W procesie przewidywania przyszłych wyników Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA należy brać pod uwagę szereg czynników ryzyka i zagrożeń, występujących faktycznie, potencjalnie lub teoretycznie, obecnych w branży oraz na rynkach, na których działa Spółka. Są to czynniki mające swoje źródło zarówno wewnątrz Spółki jak i w jej otoczeniu. W ocenie Zarządu można je podzielić na takie, które występują w sposób ciągły w każdym okresie oraz te, pojawiające się incydentalnie w okresie, którego dotyczy dany raport okresowy.

Spośród najistotniejszych czynników o stałym wpływie na wyniki Spółki z pewnością wymienić należy:

- trendy makroekonomiczne w gospodarce Polski i zapotrzebowanie na energię elektryczną;
- otoczenie regulacyjne;
- ceny energii elektrycznej;
- ceny i podaż świadectw pochodzenia;
- koszt wydobycia i dostawy węgla oraz innych paliw;

- koszty uprawnień do emisji CO₂;
- sezonowość i warunki meteorologiczne;
- nakłady inwestycyjne;
- kurs walutowy euro/złoty oraz poziom stóp procentowych.

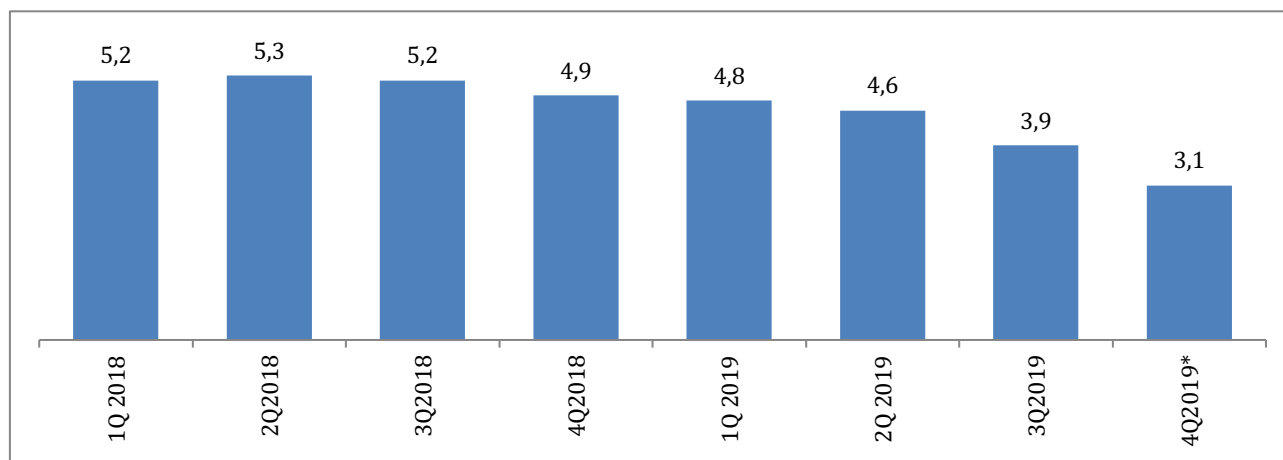
Ponadto istotnym czynnikiem mogącym mieć znaczący wpływ na wyniki finansowe w perspektywie kolejnych kwartałów są wyniki testów na utratę wartości aktywów. Zgodnie z KSR nr 4 test na utratę wartości aktywów przeprowadzany jest po zaistnieniu określonych przesłanek. Ostatnie testy zostały przeprowadzone na dzień 31 grudnia 2019 roku a ich wynik uzasadniał zmiany wartości składników majątku. Wykorzystywane modele wyceny aktywów wykazują wrażliwość na szereg parametrów, m.in. tych opisanych w niniejszym punkcie, więc w obliczu pogarszania się perspektywy działalności, zarówno tych rynkowych jak i mających swe źródło w uwarunkowaniach prawnych, założenia do modeli wyceny majątku mogą ulec zmianie a co za tym idzie wyniki testów na utratę wartości w przyszłości mogą skutkować koniecznością dokonania weryfikacji wysokości odpisów aktualizujących wartość składników majątku. Kolejna analiza przesłanek uzasadniających potencjalną konieczność przeprowadzenia testów na utratę wartości składników majątku przeprowadzona zostanie na koniec następnego okresu sprawozdawczego.

Dodatkowym czynnikiem o okresowym znaczeniu, którego wpływu na działalność Spółki nie można dziś precyzyjnie określić, a który z pewnością należy brać pod uwagę jest wpływ zwiększonej ilości zachorowań, spowodowanych rozprzestrzenianiem się koronawirusa SARS-CoV-2 oraz zwiększona zmienność cen na rynkach towarowych i finansowych, zwłaszcza rynku uprawnień do emisji CO₂ i energii elektrycznej, które mogą mieć wpływ na sytuację płynnościową Spółki oraz jej wyniki finansowe.

Trendy makroekonomiczne w gospodarce Polski i zapotrzebowanie na energię elektryczną

Prowadząc działalność na terenie Polski, osiągając znaczną większość przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej należy brać pod uwagę tendencje makroekonomiczne w polskiej gospodarce. Szczególne znaczenie ma zmiana realnego PKB i produkcji przemysłowej w Polsce, rozwój sektora usług oraz wzrost konsumpcji indywidualnej. Wszystkie wymienione czynniki wpływają w sposób istotny na zapotrzebowanie na energię elektryczną i jej zużycie.

Wykres 2: Dynamika PKB (%) w odniesieniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego

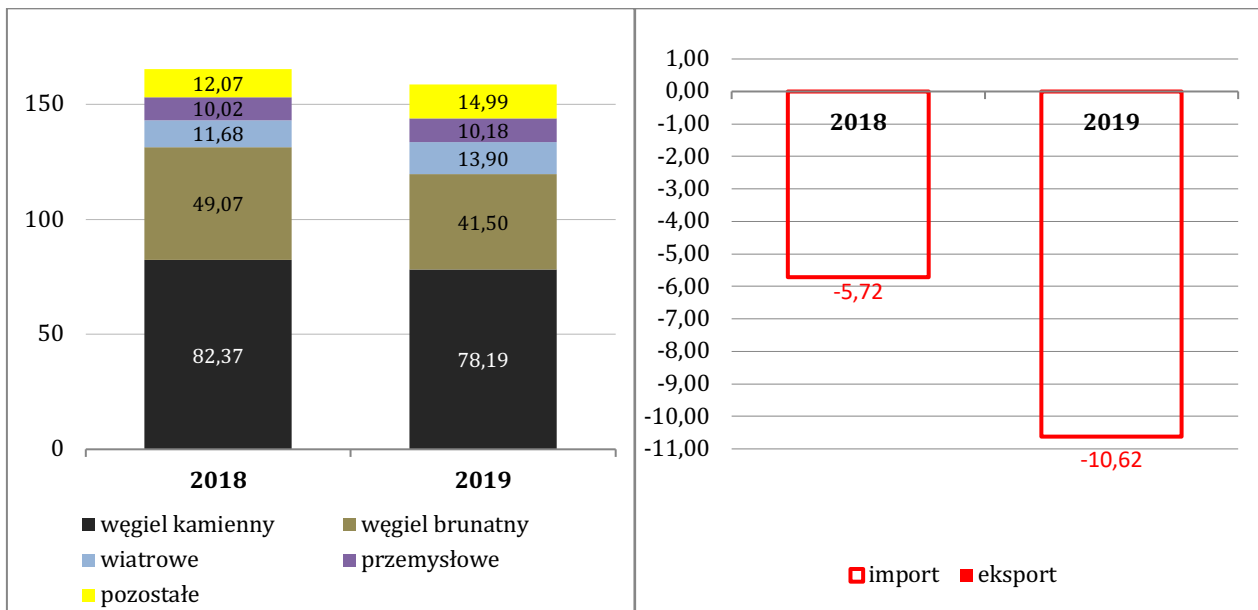

Źródło: dane GUS

Według danych GUS dynamika produktu krajowego brutto („PKB”) liczona w cenach stałych roku poprzedniego spadła z poziomu 4,8% zanotowanego w I kwartale 2019 roku do poziomu 3,1% zanotowanego w IV kwartale 2019 roku (dane za IV kwartał na podstawie tzw.: „szybkiego szacunku produktu krajowego brutto”). Według wstępnych danych GUS wzrost PKB Polski w całym 2019 roku wyniósł 4,0% wobec wzrostu na poziomie 5,1% zanotowanego w 2018 roku. Stały trend spadku kwartalnych odczytów dynamiki PKB jest widoczny już od II kwartału 2018 roku.

W IV kwartale 2019 roku głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego był popyt krajowy, którego wzrost w skali roku wyniósł 2,2%. Był on jednak niższy od popytu notowanego w III kwartale 2019 roku (wzrost o 3,3%). Wpłynął na to spadek akumulacji brutto, który wyniósł -0,2% (wobec wzrostu w III kwartale 2019 roku o 0,4%). Spożycie ogółem wzrosło o 3,2% i było niższe od notowanego w III kwartale 2019 roku (wzrost o 4,0%). Spożycie w sektorze gospodarstw domowych wzrosło o 3,3% i było niższe niż w III kwartale 2019 roku (wzrost o 3,9%). Tempo wzrostu nakładów brutto na środki trwałe było wyższe niż w III kwartale 2019 roku i wyniosło 4,9% (wobec 4,7%).

Wykres 3: Struktura produkcji energii elektrycznej oraz saldo wymiany energii elektrycznej z zagranicą (wielkości brutto) – TWh

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSE

Dane dotyczące funkcjonowania Krajowego Systemu Elektroenergetycznego i Rynku Bilansującego, prezentowane przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA wskazują, że krajowe zużycie¹ energii elektrycznej w 2019 roku wyniosło 169,39 TWh i w porównaniu do roku poprzedniego spadło o 0,9%. Należy jednak mieć na uwadze, że pewna część wielkości spadku została pokryta przez masowo powstające źródła fotowoltaiczne produkujące energię, która jest bezpośrednio konsumowana w miejscu dostawy (prosumenci), co nie jest rejestrowane przez istniejące układy pomiarowe. W 2019 roku spadek produkcji energii był wyższy niż spadek zużycia, produkcja energii elektrycznej ogółem spadła o 3,9%. Biorąc pod uwagę cały bilans roku, odnotowano spadek wytwarzania energii z głównego (pod względem wolumen produkowanej energii) surowca, czyli węgla kamiennego o 5,08%. Jeszcze większy spadek zanotowała produkcja energii z węgla brunatnego której wolumen zmniejszył się o 15,43%. Spadek produkcji energii z głównych pod względem wolumenu źródeł, czyli węgla kamiennego i brunatnego należy wiązać z pogarszającą się rentownością wytwarzania z wysokoemisyjnych źródeł, konkurencyjnością innych źródeł wytwarzania, ciepłą zimą, a także wskazanymi poniżej czynnikami takimi jak import energii z zagranicy a także wzrost wytwarzania opartego o odnawialne źródła energii. Stosunkowo dużo wyprodukowały elektrownie wiatrowe, wzrost w skali roku o 19,06%. W minionym roku zauważalny był wzrost generacji z gazu o ponad 26%. Energia elektryczna wyprodukowana z węgla kamiennego stanowiła 49,25% ogółu produkcji energii elektrycznej, energia z węgla brunatnego 26,14% a turbiny wiatrowe wygenerowały 8,76% ogółu energii. Nie zmienił się kierunek wymiany zagranicznej. W minionym roku Polska ponownie była importerską energią elektryczną netto, nadwyżka importu nad eksportem wyniosła 10,63 TWh, co stanowi wzrost o 86% w stosunku do importu w 2018 roku.

Otoczenie regulacyjne

Podmioty działające na rynku energii elektrycznej funkcjonują w otoczeniu regulacyjnym, które podlega ciągłym zmianom, głównie poprzez oddziaływanie prawa unijnego na prawo krajowe. Najważniejsze regulacje prawne, którym podlegają wytwórcy energii elektrycznej to Ustawa prawo energetyczne w tym przepisy dotyczące obowiązku sprzedaży energii na rynkach giełdowych, Ustawa o odnawialnych źródłach energii („oze”), określająca zasady wsparcia dla określonych technologii wytwarzania energii, Ustawa Prawo Ochrony Środowiska określająca zasady zrównoważonego korzystania ze środowiska. Powyższe ustawy transponują do polskiego porządku prawnego dyrektywy i rozporządzenia Komisji Europejskiej oraz konwencje międzynarodowe, dotyczące m.in. zasad jednolitego hurtowego rynku energii elektrycznej, ochrony środowiska i zmian klimatycznych (w tym dotyczące emisji CO₂). Pod uwagę należy brać również przepisy prawa podatkowego oraz interpretacje i rekomendacje wydawane w szczególności przez Urząd Regulacji

¹ Na podstawie Tabeli: Struktura produkcji energii elektrycznej w elektrowniach krajowych, wielkości wymiany energii elektrycznej z zagranicą i krajowe zużycie energii – wielkości miesięczne oraz od początku roku – wielkości brutto dostępnej na stronie PSE SA.

Energetyki. Wszelkie zmiany w przytoczonych powyżej obszarach mogą mieć duże znaczenie dla działalności Grupy. Ryzyko regulacyjne jest jednym z najistotniejszych w branży wytwórców energii elektrycznej.

Poniżej przedstawiono wykaz regulacji, które w istotny sposób w 2019 roku zmieniły otoczenie regulacyjne w obszarze wytwarzania energii elektrycznej:

5 czerwca 2019 roku Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej przyjęły rozporządzenie w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej (nr 2019/943), które zaczęły obowiązywać od 1 stycznia 2020 roku. Zapisy tego rozporządzenia wprowadzają zasady odnośnie projektowania mechanizmów zdolności wytwórczych (mechanizmy mocowe). W art. 22 ust 4 zawarto zapisy mówiące o tym, że nowe instalacje, w których emisje przekraczają 550 gramów CO₂ na kilowatogodzinę (kWh) pochodzącego z paliw kopalnych, nie będą mogły korzystać ze wsparcia państwa w ramach rynku mocy po 1 lipca 2025 roku. Natomiast istniejące elektrownie emitujące więcej niż 550 gramów CO₂ na kWh i więcej niż 350 kg CO₂ średniorocznie na każdy zainstalowany kW mocy, będą mogły uczestniczyć w tych mechanizmach do 1 lipca 2025 roku. Kontrakty mocowe podpisywane w ramach rynku mocy do końca 2019 roku, były wyjęte spod ograniczeń regulacji.

W dniu 2 sierpnia 2019 roku ukazało się rozporządzenie Ministra Energii w sprawie parametrów aukcji głównej dla roku dostaw 2024 oraz parametrów aukcji dodatkowych dla roku dostaw 2021 (poz. 1457), określające warunki uczestnictwa w aukcji głównej na rok 2024 i aukcjach dodatkowych na rok 2021. Rozporządzenie to obniżyło próg nakładów inwestycyjnych wymagany dla zawarcia kontraktu wieloletniego oraz ceny maksymalne dla jednostek istniejących i nowych oraz modernizowanych. W oparciu o zapisy tego rozporządzenia 6 grudnia 2019 roku przeprowadzono aukcje na rynku mocy.

14 sierpnia 2019 roku w Dzienniku Ustaw pod poz. 1524 ukazała się ustawa o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw, w której zawarto ilości energii i wartość przeznaczone do sprzedaży na aukcji w roku 2019. Zmieniona ustawa wydłużyła ponadto okresy wymagane dla wytworzenia po raz pierwszy po rozstrzygnięciu aukcji energii z fotowoltaiki z 18 do 24 miesięcy, a z wiatru z 24 do 33 miesięcy. W oparciu o zapisy ustawy w listopadzie i grudniu 2019 roku przeprowadzono aukcje OZE.

24 sierpnia 2019 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, która wdrożyła m. in. zapisy dotyczące kolejnego przydziału uprawnień do emisji CO₂ dla energii elektrycznej produkowanej w kogeneracji oraz efektywnego wsparcia inwestycji niskoemisyjnych dla okresu handlu emisjami na lata 2021-2030.

11 grudnia 2019 roku KE ogłosiła założenia funkcjonowania „Europejskiego Zielonego Ładu”, który w założeniu ma doprowadzić do neutralności emisyjnej Unii Europejskiej w 2050 roku. Wśród postulatów tego planu zapisano m.in. zwiększenie celu redukcyjnego UE na 2030 rok do 50-55 %.

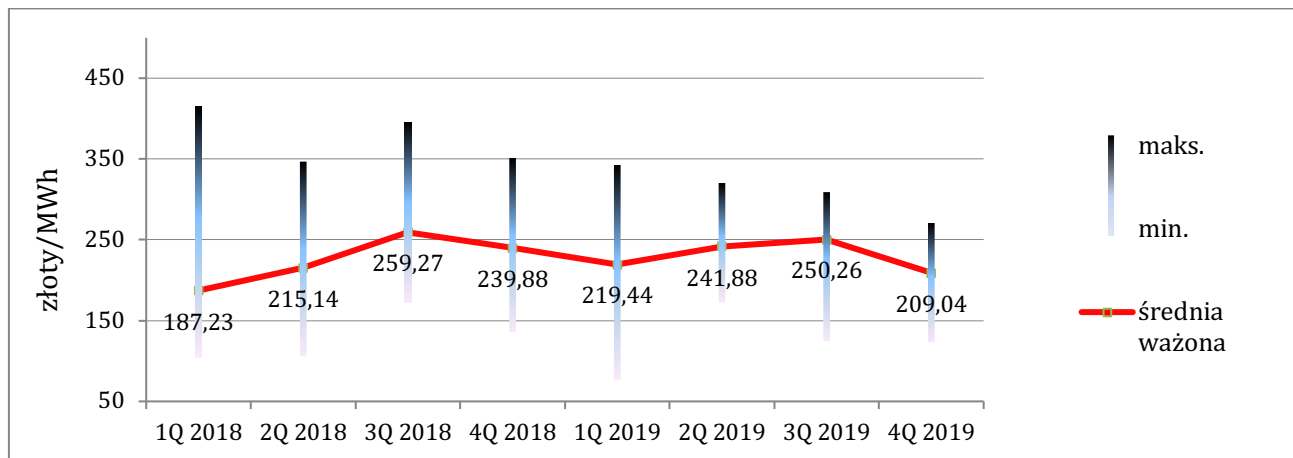
Ceny energii elektrycznej

Grupa generuje zdecydowaną większość przychodów z wytwarzania i sprzedaży energii elektrycznej, dlatego ryzyko zmiany ceny, za jaką sprzedaje energię elektryczną ma kluczowe znaczenie dla poziomu przychodów generowanych przez Grupę.

Miniony rok charakteryzował się stosunkowo wysokimi cenami energii elektrycznej w porównaniu z latami ubiegłymi. Jednakże w IV kwartale zanotowano znaczny spadek cen, w szczególności odnosząc do poprzedzającego go III kwartału, w którym poziom notowanych cen były najwyższy w minionym roku. Na początku 2019 roku ceny energii elektrycznej kształtowały się na znacznie niższym poziomie niż miało to miejsce w dwóch ostatnich kwartałach 2018 roku. Istotnymi czynnikami, które znacząco wpływały na ceny w pierwszych miesiącach roku były wyższe temperatury w stosunku do średnich z lat ubiegłych oraz wysoka wietrzność i związana z nią wysoka generacja energii z turbin wiatrowych. Oba czynniki wpływały niekorzystnie na wzrost cen energii. Czynnikiem, który mógł również wpływać na kształtowanie się cen w pierwszym, a także w drugim kwartale 2019 roku, którego wagę ciężko określić, było zamieszanie towarzyszące wprowadzaniu przepisów „zamrażających” ceny energii dla odbiorców końcowych oraz brak aktów wykonawczych dotyczących tego zagadnienia. W trzecim kwartale 2019 roku zanotowano wzrosty cen energii elektrycznej. Wysoki poziom cenowy w trzecim kwartale (najwyższy w minionym roku) spowodowany był w głównej mierze wysokimi temperaturami powietrza (wyższe temperatury w okresie letnim wpływają na zużycie energii w urządzeniach klimatyzacyjnych i chłodniczych) i stosunkowo niską wietrznością. Ponadto, wpływ na poziom notowanych cen mógł mieć stan pracy Krajowego Systemu Elektroenergetycznego, kiedy wielu wytwórców przesunęło część kampanii remontowych przeprowadzanych zwykle w drugim kwartale na kwartał trzeci, co prawdopodobnie, oprócz warunków atmosferycznych, przyczyniło się do wzrostu cen energii elektrycznej. Czwarty kwartał 2019 roku charakteryzował się najniższymi średnimi cenami w minionym roku. W końcówce roku wyraźnie dawały znać o sobie trzy czynniki – pierwszy z nich to zmniejszające się zużycie energii związane być może z niższą dynamiką wzrostu gospodarczego, drugim był rosnący dynamicznie import energii a trzeci to niższe ceny uprawnień do emisji CO₂ w stosunku do wcześniejszych okresów. Średnia ważona cena na Rynku Dnia Następnego na Towarowej Giełdzie Energii (TGE) dla

2019 roku ukształtowała się na poziomie 229,62 złotych/MWh co oznacza nieznaczny wzrost w odniesieniu do 2018 roku o 4,91 złotych/MWh tj. o około 2,19%.

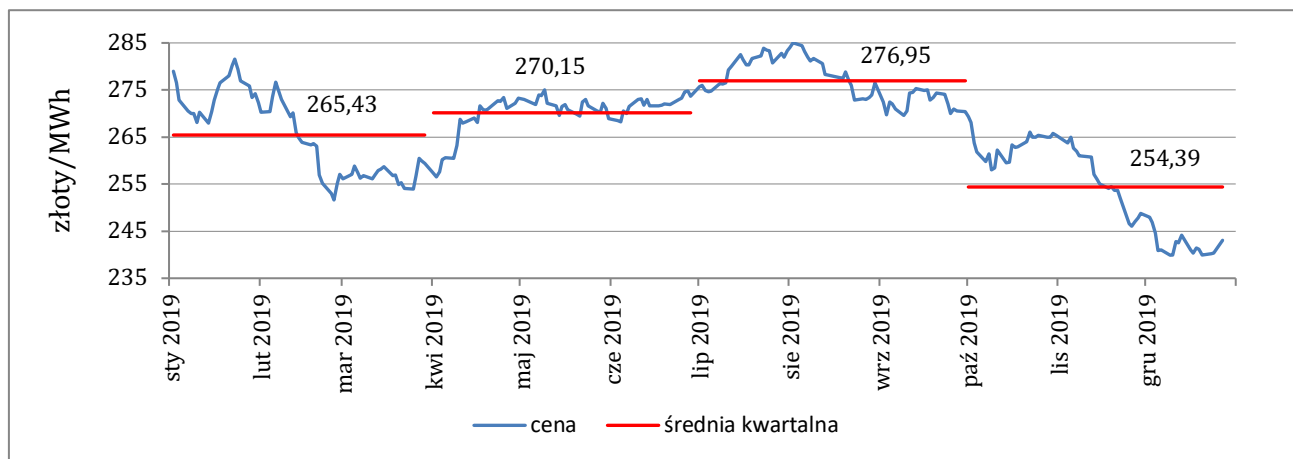
Wykres 4: Ceny energii (IRDN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych TGE

Na rynku terminowym energii elektrycznej Towarowej Giełdy Energii najbardziej płynny instrument, roczny kontrakt BASE_Y-2020, wykazywał nieregularny trend. Po tendencji spadkowej w pierwszym kwartale 2019 roku, zanotował trend wzrostowy w drugim i trzecim kwartale. W ostatnim kwartale 2019 roku kontrakt znalazł się w trendzie spadkowym, a swoje minimum osiągnął w grudniu, spadając do poziomu 242,14 zł/MWh. Czynniki decydujące o tendencji na rynku terminowym były podobne jak na rynku spot (RDN), zatem wysoka wietrzność i niskie zapotrzebowanie na produkcję przez źródła konwencjonalne pociągały za sobą spadki cen notowanego kontraktu, natomiast wysokie temperatury powietrza w III kwartale również znalazły odzwierciedlenie w notowaniach na rynku terminowym. Wyższe zapotrzebowanie na energię elektryczną, stymuluje wzrost cen uprawnień do emisji CO₂, co z kolei przekłada się na ceny produktów terminowych na rynku energii elektrycznej.

Wykres 5: Cena kontraktu terminowego na dostawę energii elektrycznej (pasma) na 2020 rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych TGE

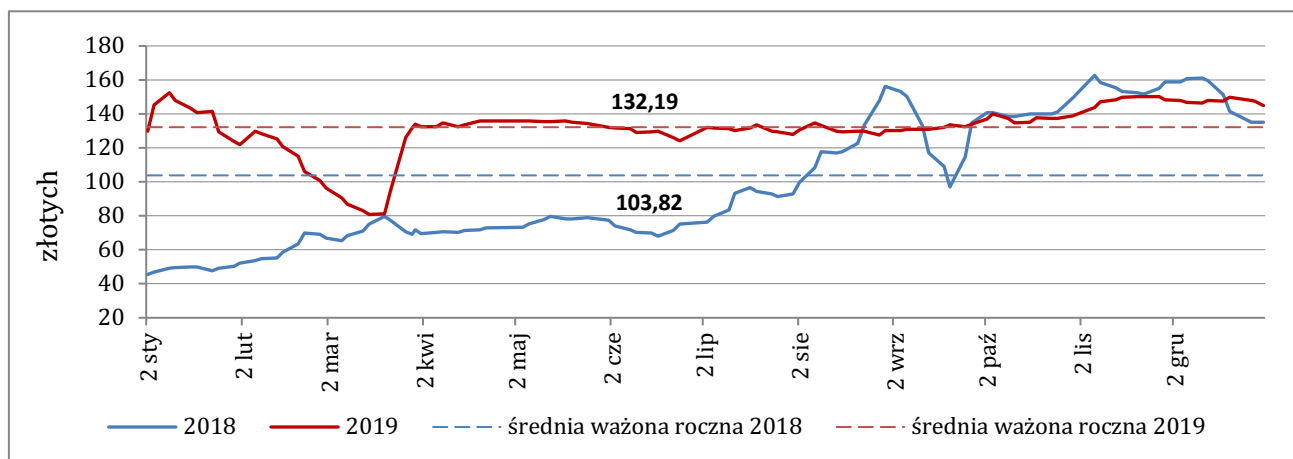
Świadectwa pochodzenia

Z uwagi na fakt, że jeden z bloków energetycznych ZE PAK SA dedykowany jest do spalania biomasy, producentowi przysługują zielone certyfikaty. Liczba uzyskiwanych świadectw pochodzenia zależy od poziomu produkcji z danego źródła i zwykle jest wyższa od liczby, jaką Spółka jest zobowiązana przedstawić do umorzenia, co w przypadku nadwyżki pozwala zbywać ich określone ilości na rzecz innych uczestników rynku. Jednak produkcja zwłaszcza z bloku biomasowego, w dużej mierze uzależniona jest od poziomu cen rynkowych zielonych certyfikatów. W okresach, gdy suma ceny energii wytworzonej z biomasy i ceny zielonego certyfikatu nie zapewniają osiągnięcia zakładanego efektu finansowego produkcja może ulegać zmniejszeniu lub zostać wstrzymana, co automatycznie zmniejsza również ilość

generowanych zielonych certyfikatów. Z uwagi na fakt, że poziom przychodów generowanych ze sprzedaży świadectw pochodzenia jest niższy niż poziom przychodów generowanych ze sprzedaży energii elektrycznej, ryzyko zmian cen świadectw pochodzenia ma też mniejszy wpływ na wyniki niż np. ryzyko zmian ceny energii.

W pierwszym półroczu 2019 roku ceny świadectw pochodzenia energii (zielonych certyfikatów) wykazywały się dużą zmiennością. Powodem wahań była bardzo wysoka generacja wiatrowa, elektrownie wiatrowe są największym źródłem podaży certyfikatów na rynku. Drugim czynnikiem odpowiadającym najpierw za niższą cenę a później za ich wzrost były prace nad nowelizacją ustawy OZE gdzie w trakcie kolejnych wersji pojawiały się i znikały zapisy próbujące dokonać zmian w zakresie wielkości opłaty zastępczej, jednak po porzuceniu tych zapisów nastąpiła stabilizacja poziomu cen praw majątkowych i od kwietnia do końca drugiego kwartału ceny oscylowały w okolicach 130 złotych. Również w trzecim kwartale 2019 roku ceny zielonych certyfikatów charakteryzowały się względną stabilizacją. Na rynku nie wystąpiły żadne nowe czynniki, które mogłyby w sposób istotny oddziaływać na poziom cen. W czwartym kwartale roku 2019, a dokładnie w listopadzie i grudniu odbyły się aukcje OZE, przeprowadzone w świetle znowelizowanej w dniu 19 lipca 2019 roku Ustawy o odnawialnych źródłach energii. Oczekiwanie na rozstrzygnięcia aukcji i jej ostateczne wyniki (nierozstrzygnięta aukcja dla największych źródeł OZE- opartych na biomase) stanowiły przyczynę dla wzrostu poziomu notowanych cen zielonych certyfikatów w czwartym kwartale 2019 roku. Średnia kwartalna cena zielonych certyfikatów w czwartym kwartale 2019 roku to poziom 144,61 złotych. Średnia ważona cena zielonych certyfikatów w 2019 roku ukształtowała się na poziomie 132,19 złotych/MWh, co oznacza wzrost o 28,37 złotych/MWh w stosunku do średniej ważonej ceny z 2018 tj. o 27,33%.

Wykres 6: Średnia cena świadectwa pochodzenia energii wyprodukowanej z OZE

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych TGE

Koszty i dostawy paliw, koszt wydobycia węgla

Znaczącym elementem kosztów związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła w spółkach Grupy ZE PAK SA jest koszt paliwa. W dużej mierze ceny paliwa określają konkurencyjność poszczególnych technologii wytwarzania energii elektrycznej. Elektrownie Grupy ZE PAK SA wytwarzają znaczącą większość energii elektrycznej z węgla brunatnego, lecz wykorzystują również biomasę leśną i rolną. Ponadto, w procesie wytwarzania energii elektrycznej wykorzystywany jest do celów rozpałkowych, w minimalnych ilościach, ciężki i lekki olej opałowy.

Dwie kopalnie węgla brunatnego, PAK KWB Konin SA oraz PAK KWB Adamów SA, będące dostawcami węgla brunatnego do elektrowni Grupy ZE PAK SA, uniezależniają Grupę od zewnętrznych dostawców i ograniczają ekspozycję na potencjalne wahania cen węgla brunatnego. Niemniej jednak występuje ekspozycja na wahania cen pozostałych wykorzystywanych paliw (przede wszystkim biomasy) jak również część kosztów związanych z wydobyciem węgla brunatnego zależy od czynników, które pozostają poza bezpośrednią kontrolą Grupy.

Złoża eksploatowane przez kopalnie Grupy posiadają określoną zasobność. Możliwość osiągnięcia zakładanego poziomu produkcji energii elektrycznej w perspektywie długookresowej jest częściowo uzależniona od zdolności wydobycia z obecnie eksploatowanych złóż oraz uruchomienia eksploatacji nowych złóż węgla brunatnego, które byłyby ekonomicznie opłacalne. W ramach działań zmierzających do zapewnienia surowca dla aktywów wytwórczych Grupy, PAK KWB Konin SA prowadzi prace projektowe na perspektywicznych złóżach węgla brunatnego. Do zagospodarowania złóż perspektywicznych potrzebne jest uzyskanie wszelkich niezbędnych formalnych zgód i pozwoleń, zwieńczone uzyskaniem koncesji na wydobycie. Proces pozyskiwania zgód i pozwoleń jest wieloetapowy i rozciągnięty w czasie. W związku z powyższym istnieje ryzyko opóźnień i przesunięć w harmonogramie zagospodarowywania kolejnych złóż, co z kolei może rodzić ryzyko przerw w dostawach węgla dla aktywów

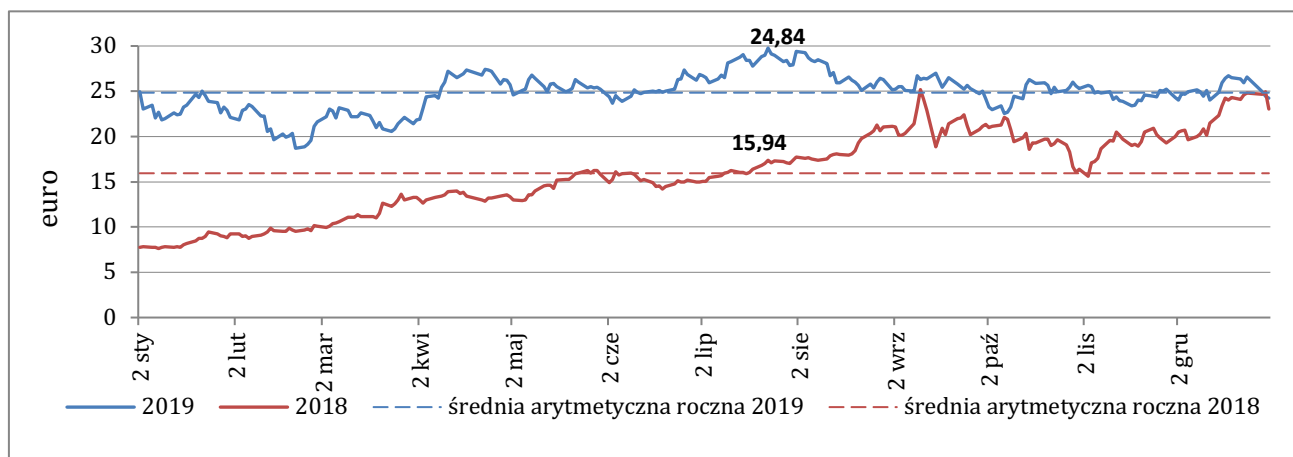
wytwórczych Grupy. Możliwość rozpoczęcia wydobywania z perspektywicznych złóż węgla w przyszłości może być ograniczona przez wiele czynników znajdujących się poza kontrolą Grupy. Do głównych czynników ryzyka należy: nieuzyskanie koniecznych koncesji, niekorzystne rozstrzygnięcia samorządów lokalnych w zakresie kształtowania polityki przestrzennej, brak możliwości pozyskania odpowiedniego finansowania. Ryzyko związane z kosztem i ilością dostaw paliw ma kluczowe znaczenie dla ogólnego poziomu kosztów oraz wielkości produkcji.

Koszty uprawnień do emisji CO₂

Działalność w zakresie wytwarzania ze źródeł konwencjonalnych energii elektrycznej i ciepła wiąże się z koniecznością ponoszenia kosztów emisji CO₂. Z uwagi na fakt, że koszty te stanowią istotną pozycję w strukturze kosztów ponoszonych przez wytwórców energii z węgla brunatnego, wpływ emitowanych ilości CO₂ oraz ryzyko zmiany cen pozwoleń do emisji CO₂ (EUA) ma bardzo istotne znaczenie dla wyników działalności. W 2019 roku Grupa otrzymała niewielką ilość darmowych uprawnień do emisji CO₂, tj. 37 081 EUA, wynikających z przydziału na produkcję ciepła. Dlatego też, praktycznie cała ilość potrzebnych Grupie ZE PAK SA uprawnień do emisji musiała zostać zakupiona na rynku wtórnym.

W 2019 roku cena EUA była dość stabilna w porównaniu do zmienności cen w 2018 roku, gdzie można było obserwować wzrost cen przekraczający 200%, co nie zdarza się często nie tylko na rynku pozwoleń do emisji, ale również na innych rynkach towarowych. Na początku 2019 roku cena EUA wynosiła niecałe 25 EUR, a na końcu roku 24,20 EUR. W marcu 2019 roku ceny EUA bardzo mocno spadły do najniższej wartości rocznej tj. 18,7 EUR. Prawdopodobną przyczyną ponad 9% spadków cen na przestrzeni miesiąca marca była niepewność inwestorów w związku z nierozwiązaną kwestią Brexitu oraz wysokim poziomem produkcji energii z OZE. Ekspertzy rynkowi zwrócili również uwagę na duże wolumeny sprzedaży na rynku terminowym zrealizowane przez zaledwie kilku inwestorów. Może to oznaczać, że duże firmy finansowe lub duzi producenci energii elektrycznej postanowili zmienić swoją strategię hedgingową. W lipcu 2019 roku wartość uprawnień systematycznie rosła, po drodze osiągając nienotowane od ponad 11 lat poziomy cenowe (10 lipca - poziom 28 EUR, 15 lipca - poziom 29 EUR). Przyczyną lipcowych wzrostów mogły być wysokie ceny energii (wywołane wysokimi temperaturami w Europie oraz wstrzymaniem pracy w niektórych elektrowniach atomowych we Francji na skutek utrzymujących się wysokich temperatur), gazu i paliw, wypowiedzi niemieckiej Minister Środowiska sugerujące gotowość do umarzania uprawnień w związku z zamykaniem elektrowni w Niemczech, a także wypowiedzi ówczesnej kandydatki na Przewodniczącą KE (Ursuli Von der Leyen) na temat jej planu zwiększenia celu redukcyjnego UE na 2030 rok, z obecnych 40% do 50%. Średnia arytmetyczna z notowań EUA 2019 roku wyniosła 24,84 euro, co oznacza wzrost o blisko 56 % w stosunku do średniej arytmetycznej za 2018 rok.

Wykres 7: Cena kontraktu terminowego na dostawę EUA

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ICE

Sezonowość i warunki meteorologiczne (w tym głównie warunki wietrzne)

Popyt na energię elektryczną oraz ciepło, zwłaszcza wśród konsumentów, podlega sezonowym wahaniom. Dotychczas praktyka pokazywała, że zużycie energii elektrycznej zwiększało się zimą (głównie z powodu niskich temperatur i krótszego dnia) oraz spadało w okresie letnim (w związku z okresem wakacyjnym, wyższymi temperaturami otoczenia i dłuższym dniem). W ostatnich latach systematycznie odnotowuje się wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną latem, spowodowany w głównej mierze rosnącą liczbą wykorzystywanych urządzeń chłodniczych i klimatyzacji.

Niezależnie od czynników opisanych powyżej coraz istotniejsze dla poziomu produkcji Grupy stają się warunki meteorologiczne. Kiedyś działalność Grupy nie podlegała w znaczącym stopniu sezonowości popytu, ze względu na niskie koszty praca bloków prowadzona była w sposób ciągły (w podstawie) przez niemal cały rok. Obecnie biorąc pod

uwagę rosnący udział oze w segmencie wytwórców energii, w tym przede wszystkim źródeł wiatrowych, przy szacowaniu wielkości produkcji Grupy coraz większego znaczenia nabierają warunki pogodowe, ze szczególnym uwzględnieniem warunków wietrznych. Statystycznie okresami o najlepszych warunkach wietrznych jest I i IV kwartał. Należy brać pod uwagę, że w okresach, gdy warunki wietrzne są wyjątkowo dobre a produkcja turbin wiatrowych wysoka, popyt na produkcję Grupy może ulegać okresowym zmniejszeniom, analogicznie w okresach mniejszej wietrzności produkcja może wzrastać.

Ryzyko związane z sezonowością i warunkami meteorologicznymi nabiera coraz większego znaczenia wraz z odstępstwami określonych parametrów takich jak np. średnie temperatury, wietrzność od swoich wieloletnich średnich poziomów dla danego okresu.

Nakłady inwestycyjne

Działalność w sektorze wydobywania węgla oraz produkcji energii wymaga znaczących nakładów inwestycyjnych. Aktywa wytwórcze Grupy wymagają okresowych remontów i bieżących modernizacji, zarówno ze względu na zaostrożenie wymogów w zakresie ochrony środowiska jak i potrzebę zwiększania efektywności produkcji energii elektrycznej. Poziom nakładów inwestycyjnych miał istotny wpływ i według oczekiwań może nadal mieć istotny wpływ, na wyniki działalności operacyjnej, poziom zadłużenia oraz przepływy pieniężne. Opóźnienia w realizacji, zmiany programu inwestycyjnego oraz przekroczenie budżetu mogą mieć poważny wpływ na nakłady inwestycyjne ponoszone w przyszłości, a także na wyniki, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju. Ponadto część planowanych przez Grupę projektów inwestycyjnych, zgłoszonych do Krajowego Planu Inwestycyjnego, wiąże się z przydziałem bezpłatnych jednostek uprawniających do emisji CO₂, jednak w przypadku braku realizacji tych inwestycji uniemożliwiona jest też zdolność do skorzystania z bezpłatnego przydziału. Również w przypadku określonych nakładów, których poniesienie upoważniało do przydziału bezpłatnych praw do emisji, gdy dany projekt inwestycyjny zgłoszony do KPI nie został ukończony w terminie, należy się liczyć z możliwością konieczności zwrotu otrzymanych pozwoleń w takiej części w jakiej wcześniej zostały przyznane.

Kurs walutowy euro/złoty, poziom stóp procentowych

Pomimo faktu, że Spółka prowadzi swoją działalność na terytorium Polski, gdzie ponosi koszty i osiąga przychody w złotych, jest kilka istotnych czynników uzależniających wyniki finansowe od kursu walutowego euro/złoty oraz poziomu stóp procentowych WIBOR i EURIBOR. Do najistotniejszych zaliczyć należy:

- transakcje związane z zakupem EUA rozliczane są w euro,
- ZE PAK SA korzysta z finansowania dłużnego opartego na zmiennej stopie procentowej.

Narażenie Spółki na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim zobowiązań finansowych. Spółka posiada zobowiązania finansowe, głównie kredyty obrotowe o oprocentowaniu zmiennym.

Spółka stosuje okresowo instrumenty służące ograniczaniu ryzyka wynikającego ze zmian kursów walutowych np. dla części przepływów związanych z zakupem jednostek uprawniających do emisji CO₂. Do zabezpieczenia kursu stosuje się transakcje typu forward. Zarząd na bieżąco monitoruje sytuację finansową oraz sytuację rynkową, w razie potrzeby mogą podjąć decyzje o konieczności zastosowania instrumentów finansowych zabezpieczających przed ryzykiem kursowym. Zgodnie z zasadami stosowanymi w Grupie ZE PAK SA ewentualne transakcje będą miały charakter zabezpieczenia i będą dopasowane do pozycji zabezpieczanej pod względem wolumenu i daty zapadalności. Decyzja o wyborze instrumentu zabezpieczającego, uwzględniała będzie również: cenę, płynność rynku, prostotę produktu, łatwość wyceny i księgowania oraz elastyczność

5. OPIS SYTUACJI FINANSOWO-MAJĄTKOWEJ

5.1. Zasady sporządzania sprawozdania finansowego

Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA sporządza sprawozdanie jednostkowe w oparciu o ustawę o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku.

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia sprawozdania finansowego zostały przedstawione w punkcie 6 Wprowadzenia do sprawozdania finansowego ZE PAK SA za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2019 roku.

5.2. Charakterystyka podstawowych wielkości ekonomiczno-finansowych

Rachunek zysków i strat

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2019 roku wyniosły 1 429 854 tysiące złotych i w stosunku do 2018 roku zwiększyły się o 209 054 tysiące złotych, tj. o 17,12%. Wzrost przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej z produkcji własnej i z obrotu w 2019 roku w stosunku do roku poprzedniego wyniósł 172 898 tysiące złotych. Wyższe przychody zrealizowano za sprawą wzrostu ceny sprzedaży energii o 70,36 zł/MWh, liczonej jako przychody ze sprzedaży energii (własnej, z obrotu oraz usług systemowych) podzielone przez wolumen sprzedaży. Jednocześnie spadł wolumen sprzedaży energii elektrycznej – zmniejszyła się zarówno sprzedaż energii elektrycznej z produkcji własnej o 0,36 TWh do 3,40 TWh, jak i sprzedaż energii elektrycznej z obrotu o 0,24 TWh do 0,84 TWh.

W 2019 roku zrealizowano wyższe przychody ze sprzedaży energii cieplnej o 9 468 tysiące złotych. Przyczyną wzrostu przychodów była wyższa cena.

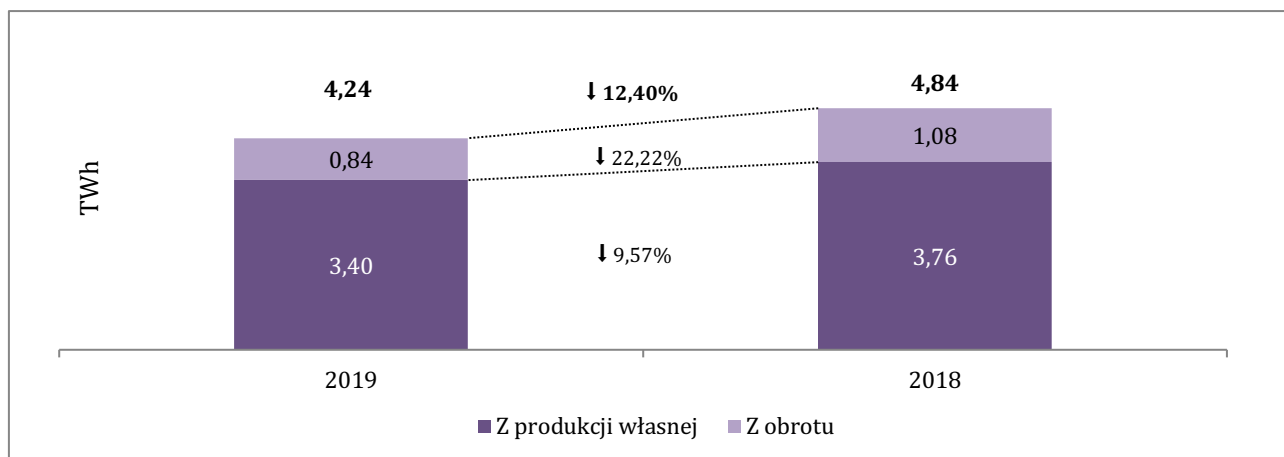
Przychody ze sprzedaży praw majątkowych ze świadectw pochodzenia energii wyniosły w 2019 roku 54 681 tysiące złotych i w stosunku do 2018 roku zwiększyły się o 8 698 tysiące złotych, tj. 19,92%. Wzrost przychodów wynika ze zrealizowania sprzedaży praw po wyższych cenach niż w poprzednim roku.

Spółka uzyskała wyższe przychody ze sprzedaży usług o 18 109 tysiące złotych, tj. o 20,27%. Główną przyczyną wzrostu przychodów były wyższe przychody związane z usługami świadczonymi na rzecz Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. oraz dodatkowe usługi wsparcia świadczone przez spółkę w ramach centrum usług wspólnych dla podmiotów z Grupy.

Tabela 4: Zestawienie przychodów ze sprzedaży

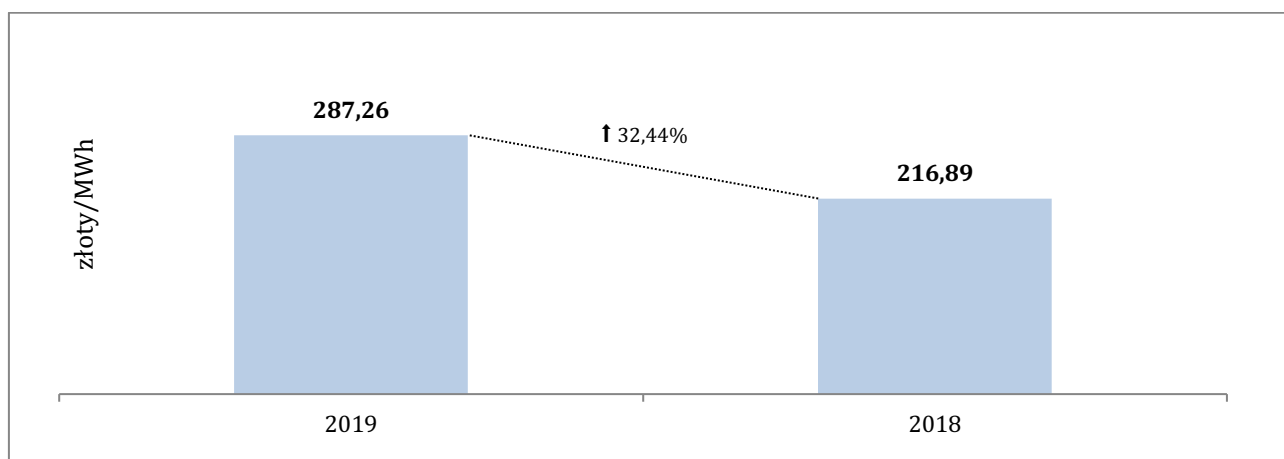
	<i>tysiące złotych</i> <i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2019</i> <i>roku</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018</i> <i>roku</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>Zmiana</i>	<i>%</i> <i>Dynamika</i>
Przychody ze sprzedaży produktów	1 198 948	988 830	210 118	21,25
Przychody ze sprzedaży wyrobów, w tym:	1 091 493	899 484	192 009	21,35
– Energia elektryczna	990 570	816 727	173 843	21,29
– Prawa majątkowe ze świadectw pochodzenia energii	54 681	45 983	8 698	18,92
– Energia cieplna	46 242	36 774	9 468	25,75
Przychody ze sprzedaży usług	107 455	89 346	18 109	20,27
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	230 906	231 970	(1 064)	(0,46)
Przychody ze sprzedaży towarów (energia elektryczna)	228 489	229 434	(945)	(0,41)
Przychody ze sprzedaży materiałów	2 417	2 536	(119)	(4,69)
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, w tym:	1 429 854	1 220 800	209 054	17,12
Energia elektryczna (wyroby i towary)	1 219 059	1 046 161	172 898	16,53

Wykres 8: Sprzedaż energii elektrycznej

Źródło: dane wewnętrzne

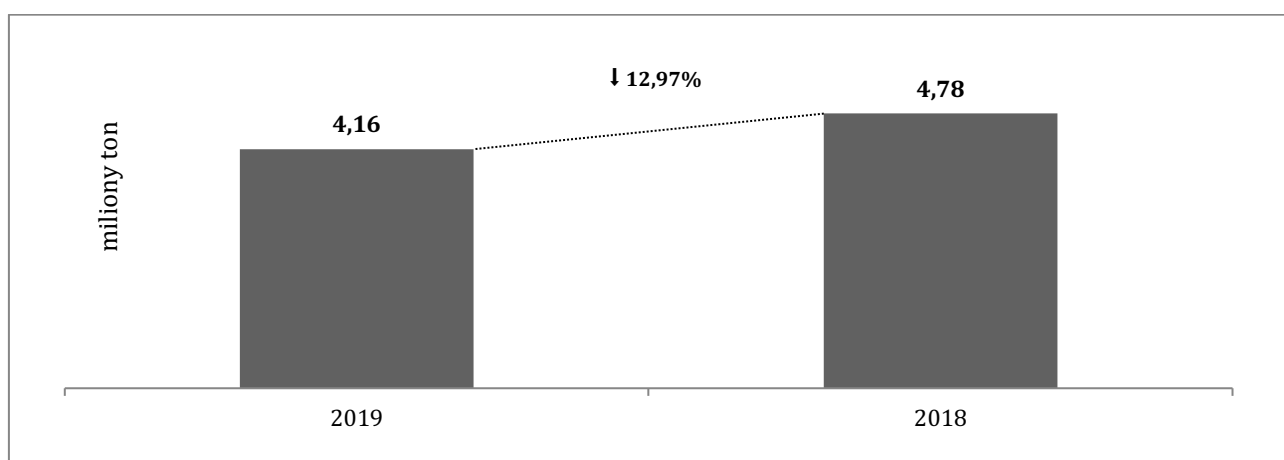
Wykres 9: Średnie ceny sprzedaży energii elektrycznej*

* Średnia cena liczona jako przychody ze sprzedaży energii (własnej, z obrotu oraz usług systemowych) podzielone przez wolumen sprzedaży.

Źródło: dane wewnętrzne

Wykres 10: Emisja CO₂

Źródło: dane wewnętrzne

Tabela 5: Wybrane pozycje rachunku zysków i strat

	tysiące złotych Rok zakończony 31 grudnia 2019 roku	tysiące złotych Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku	tysiące złotych Zmiana	% Dynamika
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, w tym:	1 429 854	1 220 800	209 054	17,12
– Przychody netto ze sprzedaży produktów	1 198 948	988 830	210 118	21,25
– Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	230 906	231 970	(1 064)	(0,46)
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w tym:	1 292 902	1 269 021	23 881	1,88
– Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	1 102 335	1 063 870	38 465	3,62
– Wartość sprzedanych towarów i materiałów	190 567	205 151	(14 584)	(7,11)
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	136 952	(48 221)	185 173	-
Koszty sprzedaży	1 565	1 846	(281)	(15,22)
Koszty ogólnego zarządu	47 887	50 112	(2 225)	(4,44)
Zysk (strata) ze sprzedaży	87 500	(100 179)	187 679	-
Pozostałe przychody operacyjne	3 604	3 102	502	16,18
Pozostałe koszty operacyjne	132 689	47 568	85 121	178,95
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	(41 585)	(144 645)	103 060	(71,25)
Przychody finansowe	81 963	132 976	(51 013)	(38,36)
Koszty finansowe	13 151	94 523	(81 372)	(86,09)
Zysk (strata) brutto	27 227	(106 192)	133 419	-
Podatek dochodowy	73 566	(41 676)	115 242	-
Zysk (strata) netto	(46 339)	(64 516)	18 177	(28,17)

Koszt wytworzenia sprzedanych produktów w 2019 roku wyniósł 1 102 335 tysięcy złotych i w stosunku do 2018 roku był wyższy o 38 465 tysięcy złotych, tj. o 3,62%. Na zwiększenie kosztu głównie wpłynęła wyższa cena nabywanych uprawnień do emisji CO₂, która spowodowała wzrost kosztów emisji o 30 131 tysięcy złotych, tj. o 8,99%, pomimo spadku wolumenu emisji z 4,78 miliona ton do 4,16 miliona ton, tj. o 12,97%.

Wartość sprzedanych towarów i materiałów w 2019 roku wyniosła 190 567 tysięcy złotych i była niższa w porównaniu z poprzednim rokiem o 14 583 tysiące złotych, tj. o 7,11% w rezultacie niższego wolumenu energii zakupionej do odsprzedaży.

Koszty sprzedaży w 2019 roku wyniosły 1 565 tysięcy złotych i były niższe w stosunku do poprzedniego roku o 281 tysięcy złotych tj. o 15,22%.

Koszty ogólnego zarządu w 2019 roku wyniosły 47 887 tysięcy złotych i były niższe od poniesionych w roku poprzednim o 2 225 tysięcy złotych, tj. o 4,44%.

Szczegółowe analityczne ujęcie kosztów operacyjnych zawiera Tabela 6.

Pozostałe przychody operacyjne w 2019 roku wyniosły 3 604 tysiące złotych, czyli na poziomie porównywalnym z poprzednim rokiem. Znacząco wzrosły natomiast pozostałe koszty operacyjne. W 2019 roku wyniosły 132 689 tysiące złotych w stosunku do 47 568 tysięcy złotych zanotowanych w tej pozycji rok wcześniej. Znaczący wzrost pozostałych kosztów operacyjnych jest w dużej mierze efektem zdarzeń o jednorazowym charakterze. Składają się na nie: odpis z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych w wysokości 109 000 tysięcy złotych oraz odpis aktualizujący środki trwałe w budowie w wysokości 16 001 tysięcy złotych. Więcej na temat charakterystyki zdarzeń o jednorazowym charakterze można przeczytać w punkcie 5.5. „Czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze mające wpływ na osiągnięte rezultaty finansowe”, niniejszego sprawozdania.

W 2019 roku zanotowano stratę na działalności operacyjnej w wysokości 41 585 tysięcy złotych.

Przychody finansowe w 2019 roku wyniosły 81 963 tysiące złotych i były niższe od zanotowanych w roku poprzednim o 51 013 tysięcy złotych, tj. 38,36%. Główny wpływ na zmniejszenie przychodów finansowych miały mniejsze wpływy dywidendowe od jednostek zależnych.

Koszty finansowe w 2019 roku wyniosły 13 151 tysięcy złotych i w stosunku do 2018 roku zmniejszyły się o 81 372 tysiące złotych, tj. 86,09%. Przyczyną tak znaczącego zmniejszenia kosztów jest brak zdarzeń jednorazowych w 2019 roku w porównaniu do 2018 roku, w którym miał miejsce odpis aktualizujący wartość akcji w PAK KWB Adamów SA w wysokości 79 359 tysięcy złotych.

W 2019 roku Spółka odnotowała stratę netto na poziomie 46 339 tysięcy złotych.

Tabela 6: Koszty działalności operacyjnej

	tysiące złotych Rok zakończony 31 grudnia 2019 roku	tysiące złotych Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku	tysiące złotych Zmiana	% Dynamika
Amortyzacja	38 593	38 801	(208)	(0,54)
Zużycie materiałów i energii	454 359	462 304	(7 945)	(1,72)
Usługi obce	139 907	133 780	6 127	4,58
Podatki i opłaty, w tym:	411 447	381 916	29 531	7,73
– podatek akcyzowy	129	635	(506)	(79,69)
– koszty emisji CO ₂	365 176	335 045	30 131	8,99
Wynagrodzenia	79 679	76 313	3 366	4,41
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	19 143	18 337	806	4,40
Pozostałe koszty rodzajowe	6 125	7 208	(1 083)	(15,02)
Koszty według rodzaju ogółem	1 149 253	1 118 659	30 594	2,73
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	190 568	205 151	(14 583)	(7,11)
Koszty działalności operacyjnej	1 339 821	1 323 810	16 011	1,21

Bilans

Suma bilansowa Spółki na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła 1 992 034 tysiące złotych i w porównaniu ze stanem na dzień 31 grudnia 2018 roku zmniejszyła się o 159 963 tysiące złotych, tj. o 7,43%.

Aktywa trwale zmniejszyły się o 225 754 tysiące złotych, tj. 12,93%. Największe zmiany wystąpiły w następujących pozycjach:

- wartości niematerialne i prawne, które zmniejszyły się netto o 42 860 tysięcy złotych w wyniku rozliczenia uprawnień do emisji CO₂ i nienabycia kolejnych;
- rzeczowe aktywa trwale, które zmniejszyły się netto o 158 748 tysięcy złotych, w wyniku odpisu związanego z utratą wartości rzeczowych aktywów trwałych w wysokości 109 000 tysięcy złotych, odpisu aktualizującego wartość środków trwałych w budowie w wysokości 16 001 tysięcy złotych oraz wyższego poziomu odpisów amortyzacyjnych w stosunku do zrealizowanych nakładów inwestycyjnych;
- inwestycje długoterminowe, które zmniejszyły się o 23 348 tysięcy złotych, tj. o 2,17%, w wyniku spłaty pożyczki udzielonej spółce zależnej.

Aktywa obrotowe zwiększyły się o 65 791 tysięcy złotych, tj. o 16,18%. Głównym czynnikiem wzrostu aktywów obrotowych był wzrost stanu środków pieniężnych. Oprócz tego, w związku z zaniechaniem inwestycji w elektrowni Pątnów nastąpiło przekwalifikowanie do pozycji materiałów części materiałów wykazanych wcześniej w pozycji środków trwałych w budowie. Jednocześnie zmniejszona została pozycja krótkoterminowych aktywów finansowych w wyniku całkowitej spłaty pożyczki udzielonej spółce zależnej.

Kapitały własne na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosły 1 292 048 tysięcy złotych, w porównaniu do zakończenia 2018 roku zmniejszyły się o 46 339 tysięcy złotych, tj. o 3,46%, co jest rezultatem straty netto za 2019 rok.

Poziom rezerw na koniec 2019 roku wyniósł 593 521 tysięcy złotych i był wyższy w porównaniu do stanu poprzedniego roku o 88 484 tysiące złotych. Największy wzrost miał miejsce w pozycji „rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego” i był efektem dokonania korekt podatku dochodowego zgodnie z ustaleniami wynikającymi z protokołu z postępowania podatkowego wobec Spółki w sprawie rozliczenia podatku dochodowego od osób prawnych za rok 2014 z uwzględnieniem cen transferowych. Korekta spowodowała przesunięcie rozpoznania kosztu podatkowego związanego z zakupem uprawnień do emisji CO₂.

Zobowiązania ogółem na koniec 2019 roku w stosunku do końca 2018 roku zmniejszyły się o 201 688 tysięcy złotych, w tym zobowiązania długoterminowe zmniejszyły się o 59 101 tysięcy złotych, a zobowiązania krótkoterminowe spadły

ZESPÓŁ ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI W 2019 ROKU

o 142 587 tysięcy złotych. Największy spadek zobowiązań dotyczył pozycji „kredyty i pożyczki” i związany był z całkowitą spłatą kredytu na finansowanie modernizacji bloków w Elektrowni Pątnów I.

Tabela 7: Wybrane pozycje aktywów

	tysiące złotych 31 grudnia 2019 roku	tysiące złotych 31 grudnia 2018 roku	tysiące złotych Zmiana	% Dynamika
Aktywa trwałe	1 519 635	1 745 389	(225 754)	(12,93)
Wartości niematerialne i prawne	2 195	45 055	(42 860)	(95,13)
Rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	455 901	614 649	(158 748)	(25,83)
1. Środki trwałe	436 863	566 398	(129 535)	(22,87)
2. Środki trwałe w budowie	17 478	48 251	(30 773)	(63,78)
3. Zaliczki na środki trwałe w budowie	1 560	0	1 560	-
Należności długoterminowe	0	0	0	-
Inwestycje długoterminowe	1 054 533	1 077 881	(23 348)	(2,17)
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	7 006	7 804	(798)	(10,23)
Aktywa obrotowe	472 399	406 608	65 791	16,18
Zapasy, w tym:	77 524	56 084	21 440	38,23
1. Materiały	52 628	35 094	17 534	49,96
2. Towary	24 893	20 989	3 904	18,60
3. Zaliczki na dostawy	3	1	2	200,00
Należności krótkoterminowe	180 680	175 393	5 287	3,01
Inwestycje krótkoterminowe	213 818	174 807	39 011	22,32
1. Krótkoterminowe aktywa finansowe, w tym:	213 818	174 807	39 011	22,32
– w jednostkach powiązanych	2 000	25 438	(23 438)	(92,14)
– w pozostałych jednostkach	0	19	(19)	(100,00)
– środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	211 818	149 350	62 468	41,83
2. Inne inwestycje krótkoterminowe	0	0	0	-
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	377	324	53	16,36
Należne wpłaty na kapitał podstawowy	0	0	0	-
Udziały (akcje) własne	0	0	0	-
Aktywa razem	1 992 034	2 151 997	(159 963)	(7,43)

Tabela 8: Wybrane pozycje pasywów

	tysiące złotych 31 grudnia 2019 roku	tysiące złotych 31 grudnia 2018 roku	tysiące złotych Zmiana	% Dynamika
Kapitał własny	1 292 048	1 338 387	(46 339)	(3,46)
Kapitał podstawowy	101 647	101 647	0	-
Kapitał zapasowy	1 124 377	1 124 377	0	-
Kapitał z aktualizacji wyceny	227 466	227 466	0	-
Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	3 472	3 472	0	-
Zysk (strata) z lat ubiegłych	(118 575)	(54 059)	(64 516)	119,34
Zysk (strata) netto	(46 339)	(64 516)	18 177	(28,17)
Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	0	0	0	-
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	699 986	813 610	(113 624)	(13,97)
Rezerwy na zobowiązania	593 521	505 037	88 484	17,52
1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	112 842	37 523	75 319	200,73
2. Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	25 771	19 855	5 916	29,80
3. Pozostałe rezerwy	454 908	447 659	7 249	1,62

ZESPÓŁ ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI W 2019 ROKU

Zobowiązania długoterminowe	2 291	61 392	(59 101)	(96,27)
1. Wobec jednostek powiązanych	0	0	0	-
2. Wobec pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	0	0	0	-
3. Wobec pozostałych jednostek, w tym:	2 291	61 392	(59 101)	(96,27)
– kredyty i pożyczki	0	58 900	(58 900)	(100,00)
– inne zobowiązania finansowe	291	492	(201)	(40,85)
– inne	2 000	2 000	0	-
Zobowiązania krótkoterminowe	102 825	245 412	(142 587)	(58,10)
1. Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	20 212	11 428	8 784	76,86
2. Zobowiązania wobec pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	0	0	0	-
3. Zobowiązania wobec pozostałych jednostek, w tym:	78 092	229 850	(151 758)	(66,02)
– kredyty i pożyczki	0	148 773	(148 773)	(100,00)
– inne zobowiązania finansowe	1 694	364	1 330	365,38
– z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	27 203	35 113	(7 910)	(22,53)
z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych tytułów publicznoprawnych	41 377	38 141	3 236	8,48
– z tytułu wynagrodzeń	3 905	3 299	606	18,37
– inne	3 913	4 160	(247)	(5,94)
4. Fundusze specjalne	4 521	4 134	387	9,36
Rozliczenia międzyokresowe	1 349	1 769	(420)	(23,74)
Pasywa razem	1 992 034	2 151 997	(159 963)	(7,43)

Rachunek przepływów pieniężnych

Spółka w 2019 roku wypracowała dodatnie saldo przepływów środków z działalności operacyjnej w wysokości 142 588 tysięcy złotych. Saldo przepływów środków z działalności operacyjnej w 2019 roku było wyższe o 16 256 tysięcy złotych w stosunku do analogicznego salda w 2018 roku.

Saldo operacji pieniężnych z działalności inwestycyjnej było dodatnie i wyniosło 135 624 tysiące złotych. W stosunku do poprzedniego roku zwiększyło się o 40 218 tysięcy złotych, głównie za sprawą wpływów związanych ze spłatą pożyczki przez spółkę zależną Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. oraz mniejszych wydatków inwestycyjnych.

W 2019 roku, podobnie jak w 2018 roku, nie uzyskano wpływów w działalności finansowej. Wydatki finansowe wyniosły 215 739 tysięcy złotych i były niższe o 29 200 tysięcy złotych od ubiegłorocznych. Wyższe wydatki w 2018 roku spowodowane były wypłatą dywidendy z zysku, który został zrealizowany w 2017 roku.

Środki pieniężne w ciągu 2019 roku zwiększyły się o 62 473 tysiące złotych i na koniec roku wyniosły 211 818 tysięcy złotych.

Tabela 9: Wybrane pozycje rachunku przepływów pieniężnych

	tysiące złotych Rok zakończony 31 grudnia 2019 roku	tysiące złotych Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku	tysiące złotych Zmiana	% Dynamika
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej				
Zysk (strata) netto	(46 339)	(64 516)	18 177	(28,17)
Korekty razem	188 927	190 848	(1 921)	(1,01)
1. Amortyzacja	38 593	38 801	(208)	(0,54)
2. Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych	(1 265)	(1 340)	75	(5,60)
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	(71 297)	(116 495)	45 198	(38,80)

ZESPÓŁ ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI W 2019 ROKU

4. Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej	123 645	(888)	124 533	-
5. Zmiana stanu rezerw	423 198	323 062	100 136	31,00
6. Zmiana stanu zapasów	(5 604)	(14 467)	8 863	(61,26)
7. Zmiana stanu należności	(15 287)	(26 949)	11 662	(43,27)
8. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	(832)	(27 298)	26 466	(96,95)
9. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	711	1 279	(568)	(44,41)
10. Inne korekty	(302 935)	15 143	(318 078)	-
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	142 588	126 332	16 256	12,87
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej				
Wpływy	150 588	118 281	32 307	27,31
1. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	13 324	66	13 258	20 087,88
2. Z aktywów finansowych, w tym:	137 264	118 215	19 049	16,11
– w jednostkach powiązanych	137 226	118 133	19 093	16,16
– w pozostałych jednostkach	38	82	(44)	(53,66)
dywidendy i udziały w zyskach	38	82	(44)	(53,66)
Wydatki	14 964	22 875	(7 911)	(34,58)
1. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	14 964	22 687	(7 723)	(34,04)
2. Na aktywa finansowe, w tym:	0	188	(188)	(100,00)
– w jednostkach powiązanych	0	188	(188)	(100,00)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	135 624	95 406	40 218	42,15
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej				
Wpływy	0	0	0	-
Wydatki	215 739	244 939	(29 200)	(11,92)
1. Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	0	85 960	(85 960)	(100,00)
2. Spłaty kredytów i pożyczek	209 717	148 544	61 173	41,18
3. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	155	191	(36)	(18,85)
4. Odsetki	5 867	10 244	(4 377)	(42,73)
5. Inne wydatki finansowe	0	0	0	-
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(215 739)	(244 939)	29 200	(11,92)
Przepływy pieniężne netto razem	62 473	(23 201)	85 674	-
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:	62 468	(23 195)	85 663	-
zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	(5)	5	(10)	-
Środki pieniężne na początek okresu	149 345	172 546	(23 201)	(13,45)
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym	211 818	149 345	62 473	41,83
o ograniczonej możliwości dysponowania	8 137	2 833	5 304	187,22

Wskaźniki finansowe

Odnotowana w 2019 roku strata netto spowodowała, że wszystkie wskaźniki rentowności zanotowały ujemne wartości.

Wskaźnik ogólnego zadłużenia na koniec 2019 roku uległ zmniejszeniu, co oznacza, że poziom rezerw i zobowiązań obniżył się w stosunku do sumy bilansowej.

Wartość wskaźnika bieżącej płynności, informuje o stopniu pokrycia zobowiązań i rezerw krótkoterminowych, w tym rezerw związanych z uprawnieniami do emisji CO₂ przez aktywa obrotowe i wartość nabytych uprawnień do emisji CO₂. Wartość wskaźnika zwiększyła się do poziomu 0,96, co oznacza, że na koniec 2019 roku sytuacja płynnościowa uległa poprawie w stosunku do końcówki 2018 roku.

Tabela 10: Wskaźniki

		2019	2018	Zmiana	% Dynamika
ROE	%	(3,59)	(4,82)	1,23	(25,52)
ROA	%	(2,33)	(3,00)	0,67	(22,33)
Rentowność sprzedaży netto	%	(3,24)	(5,28)	2,04	(38,64)
Wskaźnik ogólnego zadłużenia	x razy	0,35	0,38	(0,03)	(7,89)
Wskaźnik płynności bieżącej	x razy	0,96	0,75	0,21	28,00

5.3. Istotne pozycje pozabilansowe

Opis istotnych pozycji pozabilansowych został przedstawiony w nocie 19 i 20 sprawozdania finansowego Spółki za 2019 rok.

5.4. Przewidywana sytuacja finansowa

Sprawozdanie finansowe ZE PAK SA zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości. Spółka nie publikuje prognoz finansowych w związku z powyższym nie przedstawia przewidywanej sytuacji w ujęciu konkretnych wartości odnoszących się do wyników finansowych. W niniejszym sprawozdaniu opisane zostały czynniki, które będą miały determinujący wpływ na przyszłą sytuację finansową Spółki.

Dodatkowo, mając na uwadze podwyższone standardy sprawozdawczości jednostek zainteresowania publicznego należy zwrócić uwagę na następujące kwestie:

- 1) Spółka zamknęła 2019 rok ze stratą netto w kwocie 46 339 tysięcy złotych. Na wysokość straty netto istotny wpływ miał wynik testów na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych w wysokości 109 000 tysięcy złotych. Dodatkowo w związku z dezaktualizacją dokumentacji projektowej oraz utratą ważności decyzji środowiskowej i pozwolenia na budowę, dotyczącej projektu gazowego w elektrowni Konin została podjęta decyzja o dokonaniu odpisu aktualizującego w pozycji środków trwałych w budowie na kwotę 16 001 tysiąca złotych. Wynik na poziomie EBITDA na koniec 2019 roku wyniósł 122 009 tysięcy złotych, co oznacza znaczącą poprawę w stosunku do wyniku EBITDA za 2018 rok na poziomie minus 105 844 tysięcy złotych.
- 2) Na dzień 31 grudnia 2019 roku zobowiązania krótkoterminowe, przewyższają aktywa obrotowe Spółki o kwotę 18 737 tysięcy złotych, co oznacza poprawę w stosunku do końca 2018 roku, gdy różnica ta wynosiła 146 065 tysięcy złotych.

Poprawa w zakresie opisanych powyżej wielkości wyniku EBITDA, zysku netto (oczyszczonego o zdarzenia o jednorazowym charakterze) oraz różnicy pomiędzy zobowiązaniami krótkoterminowymi a aktywami obrotowymi mogą budzić optymizm. Jednak należy pamiętać, że na ocenę funkcjonowania Spółki w przyszłości, w tym również na ocenę zdolności do kontynuacji działalności wpływa duża liczba czynników, spośród których historyczne wyniki wcale nie są tymi najistotniejszymi.

Przed spółkami działającymi w branży węglowej stoi cała masa wyzwań dotyczących przyszłej działalności oraz ryzyk związanych m.in. ze stale zaostrzającą się ogólnie rozumianą polityką klimatyczną, zmniejszającą się skalą działalności oraz wahaniami relacji cen energii elektrycznej do cen uprawnień do emisji CO₂. Bez wątpienia dotychczasowy model działalności spółek zajmujących się wytwarzaniem energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych będzie musiał ulec przekształceniu w kierunku niskoemisyjnych technologii wytwarzania. Niewiadomą pozostaje jedynie tempo tego procesu. Zarząd będąc świadomym wyzwań związanych z dotychczasowym modelem działalności podejmuje kroki w kierunku zmniejszenia zależności Spółki i pozostałych spółek w Grupie od wysokoemisyjnych technologii. Jednak wzrastające koszty działalności, znaczące wahania poziomu uprawnień do emisji CO₂, poziom zadłużenia krótkoterminowego oraz niepewność dotycząca regulacji rynkowych determinujących cenę wytwarzanej energii oraz uzyskiwanych certyfikatów, wpływają na niepewność realizacji planów przyjętych przez Zarząd.

Istotnym źródłem ryzyka w kontekście kontynuacji działalności Spółki i wyceny jej aktywów pozostaje zbilansowanie planowanej produkcji energii elektrycznej z dostawami węgla z eksploatowanych oraz planowanych odkrywek. Aktualnie czynione są starania o przedłużenie posiadanych koncesji na złożach Pątnów IV oraz Drzewce. Bez ich przedłużenia

okres eksploatacji złoża Pątnów IV kończy się 31 sierpnia 2020 roku a złoża Drzewce w 4 grudnia 2020 roku. Nadzieje w tym aspekcie budzą zakończone niedawno sukcesem starania o przedłużenie eksploatacji złoża Adamów. Kolejną niewiadomą pozostaje finał starań o uzyskanie koncesji wydobywczej dla złoża Ościsłowo. Proces pozyskiwania decyzji środowiskowej dla tego projektu trwa już od 2015 roku. Aktualnie obowiązująca data rozstrzygnięcia sprawy została wyznaczona przez GDOŚ w Warszawie na 30 czerwca 2020 roku. Należy mieć świadomość, że obecny model funkcjonowania Grupy stanowiący podstawę dla sporządzenia testów na utratę wartości aktywów zakłada przedłużenie eksploatacji obecnie wykorzystywanych złóż, jaki i uzyskanie koncesji dla złoża Ościsłowo. Oznacza to, że w przypadku braku możliwości pozyskania węgla z obecnie użytkowanych złóż lub nowej odkrywki Ościsłowo, skróceniu ulegnie okres eksploatacji bloków węglowych w elektrowni Pątnów należącej do Spółki, jak i należącej do Grupy elektrowni Pątnów II.

W konsekwencji Zarząd zwraca uwagę na istnienie znaczącej niepewności, która może budzić poważne wątpliwości co do zdolności Spółki do kontynuacji działalności.

Należy również podkreślić, że obawy budzi także obecna sytuacja rynkowa wywołana z jednej strony niepewnością co do skali następstw społecznych i ekonomicznych rozprzestrzeniania się światowej pandemii związanej z chorobą COVID-19 (szerszy opis w punkcie 3.1 niniejszego sprawozdania, który odnosi się do zdarzeń po dniu bilansowym). Niewiadomą pozostaje skala zmniejszenia dynamiki rozwoju gospodarczego w Polsce i na świecie oraz skala spadku zapotrzebowania na energię elektryczną w najbliższych miesiącach i dalszej przyszłości. Niepokojący jest również obecnie notowany poziom zmienności cen na rynkach towarowych. Niezależnie od kierunku zmian giełdowych cen energii i uprawnień do emisji szczególną uwagę w kontekście wyników przykładać należy do poziomu różnicy cen energii elektrycznej i uprawnień do emisji, natomiast dynamika zmian cen może mieć wpływ na poziom płynności. Zarząd pragnie podkreślić, że kontynuowana jest w Spółce i pozostałych spółkach Grupy strategia jednoczesnego zabezpieczania cen sprzedawanej energii i kupowanych uprawnień do emisji CO₂. Cały czas kontynuowane są również działania na poziomie operacyjnym mające na celu poprawę efektywności działania Spółki i pozostałych spółek Grupy.

Istotnym zadaniem koncentrującym uwagę Spółki jest poprawa płynności w krótkim horyzoncie czasowym. Zarząd dokonał szczegółowej analizy prognozy przepływów pieniężnych i potwierdza, że analiza przepływów pieniężnych wskazuje na możliwość generowania wystarczających, pozytywnych przepływów pieniężnych co najmniej w okresie kolejnych 12 miesięcy od daty niniejszego sprawozdania finansowego. Analiza ta zakłada odnowienie posiadanych limitów kredytowych dotyczących finansowania bieżącej działalności Spółki oraz pozyskanie finansowania dla nowych inwestycji. Prowadzone są rozmowy z instytucjami finansowymi mające na celu odnowienie kredytów i pozyskanie nowych środków na inwestycje. Zdaniem Zarządu, ryzyko zakończenia rozmów niepowodzeniem jest ograniczone.

Pomimo opisanych powyżej wydarzeń po dacie bilansowej założenia przyjęte przez Zarząd a dotyczące szacunków, w tym testu na utratę wartości, są aktualne.

5.5. Charakterystyka czynników mających wpływ na bieżące i przyszłe wyniki finansowe

Wyniki finansowe Spółki jako podmiotu skoncentrowanego na działalności w zakresie wytwarzania i sprzedaży produkowanej energii elektrycznej na wolnym rynku hurtowym, w pełni podlegają i są uzależnione od zachowania się innych uczestników tego rynku, którzy w większym lub mniejszym stopniu, w zależności od posiadanego udziału w rynku, wpływają na poziom kształtowanych cen. Zachowania rynkowe uczestników hurtowego rynku energii stymulowane są z kolei działaniami legislacyjnymi w obszarze szeroko rozumianej polityki energetycznej, prowadzonej zarówno na szczeblu krajowym, unijnym ale i na szczeblu gospodarki globalnej.

Sektor energetyczny doświadcza obecnie szeregu zmian, w najbliższej przyszłości nie brakuje zapowiedzi mogących mieć istotny wpływ na kształt i zasady funkcjonowania szeroko rozumianego rynku energii. W tym kontekście wspomnieć należy o uchwalonym w 2019 roku pakiecie regulacji pod nazwą „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków” (Pakiet Zimowy) które zasadniczo wpływają na ustawodawstwo krajowe w sektorze energetycznym. Wejście w życie tych regulacji, a w szczególności rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 roku w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej (tzw. „Rozporządzenia Rynkowego”) jest bardzo istotne z punktu widzenia polskiego rynku mocy, którego kształt w obecnie obowiązującej formule musi ulec zmianie. Przepisy wyżej wspomnianego Rozporządzenia Rynkowego wykluczają ze wsparcia instalacje emitujące powyżej 550g CO₂/kWh energii elektrycznej z paliw kopalnych, które zaczęły wytwarzanie przed wejściem w życie Rozporządzenia Rynkowego. Instalacje takie od 1 lipca 2025 roku nie będą mogły otrzymywać wsparcia w ramach mechanizmów mocowych. Rozporządzenie umożliwia jednak otrzymanie wsparcia dla jednostek, które nie spełniają limitu 550g CO₂/kWh, ale nie wyemitują w ciągu roku więcej niż 350kg CO₂/kW.

Oceniając otoczenie rynkowe i regulacyjne producenta i sprzedawcy energii elektrycznej, należy brać pod uwagę kilka zjawisk szczególnie istotnych w ostatnim roku, których skutki mogą wpływać również na wyniki Spółki w przyszłości:

- ograniczenie przyrostu mocy w KSE w segmencie turbin wiatrowych na lądzie i wzrost instalacji fotowoltaicznych,
- aukcje rynku mocy na rok dostaw 2024 z możliwością zawarcia kontraktów wieloletnich,
- nowelizacja Ustawy o odnawialnych źródłach energii, która zmieniła zasady systemu aukcyjnego,
- kontynuacja prac nad polityką energetyczną Polski do 2040 roku (PEP2040), która określa nowy kształt docelowego miksu energetycznego dla Polski, a w tym założenia dla górnictwa węgla brunatnego,
- prace nad Krajowym planem na rzecz energii i klimatu (KPEiK) do 2030 roku który zakłada zwiększenie udziału celu OZE oraz ograniczenie udziału węgla w produkcji energii elektrycznej,
- prace nad nowelizacją Ustawy o rynku mocy i oraz prace nad zbudowaniem rynku wtórnego na rynku mocy,
- wejście w życie Pakietu Zimowego, wprowadzającego m.in. nowe ograniczenia dotyczące emisji CO₂, w tym określające zasady wsparcia dla mechanizmów mocowych dla źródeł emitujących ponad 550g CO₂/kWh oraz zakładające zwiększenie udziału oze w produkcji energii elektrycznej,
- nowelizacja ustawy o systemie handlu EU ETS, której celem było dostosowanie ustawy do nowych przepisów prawa europejskiego, które będą obowiązywały w IV Fazie funkcjonowania systemu tj. w latach 2021-2030,
- uczestnictwo Polski w międzyoperatorskich projektach, mających na celu budowę wspólnego europejskiego rynku energii elektrycznej, w tym przystąpienie Polski do modelu XBID (SIDC) i rozpoczęcie notowań na Rynku Dnia Bieżącego w modelu XBID przez TGE S.A. w dniu 19 listopada 2019 roku,
- prace nad reformą Rynku Bilansującego, która ma wprowadzić m.in. mechanizm scarcity pricing a także duże zmiany w usługach systemowych oraz rozliczeniach na rynku bilansującym.

Spółka generuje większość przychodów z wytwarzania i sprzedaży energii elektrycznej, dlatego cena, za jaką sprzedaje energię elektryczną, jest bardzo istotna dla wyników jej działalności. Analizując bieżące trendy rynkowe w kontekście poziomu cen energii elektrycznej na hurtowych rynkach energii, przyjrzeć należy się przede wszystkim cenom notowanym na Towarowej Giełdzie Energii SA („TGE”). Czynniki wpływające w sposób istotny na poziom notowań giełdowych na rynku SPOT pozostają od lat te same, wśród nich najistotniejsze to: wielkość generacji wiatrowej, stan rezerwy w systemie KSE, wielkość zdolności przesyłowych udostępnianych do wymiany transgranicznej, a także warunki pogodowe. Wolumen obrotu energią elektryczną na TGE wyniósł w 2019 roku 228 905 528 MWh, co oznacza wzrost o 1,3% w stosunku do 2018 roku² kiedy to podwyższone zostało obbligo giełdowe z 30% do 100%. Średnioważona cena kontraktu typu „BASE” (tzw. „pasma” czyli dostawa stałej ilości energii w określonej jednostce czasu) na Rynku Dnia Następnego TGE ukształtowała się w 2019 roku na poziomie 229,62 zł/MWh, rosnąc o ponad 2% względem analogicznej ceny z 2018 roku. Z kolei na terminowym „RTT” średnioważona cena kontraktu rocznego z dostawą pasmową w roku 2020 (BASE_Y-20) wyniosła w całym 2019 roku 266,40zł/MWh, co oznacza wzrost o ponad 9% w stosunku do ceny z notowań kontraktu BASE_Y-19 w roku 2018. W ostatnich miesiącach roku cena kontraktu rocznego BASE_Y-20 znacząco spadła (grudzień/listopad o 13,76 zł/MWh)³, spadki zanotowano również na cenach uprawnień do emisji CO₂.

Cena uprawnień do emisji CO₂ („EUA”), które emitent zobowiązany jest umorzyć w ilości odpowiadającej wielkości emisji CO₂ do atmosfery, jest jednym z czynników, który w największym stopniu decyduje o konkurencyjności przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się wytwarzaniem energii elektrycznej w oparciu o węgiel brunatny, obok kosztów węgla i paliw pomocniczych. Obecnie Spółka otrzymuje bardzo niewielkie ilości nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂, wynikających z przydziału na produkcję ciepła, dlatego też, praktycznie cała ilość potrzebnych Grupie uprawnień musi zostać zakupiona na rynku. Poziom cen, po jakich Spółka nabywa uprawnienia do emisji CO₂ miał w poprzednich latach i w dalszym ciągu będzie miał ogromne znaczenia dla przyszłych wyników finansowych Spółki. Rynek Uprawnień do emisji CO₂ to rynek, który obecnie jest najbardziej narażony na zmiany cen powodowane decyzjami politycznymi wynikającymi z kierunków trwającej od kilku lat debaty nad kształtem reformy europejskiego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS). Główne założenia reformy EU ETS ustaliła Rada Europejska w konkluzjach z października 2014 roku. Na tej podstawie w lipcu 2015 roku Komisja Europejska zaproponowała projekt dyrektywy, a po szeregu działań legislacyjnych w lutym 2018 roku Rada Europejska oficjalnie zatwierdziła reformę unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji na okres po 2020 roku. Należy podkreślić, że wszelkie zmiany, które w założeniu mają wpływać na podniesienie kosztu emisji CO₂ będą wpływały również na podniesienie kosztu produkcji energii. Jednak nie wszyscy wytwórcy są narażeni w równym stopniu na wpływ tego czynnika. O stopniu tego wpływu decyduje współczynnik emisyjności danego producenta oraz ewentualna ilość nieodpłatnych praw do emisji, które są przyznawane np. w przypadku realizacji inwestycji zgłoszonych do Krajowego Planu Inwestycyjnego.

---

² Komunikat TGE ze strony www.tge.pl.

³ Komunikat TGE ze strony www.tge.pl.

4 lipca 2019 roku uchwalono nowelizację Ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, która weszła w życie w dniu 24 sierpnia 2019 roku. Celem nowelizacji było dostosowanie ustawy do nowych przepisów prawa europejskiego, które będą obowiązywały w IV Fazie funkcjonowania systemu, tj. w latach 2021-2030.

Kolejnym czynnikiem, który bez wątpienia będzie miał wpływ na przyszłe wyniki finansowe Spółki, jest udział jednostek wytwórczych należących do Spółki w rynku mocy. W 2019 roku jednostki wytwórcze należące do Grupy wzięły udział w aukcji głównej na Rynku Mocy na rok dostaw 2024 przeprowadzonych przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA, zgodnie z zasadami określonymi przez Ustawę z dnia 8 grudnia 2017 roku o rynku mocy. W wyniku rozstrzygnięcia aukcji, ZE PAK SA oraz Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. zawarły jednoroczne umowy mocowe na rok dostaw 2024 dla startujących w aukcji jednostek istniejących (węglowych). Aktywa wytwórcze Grupy, uczestniczące w aukcji jako istniejące jednostki wytwórcze zawarły umowy mocowe na jeden rok dostaw, kontraktując w ten sposób łączny obowiązek mocy w ilości 588 MW po cenie 259,87 zł/kW/rok. Ponadto w wyniku aukcji Spółka zawarła po wyżej wspomnianej cenie umowę mocową na 17 lat dostaw, kontraktując 40 MW obowiązku mocowego dla nowej jednostki rynku mocy wytwórczej, tj. modernizowanej w elektrowni Konin instalacji do spalania biomasy, która uprzednio była wykorzystywana do produkcji energii z wykorzystaniem węgla brunatnego. W aukcjach przeprowadzonych w ubiegłych latach Spółka zakontaktowała obowiązek mocy na poziomie 587 MW po następujących cenach: na rok 2021 - 240,32 zł/kW/rok, na rok 2022 - 198,00 zł/kW/rok, na rok 2023-202,99 zł/kW/rok. Przychody z rynku mocy dla wszystkich jego uczestników, rozpoczną się dopiero wraz z rozpoczęciem pierwszego roku dostaw na rynku mocy, tj. w 2021 roku. Należy jednak zwrócić uwagę, że rynek mocy, to nie tylko dodatkowe płatności dla podmiotów w nim uczestniczących, ale również określone obowiązki oraz kary finansowe, dla tych, którzy nie wykonają lub nie we właściwy sposób wykonają zakontaktowany w umowie obowiązek mocy. W bieżącym roku będą prowadzone zintensyfikowane prace legislacyjne służące wypracowaniu rozwiązań mających na celu umożliwienie funkcjonowania rynku wtórnego na rynku mocy.

Duże znaczenie dla ram działalności Spółki będzie miał przyszły kształt miksu energetycznego Polski. Pod koniec 2018 roku Ministerstwo Energii przedstawiło do konsultacji społecznych projekt „*Polityki Energetycznej Polski do roku 2040*” (PEP2040), który zakłada m.in. stopniowe ograniczanie produkcji energii elektrycznej ze źródeł węglowych. Projekt dokumentu zakłada, jednakże kontynuację eksploatacji otwartych złóż, a także za perspektywiczne uznaje złożo Ościsłowo, o którego eksploatację Spółka obecnie czyni starania. Powstanie dokumentu PEP2040 może mieć kluczowe znaczenie dla Spółki, z uwagi na wydłużający się proces pozyskania koncesji na budowę nowej kopalni węgla brunatnego na złożu Ościsłowo. W 2019 roku kontynuowano pracę nad projektem PEP2040 i w ramach krajowych konsultacji publicznych odbyła się druga iteracja projektu dokumentu, która utrzymała zapisy o Ościsłowie jako złożu perspektywnym. Odnosząc działalność wytwórczą Grypy do szans i zagrożeń dla wyników finansowych w kontekście prowadzonych obecnie prac nad PEP2040, a także prac nad dokumentem „Krajowy plan na rzecz energii i klimatu” (KPEiK) do 2030 roku, które to dokumenty zakładają zwiększenie udziału OZE oraz ograniczenie udziału węgla w produkcji energii elektrycznej, warto wspomnieć o inwestycji ZE PAK SA w elektrowni Konin, gdzie uruchomiony będzie drugi, obok istniejącego blok biomasowy, który będzie produkował energię elektryczną i ciepło pochodzące w 100% z odnawialnych źródeł energii.

Wśród czynników mogących mieć wpływ na przyszłe wyniki finansowe Spółki są również szanse, jakie pojawią się przed uczestnikami hurtowego rynku energii w związku z rozwojem jednolitego rynku energii elektrycznej. Uruchomienie w dniu 19 listopada 2019 roku przez TGE SA notowań na Rynku Dnia Bieżącego w modelu XBID daje uczestnikom hurtowego rynku energii elektrycznej, w tym również spółkom z Grupy nowe możliwości handlowe dla sprzedaży produkowanych wolumenów energii elektrycznej. Co warto podkreślić, obroty na Rynku Dnia Bieżącego w modelu XBID (SIDC - Single Intraday Coupling) są znacznie wyższe niż miało to miejsce, kiedy notowania na tym rynku prowadzone były tylko w formule krajowej.

W listopadzie 2019 roku Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA (PSE SA) rozpoczęły konsultacje w ramach reformy rynku bilansującego, która zakłada wprowadzenie zmian w zasadach funkcjonowania tego rynku wraz z początkiem 2021 roku. 7 listopada 2019 roku PSE SA zaprezentowały dokument „Koncepcja zmian zasad funkcjonowania Rynku Bilansującego”, która swoim zakresem obejmuje rozwiązania wynikające z nowych regulacji prawnych na szczeblu europejskim, tj. Rozporządzenia Rynkowego, Rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2195 z dnia 23 listopada 2017 roku ustanawiającego wytyczne dotyczące bilansowania, a także zobowiązań Polski wynikających z procesu notyfikacji przez Komisję Europejską wdrożenia rynku mocy. Zapisy koncepcji w dalszej kolejności zostaną przeniesione do Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej oraz Warunków dotyczących Bilansowania i poddane dalszym konsultacjom publicznym. Proces łączenia rynku europejskiego w oparciu o tzw. model „Flow Based Market Coupling”, a także przeprowadzana obecnie reforma Rynku Bilansującego, zmierzają do wzmocnienia konkurencji na rynku energii, która przy jednoczesnym funkcjonowaniu mechanizmów mocowych, powinna dać impulsy dla inwestycji w nowe moce wytwórcze.

5.6. Czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze mające wpływ na osiągnięte rezultaty finansowe

Na wyniki osiągnięte przez ZE PAK SA w 2019 roku negatywny wpływ miały następujące zdarzenia o jednorazowym charakterze:

- 1) W związku z wynikami testu na utratę wartości aktywów przeprowadzonego zgodnie z wymogami Krajowego Standardu Rachunkowości Nr 4 „Utrata wartości aktywów”, Spółka podjęła decyzję o dokonaniu odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych w ośrodku generujących niezależne przepływy pieniężne CGU ZE PAK SA w wysokości 109 000 tysięcy złotych. Więcej na temat testu na utratę wartości aktywów przeczytać można w sprawozdaniu finansowym Spółki w punkcie 7 dodatkowych informacji i objaśnień do sprawozdania finansowego.
- 2) W związku z dezaktualizacją dokumentacji projektowej oraz utratą ważności decyzji środowiskowej i pozwolenia na budowę, dotyczącej zadania inwestycyjnego pt. Budowa bloku gazowo-parowego w elektrowni Konin została podjęta decyzja o dokonaniu odpisu aktualizującego w pozycji środków trwałych w budowie w wysokości 16 001 tysięcy złotych.

Łączny wpływ wszystkich wyżej wymienionych zdarzeń nie wpłynął w Spółce na wynik EBITDA, natomiast wpłynął na obniżenie wyniku netto o 125 001 tysięcy złotych.

6. ZARZĄDZANIE ZASOBAMI FINANSOWYMI

6.1. Ocena zarządzania zasobami finansowymi

Spółka zarządza bieżącymi zasobami finansowymi w elastyczny sposób, wykorzystując do tego celu modele analizy płynności gotówkowej oraz planując przyszłe przepływy pieniężne na podstawie sporządzanych okresowo prognoz finansowych w ujęciu krótko i długookresowym. Przy wykorzystaniu powyższych narzędzi, Spółka dokonuje bieżącego monitoringu i analizy zapadalności należności i zobowiązań, dostosowując terminy oraz salda rachunków bankowych do wysokości przepływów pieniężnych. Nadwyżkami środków pieniężnych zarządza się wykorzystując inwestycje w bezpieczne instrumenty rynku finansowego, głównie lokaty bankowe. Istotne znaczenie w kontekście zarządzania zasobami finansowymi mają też transakcje zabezpieczające ceny sprzedaży energii elektrycznej i ceny zakupu uprawnień do emisji CO₂ zabezpieczone dla przyszłych okresów. Duże wahania na tych rynkach mogą rodzić konieczność zwiększania poziomu depozytów zabezpieczających.

6.2. Ocena realizacji zamierzeń inwestycyjnych

Spółka posiada strategię rozwoju, jak i dostosowany do niej plan inwestycyjny. Zamierzenia inwestycyjne uwzględniają obecnie panujące warunki w sferze legislacyjno-prawnej, gospodarczej, jak i technologicznej. Przyjęty sposób realizacji przewidywanych inwestycji opiera się w głównej mierze na korzystaniu ze środków wypracowanych w toku bieżącej działalności, jak i finansowaniu zewnętrznym. Spółka przy planowaniu finansowania uwzględniają szereg czynników istniejących obecnie lub mogących wystąpić w przyszłości i mieć znaczący wpływ na realizowany program inwestycyjny. Przewidywana struktura finansowania poszczególnych zamierzeń inwestycyjnych uwzględnia również poziom szeregu wskaźników finansowych, takich jak np. wskaźniki zadłużenia czy płynności w taki sposób, aby uzyskać ich optymalne poziomy. W ocenie Spółki obecnie przyjęte założenia w sferze inwestycji są realne do realizacji przy wykorzystaniu posiadanych i potencjalnych zasobów. Jednak należy podkreślić, że cały czas monitorowane są czynniki mające najistotniejszy wpływ na realizowany program inwestycyjny, w przypadku istotnych zmian jednego bądź kilku czynników Spółka dokona określonych korekt bądź istotnych zmian realizowanej strategii.

7. ISTOTNE CZYNNIKI I PERSPEKTYWY ROZWOJU

Kierunkowe działania wyznaczone przez Strategię Spółki

Kierunki wyznaczone przez strategię ZE PAK SA określone są na podstawie systematycznej analizy szerokiego spektrum czynników ekonomicznych i technologicznych, takich jak np.: trendy cenowe paliw konwencjonalnych, ceny uprawnień do emisji CO₂, mechanizmy wspierające różne technologie wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej.

ZE PAK SA kieruje swoją uwagę na otoczenie regulacyjne oraz postęp technologiczny, dla szeroko rozumianych obszarów związanych z działaniami Spółki. Celem takiego spojrzenia jest optymalizacja zamierzeń inwestycyjnych,

kierunkowa - pod kątem dywersyfikacji bazy paliw i technologii źródeł wytwórczych, jak i szczegółowa – odnosząca się do usprawnień w istniejących jednostkach wytwórczych oraz dostosowanie harmonogramów pracy urządzeń wytwórczych. Spółka dąży do wypracowania modelu długofalowego funkcjonowania w warunkach uwidaczniających się niekorzystnych tendencji dla energetyki węglowej w przyjmowanych politykach na szczeblu UE, co znajduje również odzwierciedlenie w prognozach zmiany miks energetycznego Polski.

Szeroko rozumiane ramy legislacyjne wyznaczane przepisami prawa unijnego i polskiego przekładają się bezpośrednio na potencjał wytwórczy Spółki. Wyeksploatowane technicznie urządzenia wytwórcze, dla których analizy nie wykazują celowości modernizacji, zgodnie z podjętymi decyzjami, będą stopniowo wycofane. Sposób eksploatacji w okresie przejściowym, musi być ściśle dopasowany do ich możliwości, poprzez wybór dedykowanego w prawie środowiskowym odstępstwa. Dodatkowo uwzględniony zostanie optymalny sposób wykorzystania dostępnej bazy paliwowej.

Spółka jest świadoma zmian, przede wszystkim tych z obszaru legislacyjno-prawnego, zachodzących w otoczeniu. Regulacje prawne zmierzające do redukcji emisji CO₂, innych gazów (SO₂, NO_x) i pyłów oraz przepisy dotyczące sektora odnawialnych źródeł energii to istotne wyzwania dla Spółki. Wchodzące w życie od 2021 roku, nowe regulacje środowiskowe wynikające z wprowadzenia konkluzji BAT (Best Available Technology) poszerzają katalog ograniczanych zanieczyszczeń. Analizy przeprowadzone we współpracy z renomowanym biurem projektowym pozwoliły ocenić konieczność podjęcia działań inwestycyjnych dla uzyskania zgodności w wymogami i zawęzić zakres wymaganych odstępstw od granicznych wielkości emisyjnych. ZE PAK SA poprzez działania inwestycyjne oraz właściwą gospodarkę remontową na istniejących jednostkach wytwórczych i przynależnych do nich urządzeniach redukcji zanieczyszczeń sukcesywnie obniża emisyjność produkowanej energii elektrycznej.

Plany w zakresie wykorzystania mocy konwencjonalnych

1. Elektrownia Pątnów I – dwa bloki o mocy 222 MW każdy zostały poddane modernizacji i mogą efektywnie funkcjonować do 2030 roku. Jednak okres pracy wspomnianych aktywów jest bezpośrednio uzależniony od posiadanych zasobów węgla w eksploatowanych odkrywkach, jak i od potencjalnego nowego złoża „Ościstowo”, o którego eksploatację zabiega obecnie PAK KWB Konin SA. Ponadto warunkiem kontynuacji pracy dla wyżej wymienionych jednostek wytwórczych jest przedłużenie posiadanych koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej. Pozostałe bloki elektrowni Pątnów I Spółka planuje wycofywać w czasie zgodnym z posiadanymi pozwoleniami umożliwiającymi ich eksploatację.
2. Elektrownia Adamów – wyłączona z eksploatacji z początkiem stycznia 2018 roku. Przygotowano wymagane przepisami dokumenty do organów regulacyjnych i zabezpieczono możliwość funkcjonowania gospodarek pomocniczych w niezbędnym zakresie. Obecnie Zarząd Spółki pracuje nad szeregiem scenariuszy w celu optymalnego wykorzystania aktywów związanych z elektrownią Adamów, również w celu dywersyfikacji bazy paliwowej. Jedną z rozważanych koncepcji była przebudowa pięciu unieczynnionych kotłów w elektrowni Adamów na opalane gazem i dedykowanie ich do pracy szczytowej. Spółka rozważa również scenariusze wykorzystania dostępnych mocy przyłączeniowych celem rozwoju wytwarzania opartego o źródła OZE.

Plany związane z rozwojem odnawialnych źródeł energii

1. Elektrownia Konin – we wrześniu 2019 roku Spółka podpisała umowę na dostawy ciepła do miasta Konin z elektrowni Konin. Umowa została zawarta na czas określony i obowiązuje do końca czerwca 2032 roku. Blok biomasowy TG6 stanowi źródło podstawowe dla dostaw ciepła dla miasta. Obok funkcjonującej jednostki TG6 o mocy 50 MW, powstanie nowe źródło biomasowe o przewidywanej mocy 50 MW tj. zmodernizowany kocioł węglowy przebudowany na dedykowany do spalania biomasy, by docelowo, stanowić źródło produkujące energię elektryczną oraz zabezpieczające w sytuacjach awaryjnych produkcję ciepła. W wyniku tegorocznej aukcji mocy, Spółka zakontraktowała dla tego aktywa wytwórczego obowiązek mocy na 17 lat, począwszy od roku 2024. Po realizacji opisanej modernizacji elektrownia Konin stanie się pierwszą w kraju elektrownią, której źródło zasilania z węglowego zmieniono na biomasę. Możliwości techniczne elektrowni Konin pozwalają na zmodernizowanie kolejnych jednostek (2 kolejne jednostki po 50 MW), jednak inwestycja taka wiązałaby się z koniecznością poniesienie wyższych nakładów związanych z rozbudową infrastruktury logistycznej dla dostaw biomasy. Ewentualne podjęcie decyzji dotyczącej modernizacji dwóch kolejnych jednostek Spółka uzależnia od zabezpieczenia wyższego wolumenu dostaw biomasy.
2. Tereny zrehabilitowanych odkrywek PAK KWB Adamów i PAK KWB Konin – wpisując się w cele polityki energetycznej i klimatycznej oraz dysponując odpowiednim potencjałem, Spółka podjęła kierunkową decyzję o wykorzystaniu terenów użytkowanych uprzednio w działalności górniczej w celu przygotowania ich pod inwestycje w technologię fotowoltaiczną i wiatrową. Pierwszą farmą fotowoltaiczną, która docelowo ma być realizowana przez spółkę celową będzie instalacja o mocy 70 MWp w rejonie Adamowa. Kolejne projekty będą rozwijane po uprzednim uzyskaniu wszelkich zgód formalno-prawnych i środowiskowych. Rozwój projektów wiatrowych w znacznym zakresie uwarunkowany będzie potencjalnymi zmianami dotyczącymi istniejących dziś ograniczeń dla

lokalizacji turbin wiatrowych tj. ich odległości od zabudowań mieszkalnych. Wykorzystując różne mechanizmy wsparcia tego typu inwestycji dostępne w szeroko rozumianym otoczeniu regulacyjnym, Spółka będzie starała się pozyskać preferencyjne finansowanie mając na celu podniesieniu efektywności ekonomicznej planowanej inwestycji.

- Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w produkcji wodoru – zupełnie nowym polem aktywności Spółki będzie produkcja wodoru. Wodór będzie wytwarzany w procesie elektrolizy, przy wykorzystaniu energii elektrycznej produkowanej z OZE. Pierwszym etapem będzie zakup elektrolizera w technologii PEM, który wraz z niezbędną infrastrukturą zlokalizowany zostanie na terenie elektrowni Konin i w produkcji wodoru będzie wykorzystywał energię elektryczną z jednostki biomasowej. W ocenie Spółki znaczenie wodoru w niskoemisyjnym modelu gospodarki będzie wzrastało. Obszarem, który ma znaczący potencjał jest np. transport publiczny, Spółka zamierza współpracować z partnerami zainteresowanymi wykorzystaniem wodoru w tym zakresie.

Zakres oraz tempo realizacji opisanych powyżej zamierzeń w dużej mierze uzależnione będzie od tempa zmian modelu gospodarczego zmierzającego w kierunku neutralności emisyjnej. W przypadku szybszego zmniejszenia zależności gospodarki od paliw kopalnych szybciej powinny pojawiać się możliwości rynkowego wykorzystania potencjału planowanych projektów. W przypadku wolniejszej ścieżki dekarbonizacji tempo realizacji zamierzeń inwestycyjnych może być uzależniona od dostępności mechanizmów wsparcia i preferencyjnego finansowania.

8. CHARAKTERYSTYKA STRUKTURY AKCJONARIATU

8.1. Struktura akcjonariatu

Na dzień 31 grudnia 2019 roku kapitał zakładowy Spółki wynosił 101 647 094,00 złotych i dzielił się na 50 823 547 akcji o wartości nominalnej 2,00 złotych każda.

W poniższej tabeli przedstawiono wykaz akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne, co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki według informacji posiadanych przez Spółkę na podstawie dostarczonych zawiadomień o nabyciu/zbyciu akcji Spółki na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku.

Tabela 11: Wykaz* akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki

Akcjonariusz	szt.			%		
	Liczba akcji oraz odpowiadająca im liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu			Udział w ogólnej liczbie akcji/głosów		
	3.04.2020	31.12.2019	31.12.2018	3.04.2020	31.12.2019	31.12.2018
Zygmunt Solorz (pośrednio) poprzez:	31 156 914	29 592 734	26 200 867	61,30	58,23	51,55
– Elektrim SA	196 560	196 560	196 560	0,39	0,39	0,39
– Embud 2 sp. z o.o. S.K.A.	592 533	592 533	592 533	1,16	1,16	1,16
– Argumenol Investment Company Limited	30 367 821	28 803 641	15 407 773	59,75	56,68	30,32
Nationale-Nederlanden OFE	4 503 242	4 503 242	4 503 242	8,86	8,86	8,86
OFE PZU „Złota Jesień”	4 635 719	4 635 719	4 635 719	9,12	9,12	9,12

* Wykaz sporządzony według informacji posiadanych przez Spółkę na podstawie dostarczonych zawiadomień o nabyciu/zbyciu akcji

Struktura akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na dzień przekazania niniejszego raportu rocznego za rok 2019 różni się od analogicznego wykazu raportu okresowego za rok 2018. Różnica ta wynika z rozliczenia transakcji będącej wynikiem wezwania do sprzedaży akcji Spółki ogłoszonego 30 lipca 2019 roku przez Argumenol Investment Company Limited (więcej informacji na temat wezwania oraz rozliczenia transakcji, zawartych jest w punkcie 3.1 niniejszego sprawozdania). Ponadto, w dniach 23 marca 2020 roku, 31 marca 2020 roku oraz 1 kwietnia 2020 roku Spółka otrzymała zawiadomienia, informujące o zmianie udziału, w związku z nabyciem przez Argumenol Investment Company Limited w ramach transakcji zawartych na rynku regulowanym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA łącznie 1 564 180 akcji Spółki, reprezentujących około 3,07% kapitału zakładowego Spółki oraz uprawniających do 1 564 180 głosów na walnym zgromadzeniu Spółki, stanowiących około 3,07% ogólnej liczby głosów.

Spółka nie posiada wiedzy o jakichkolwiek umowach, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy.

8.2. Nabywanie akcji własnych

W 2019 roku Spółka nie nabywała akcji własnych.

8.3. Akcje i udziały podmiotów z Grupy Kapitałowej ZE PAK SA w posiadaniu osób nadzorujących i zarządzających

W poniższej tabeli przedstawiono stan posiadania (bezpośrednio i pośrednio) akcji Spółki oraz akcji/udziałów w jednostkach powiązanych ze Spółką osób zarządzających na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela 12: Stan posiadania akcji Spółki oraz akcji/udziałów w jednostkach powiązanych ze Spółką przez osoby zarządzające na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz na dzień sporządzenia sprawozdania.

Imię i nazwisko	Akcje ZE PAK SA		Akcje/udziały w jednostkach powiązanych z ZE PAK SA	
	ilość	wartość nominalna	ilość	wartość nominalna
Zygmunt Artwik	0	0	0	0
Paweł Markowski	0	0	0	0
Henryk Sobierajski	0	0	0	0
Paweł Lisowski	0	0	0	0
Maciej Nietopiel	0	0	0	0

W poniższej tabeli przedstawiono stan posiadania (bezpośrednio i pośrednio) akcji Spółki oraz akcji/udziałów w jednostkach powiązanych ze Spółką osób nadzorujących na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela 13: Stan posiadania akcji Spółki oraz akcji/udziałów w jednostkach powiązanych ze Spółką przez osoby nadzorujące na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz na dzień sporządzenia sprawozdania.

Imię i nazwisko	Akcje ZE PAK SA		Akcje/udziały w jednostkach powiązanych z ZE PAK SA	
	ilość	wartość nominalna	ilość	wartość nominalna
Wiesław Walendziak	0	0	0	0
Tomasz Szelaąg	0	0	0	0
Wojciech Piskorz	0	0	0	0
Leszek Wysłocki	0	0	0	0
Sławomir Sykucki	0	0	0	0
Sławomir Zakrzewski	0	0	0	0
Piotr Stępiak	0	0	0	0
Grzegorz Krystek	0	0	0	0

8.4. System kontroli programu akcji pracowniczych

W Spółce nie funkcjonuje program akcji pracowniczych, w związku z czym w Spółce nie istnieje system kontroli programu akcji pracowniczych.

9. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO

Oświadczenie o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego przedstawione jest zgodnie z § 70 ust. 6 pkt 5) Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim.

9.1. Zestaw stosowanych zasad ładu korporacyjnego

W 2019 roku Spółka podlegała zasadom ładu korporacyjnego opisanym w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016” (*Dobre Praktyki*), przyjętym Uchwałą Rady Nadzorczej GPW z dnia 13 października 2015 roku. Zasady opisane w Dobrych Praktykach weszły w życie 1 stycznia 2016 roku.

Zarząd Spółki, w zakresie kompetencji przyznanych mu przez Statut i powszechnie obowiązujące przepisy prawne, dokłada należytej staranności w celu przestrzegania przez Spółkę w możliwie najszerszym zakresie Dobrych Praktyk. Ilość oraz zakres zasad, od stosowania których odstąpiono w 2019 roku zostały szczegółowo opisane w punkcie poniżej. Zarząd Spółki dokłada szczególnych starań, aby polityka informacyjna Spółki wobec inwestorów, zarówno indywidualnych, jak i instytucjonalnych stanowiąca realizację wytycznych zawartych w Dobrych Praktykach była zgodna z ich oczekiwaniami. Spółka dąży do tego by minimalizować zarówno liczbę jak i zakres zasad, od których stosowania odstąpiono. Ponadto, z przyczyn niezależnych od Spółki nie wszystkie zasady zawarte w Dobrych Praktykach są stosowane.

Tekst Dobrych Praktyk jest opublikowany na stronie internetowej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA pod adresem:

https://www.gpw.pl/pub/GPW/files/PDF/GPW_1015_17_DOBRE_PRAKTYKI_v2.pdf

Zgodnie z zasadami Dobrych Praktyk Spółka opublikowała informację na temat stanu stosowania przez Spółkę zasad i rekomendacji zawartych w Dobrych Praktykach pod adresem:

(http://ri.zepak.com.pl/upload/files/PL_GPW_dobre_praktyki_PAK.pdf).

9.2. Zestaw zasad, od których stosowania odstąpiono

Poniżej wyszczególniono zasady ładu korporacyjnego, których Spółka nie dotrzymała w ramach swojej działalności w 2019 roku wraz z wyjaśnieniem stanowiska Spółki w każdym wyszczególnionym odstępstwie.

Zasada I.Z.1.20. Dobrych Praktyk

Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: zapis przebiegu obrad walnego zgromadzenia, w formie audio lub wideo.

Wyjaśnienie przyczyn niestosowania zasady I.Z.1.20. Dobrych Praktyk:

Mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia Spółki, zgodnie z którymi zdecydowana większość kapitału zakładowego Spółki jest reprezentowana na obradach Walnego Zgromadzenia bezpośrednio jak również fakt, że rejestrowanie przebiegu walnego zgromadzenia mogłoby się wiązać z dodatkowymi kosztami oraz potencjalnymi trudnościami natury organizacyjno-technicznej oraz prawnej, Spółka nie rejestruje i nie transmituje przebiegu walnego zgromadzenia. W przypadku istotnego zainteresowania akcjonariuszy Spółki związanego z potrzebą rejestracji przebiegu Walnego Zgromadzenia spółka rozważy taką możliwość.

Rekomendacja IV.R.2. Dobrych Praktyk

Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu lub zgłaszane spółce oczekiwania akcjonariuszy, o ile spółka jest w stanie zapewnić infrastrukturę techniczną niezbędną dla sprawnego przeprowadzenia walnego zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, powinna umożliwić akcjonariuszom udział w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu takich środków, w szczególności poprzez:

- 1) transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym,
- 2) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad walnego zgromadzenia,
- 3) wykonywanie, osobiście lub przez pełnomocnika, prawa głosu w toku walnego zgromadzenia.

Wyjaśnienie przyczyn niestosowania rekomendacji IV.R.2. Dobrych Praktyk:

W ocenie Spółki obecna struktura akcjonariatu nie uzasadnia transmisji obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym oraz dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, umożliwiającej akcjonariuszom wypowiedanie się podczas obrad walnego zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad. Mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia Spółki, zgodnie z którymi zdecydowana większość kapitału zakładowego jest reprezentowana na obradach Walnego Zgromadzenia bezpośrednio jak również fakt, że rejestrowanie i transmitowanie

przebiegu walnego zgromadzenia mogłoby się wiązać z dodatkowymi kosztami oraz potencjalnymi trudnościami natury organizacyjno-technicznej oraz prawnej Spółka nie rejestruje i nie transmituje przebiegu walnego zgromadzenia. Dotychczas Spółka nie otrzymywała zgłoszeń akcjonariuszy zainteresowanych transmisją obrad walnego zgromadzenia. W wypadku istotnego zainteresowania akcjonariuszy transmisją obrad walnego zgromadzenia Spółka rozważy możliwość rejestracji i transmisji obrad. Możliwość wykonywania prawa głosu osobiście lub przez pełnomocnika jest stałą praktyką podczas obrad walnego zgromadzenia akcjonariuszy Spółki. W ocenie Spółki niepełne stosowanie wyżej opisanej rekomendacji nie wpływa negatywnie na realizację celu opisanego w IV rozdziale dobrych praktyk spółek giełdowych.

Zasada IV.Z.2. Dobrych Praktyk

Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu spółki, spółka zapewnia powszechnie dostępną transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym.

Wyjaśnienie przyczyn niestosowania zasady IV.Z.2. Dobrych Praktyk:

W ocenie Spółki obecna struktura akcjonariatu nie uzasadnia transmisji obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym. Mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia Spółki, zgodnie z którymi zdecydowana większość kapitału zakładowego jest reprezentowana na obradach Walnego Zgromadzenia bezpośrednio, jak również fakt, że rejestrowanie i transmitowanie przebiegu walnego zgromadzenia mogłoby się wiązać z dodatkowymi kosztami oraz potencjalnymi trudnościami natury organizacyjno-technicznej oraz prawnej, Spółka nie rejestruje i nie transmituje przebiegu walnego zgromadzenia. Dotychczas Spółka nie otrzymywała zgłoszeń akcjonariuszy zainteresowanych transmisją obrad walnego zgromadzenia. W wypadku istotnego zainteresowania akcjonariuszy transmisją obrad walnego zgromadzenia Spółka rozważy możliwość rejestracji i transmisji obrad.

Rekomendacja VI.R.1. Dobrych Praktyk

Wynagrodzenie członków organów spółki i kluczowych menedżerów powinno wynikać z przyjętej polityki wynagrodzeń.

Wyjaśnienie przyczyn niestosowania rekomendacji VI.R.1. Dobrych Praktyk:

W Spółce nie obowiązuje kompleksowa, formalna polityka wynagrodzeń. Wynagrodzenia członków rady nadzorczej ustalane są przez walne zgromadzenie, wynagrodzenia członków zarządu ustalane są przez radę nadzorczą natomiast istnieje w spółce dokument określający zasady wynagradzania kluczowych menedżerów. W każdym przypadku pod uwagę brane są takie czynniki jak: kompetencje, doświadczenie, odpowiedzialność stanowiska oraz osiągnięte efekty pracy.

Zgodnie z zapisami znowelizowanej Ustawy o ofercie (Dz. U. z 2019 poz. 2217), polityka wynagrodzeń jest opracowywana i zostanie przyjęta na Walnym Zgromadzeniu do 30 czerwca 2020 roku.

Rekomendacja VI.R.2. Dobrych Praktyk:

Polityka wynagrodzeń powinna być ściśle powiązana ze strategią spółki, jej celami krótko- i długoterminowymi, długoterminowymi interesami i wynikami, a także powinna uwzględniać rozwiązania służące unikaniu dyskryminacji z jakichkolwiek przyczyn.

Wyjaśnienie przyczyn niestosowania rekomendacji VI.R.2. Dobrych Praktyk:

W Spółce nie obowiązuje kompleksowa, formalna polityka wynagrodzeń. Jednak takie aspekty jak powiązanie wysokości wynagrodzeń z celami krótko i długoterminowymi Spółki, są brane pod uwagę w procesie ustalania wynagrodzeń organów Spółki jak i jej kluczowych menedżerów. Spółka nie stosuje dyskryminacji z jakichkolwiek przyczyn w kontekście ustalania wynagrodzeń na wszelkich stanowiskach.

9.3. Opis głównych cech stosowanych systemów kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Proces sporządzania sprawozdań finansowych Spółki, jak i skonsolidowanych sprawozdań Grupy Kapitałowej, odbywa się z zastosowaniem mechanizmów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem, takich jak: procedury wewnętrzne obowiązujące w Spółce, mechanizmy zarządzania systemami informatycznymi służącymi do ewidencji zdarzeń

gospodarczych i sporządzania sprawozdań finansowych oraz mechanizmy ochrony danych i systemów, zasady nadzoru nad sporządzaniem sprawozdań finansowych, zasady weryfikacji i oceny sprawozdań, audyt wewnętrzny oraz inne elementy kontroli.

Sporządzanie sprawozdań finansowych Spółki i skonsolidowanych sprawozdań Grupy odbywa się w sposób uporządkowany, na bazie obowiązującej w Spółce i Grupie struktury organizacyjnej. Wdrożone w Spółce i Grupie narzędzia rachunkowości zarządczej oraz systemy informatyczne wykorzystywane do ewidencji zdarzeń gospodarczych w księgach rachunkowych, dają podstawę do oceny, iż sprawozdania finansowe Spółki i skonsolidowane sprawozdania Grupy rzetelnie i jasno przedstawiają sytuację finansową i majątkową oraz wynik finansowy Spółki i Grupy.

Do podstawowych regulacji w zakresie sporządzania sprawozdań finansowych należą: polityka rachunkowości Spółki zgodna z Ustawą o Rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku, Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzone przez Unię Europejską, procedura zamykania ksiąg rachunkowych spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej oraz wymogi sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych nałożone przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Spółka nie podjęła jeszcze decyzji o prowadzeniu ksiąg rachunkowych w Grupie według MSSF. W związku z tym proces sporządzania sprawozdań finansowych w Grupie odbywa się dwuetapowo. Najpierw wszystkie spółki Grupy sporządzają swoje sprawozdania jednostkowe według polskich standardów rachunkowości. Sprawozdania te podlegają badaniu o ile spełniają warunki określone w Ustawie o Rachunkowości. Następnie spółki przekształcają sprawozdania jednostkowe, na bazie uzgodnionej dla Grupy polityki rachunkowości według MSSF stosując tzw. arkusze przejścia do sprawozdań finansowych w standardach MSSF. Tak przygotowane sprawozdania jednostkowe są podstawą do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy. Jedynie w przypadku ZE PAK SA następuje automatyczny proces importu danych z systemu SAP ERP do systemu konsolidacji SAP BPC.

Skonsolidowane sprawozdanie Grupy sporządzone jest przy wykorzystaniu systemu informatycznego SAP BPC. W ramach systemu funkcjonuje wydzielona jednostka centralna w spółce dominującej (tj. ZE PAK SA) połączona z działami księgowości w poszczególnych spółkach zależnych. Proces konsolidacji rozpoczyna jednostka centralna otwierając dostęp spółkom do wprowadzania danych do systemu, spółki zależne posiadają możliwość dostępu do swoich danych historycznych w każdym momencie, ale bez możliwości ich korekty. Jednostka centralna na bieżąco monitoruje wprowadzanie danych przez spółki, następnie po wprowadzeniu danych jednostkowych rozpoczyna proces konsolidacji. Proces ten opiera się o zdefiniowane reguły biznesowe, które określają treści korekt konsolidacyjnych. Dodatkowo proces konsolidacji dopuszcza możliwość wprowadzania przez jednostkę centralną korekt ręcznych. Efektem zakończenia procesu konsolidacji jest kompletny pakiet sprawozdania finansowego wraz z notami objaśniającymi w plikach Excel, który po sprawdzeniu jest następnie eksportowany do pliku Word.

Zarząd jest odpowiedzialny za system kontroli wewnętrznej w Spółce i jego skuteczność w procesie sporządzania sprawozdań finansowych i raportów okresowych przygotowywanych i publikowanych zgodnie z zasadami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim.

Nadzór merytoryczny nad procesem przygotowania sprawozdań finansowych i raportów okresowych Spółki i Grupy sprawuje członek Zarządu odpowiedzialny za sprawy finansowe. Za organizację prac związanych z przygotowaniem sprawozdań finansowych odpowiedzialny jest Dyrektor Finansowy, który wraz z Głównym Księgowym opracowuje harmonogram prac składających się na sporządzenie sprawozdań.

Skuteczny system kontroli wewnętrznej Spółki i zarządzania ryzykiem w procesie sprawozdawczości finansowej jest zapewniony dzięki:

- przygotowaniu procedur określających zasady i podział odpowiedzialności w procesie sporządzania sprawozdań finansowych,
- ustaleniu zakresu raportowania na bazie obowiązujących przepisów Ustawy o Rachunkowości oraz Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej,
- wdrożeniu i sprawowaniu nadzoru nad stosowaniem w spółkach z Grupy Kapitałowej spójnych zasad rachunkowości oraz
- półrocznym przeglądom i rocznym badaniom sprawozdań finansowych ZE PAK SA i Grupy Kapitałowej przez niezależnego biegłego rewidenta.

Roczne i półroczne sprawozdania finansowe podlegają badaniu oraz przeglądowi przez niezależnego biegłego rewidenta, który wyraża opinię o rzetelności i jasności tego sprawozdania oraz prawidłowości ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę jego sporządzenia.

Wyboru biegłego rewidenta dokonuje Rada Nadzorcza, z grona renomowanych firm audytorskich, gwarantujących wysokie standardy usług i wymaganą niezależność.

Badania sprawozdań finansowych przeprowadzane są:

- stosownie do postanowień rozdziału 7 Ustawy o Rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku,
- zgodnie z Krajowymi Standardami Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania, przyjętymi uchwałą Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 roku z późniejszymi zmianami oraz uchwałą KRBR z dnia 7 lipca 2017 roku.

W szczególności badania obejmują sprawdzenie poprawności zastosowanych przez Spółkę i Grupę zasad rachunkowości, weryfikację znaczących szacunków, sprawdzenie – w sposób wrywkowy – dowodów i zapisów księgowych, z których wynikają kwoty i informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym, jak i całościową ocenę sprawozdania finansowego.

Wyniki finansowe Spółki i Grupy są na bieżąco monitorowane w trakcie roku obrotowego oraz podlegają ocenie okresowej dokonywanej przez Radę Nadzorczą. Na regularnych posiedzeniach Rady Nadzorczej Zarząd Spółki przedkłada informacje na temat aktualnej sytuacji finansowej Spółki i Grupy ZE PAK SA.

Zadaniem Spółki i Grupy jest sporządzenie takiego sprawozdania finansowego, obejmującego dane liczbowe i objaśnienia słowne, które:

- przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej na dany dzień, jak też jej wyniku finansowego za dany okres,
- zostało sporządzone, we wszystkich istotnych aspektach prawidłowo, to jest zgodnie z zasadami rachunkowości, wynikającymi z Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji ogłoszonych w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz stosownie do wymogów Ustawy o Rachunkowości i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych a także na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- jest zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami Statutu Spółki.

Spółka posiada dokumentację opisującą przyjęte przez nią zasady rachunkowości, określoną w art. 10 Ustawy o rachunkowości. Zastosowane zasady rachunku kosztów, wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego są zgodne z przepisami Ustawy o rachunkowości oraz z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

Odpowiedzialność za prawidłowość prowadzenia rachunkowości Spółki i Grupy ciąży na Zarządzie. Spółka prowadzi księgi rachunkowe w zintegrowanym systemie informatycznym SAP ERP. System ten, podobnie jak wyżej opisany system konsolidacji sprawozdań SAP BPC, zapewnia podział kompetencji, spójność zapisów operacji w księgach oraz kontrolę pomiędzy księgą główną oraz księgami pomocniczymi. Prowadzona ewidencja umożliwi ustalenie wyniku finansowego, podatku VAT oraz innych zobowiązań budżetowych. Ewidencja księgowa zapewnia poprawność i kompletność zapisów. Chronologia zdarzeń gospodarczych jest przestrzegana. Zapisy w księgach rachunkowych odzwierciedlają stan rzeczywisty, dane są wprowadzane kompletnie i poprawnie, na podstawie zakwalifikowanych do zaksięgowania dowodów księgowych. Zapewniona jest ciągłość zapisów oraz poprawność działania stosowanych procedur. Dowody księgowe odpowiadają wymogom Ustawy o Rachunkowości. Księgi rachunkowe są przechowywane w siedzibie Spółki. Istnieje możliwość modyfikacji funkcjonalności systemu w celu zapewnienia adekwatności rozwiązań technicznych do zmieniających się zasad rachunkowości i norm prawnych. System posiada dokumentację zarówno w części dotyczącej użytkowników końcowych, jak i w części technicznej. Dokumentacja systemu podlega okresowej weryfikacji i aktualizacji. Spółka wdrożyła rozwiązania organizacyjne oraz systemowe w zakresie zapewnienia właściwego użytkownika i ochrony systemów zabezpieczenia dostępu do danych oraz sprzętu komputerowego. Dostęp do zasobów systemu ewidencji finansowej ograniczony jest odpowiednimi uprawnieniami, które nadawane są upoważnionym pracownikom wyłącznie w zakresie wykonywanych przez nich obowiązków i czynności.

W Spółce funkcjonuje audyt wewnętrzny, którego celem jest dokonywanie niezależnej i obiektywnej oceny systemów zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej. Audyt wewnętrzny funkcjonuje w oparciu o regulamin audytu. Audyt realizuje planowe i doraźne zadania audytowe zarówno w jednostce dominującej jak i w spółkach Grupy. Plany audytu tworzone są na bazie analiz ryzyka. Wyniki audytów raportowane są Zarządowi Spółki. Informacje z działalności audytu wewnętrznego stanowią także przedmiot analiz Komitetu Audytu.

W ramach działalności kontrolingowej okresowa sprawozdawczość zarządcza podlega ocenie pod kątem przedstawianych informacji, w szczególności w kontekście analizy odchyleń od założeń przyjętych w planach finansowych.

9.4. Akcjonariusze posiadający znaczące pakiety akcji

W poniższej tabeli wyszczególniono akcjonariuszy posiadających znaczące pakiety akcji, zgodnie ze stanem wiedzy Spółki, na podstawie przesłanych Spółce zawiadomień.

Tabela 14: Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio znaczące pakiety akcji (powyżej 5%) zgodnie z informacjami posiadanymi przez Spółkę na podstawie dostarczonych zawiadomień o nabyciu/zbyciu akcji Spółki, na dzień przekazania niniejszego raportu*

Akcjonariusz	Liczba posiadanych akcji	Procentowy udział w kapitale zakładowym	Liczba posiadanych głosów	Procentowy udział w ogólnej liczbie głosów
Zygmunt Solorz (pośrednio) poprzez: Elektrim SA, Embud 2 sp. z o.o. S.K.A., Argumenol Investment Company Limited.	31 156 914	61,30%	31 156 914	61,30%
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	4 503 242	8,86%	4 503 242	8,86%
OFE PZU „Złota Jesień”	4 635 719	9,12%	4 635 719	9,12%

* Według informacji posiadanych przez Spółkę na podstawie dostarczonych zawiadomień o nabyciu/zbyciu akcji.

9.5. Posiadacze papierów wartościowych dających szczególne uprawnienia kontrolne

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2019 roku, jak i na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Spółka nie emitowała papierów wartościowych dających szczególne uprawnienia kontrolne.

9.6. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu

Zgodnie ze Statutem Spółki jak i innymi dokumentami wewnętrznymi Spółki na dzień 31 grudnia 2019 roku, jak i na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie ma żadnych ograniczeń odnośnie wykonywania prawa głosu.

9.7. Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2019 roku, jak i na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania w Spółce nie występują ograniczenia dotyczące przenoszenia praw własności papierów wartościowych Spółki.

9.8. Zasady dotyczące powoływania i odwoływania osób zarządzających i nadzorujących

Zarząd

Zarząd Spółki składa się z 3 do 6 członków powoływanych na wspólną kadencję. W skład Zarządu wchodzi: Prezes Zarządu, Wiceprezesi Zarządu oraz inni członkowie Zarządu. Liczbę członków Zarządu oraz ich funkcje ustala Rada Nadzorcza. Kadencja Zarządu trwa pięć lat. Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza w głosowaniu tajnym. Prezes Zarządu, Wiceprezesi Zarządu oraz inni członkowie Zarządu mogą być odwołani lub zawieszani w czynnościach także przez Walne Zgromadzenie.

Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje Spółkę. Zarząd działa w oparciu o Regulamin Zarządu, który określa szczegółowo tryb działania Zarządu. Regulamin ustala Zarząd, a zatwierdza uchwałą Rada Nadzorcza.

Uchwały Zarządu wymagają sprawy przekraczające zwykły zarząd, w szczególności:

- 1) uchwalanie i zmiana regulaminu organizacyjnego określającego organizację przedsiębiorstwa Spółki,
- 2) zaciąganie kredytów i pożyczek,
- 3) ustanowienie prokury,
- 4) udzielanie gwarancji kredytowych i poręczeń majątkowych,

- 5) nabywanie i zbywanie nieruchomości, prawa użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości lub użytkowaniu wieczystym.
- 6) decyzje w sprawach, których wartość przekracza 500 000,00 złotych. Wartość transakcji wyrażonych w innych walutach obcych podlega przeliczeniu według średniego kursu NBP dla danej waluty obowiązującego na dzień podjęcia uchwały.

Uchwały Zarządu wymagają także sprawy, w których Zarząd zwraca się do Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza Spółki składa się z 5 do 14 członków powoływanych na wspólną kadencję. Kadencja Rady Nadzorczej trwa pięć lat. Członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Walne Zgromadzenie. Walne Zgromadzenie przed wyborem członków Rady Nadzorczej na nową kadencję określa liczbę członków Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza wybiera ze swego grona w głosowaniu tajnym Przewodniczącego, Sekretarza Rady, Zastępcę Przewodniczącego lub, jeśli uzna to za zasadne, dwóch Zastępców Przewodniczącego.

W skład Rady Nadzorczej powinno wchodzić dwóch członków spełniających kryteria niezależności przewidziane dla niezależnego członka rady nadzorczej w rozumieniu Zalecenia Komisji z dnia 15 lutego 2005 roku dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych lub będących członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej) (2005/162/WE) z uwzględnieniem Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie SA („Niezależni Członkowie Rady Nadzorczej”). Kandydat na Niezależnego Członka Rady Nadzorczej składa Spółce, przed jego powołaniem do składu Rady Nadzorczej, pisemne oświadczenie o spełnieniu kryteriów niezależności.

Zgodnie z ustawą z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089) Spółka ma status jednostki zainteresowania publicznego w rozumieniu tej ustawy, w związku z czym powinna posiadać Komitet Audytu. W skład komitetu audytu wchodzi przynajmniej 3 członków. Przynajmniej jeden członek komitetu audytu posiada wiedzę i umiejętności w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych. Zgodnie ze wspomnianą ustawą większość członków komitetu audytu, w tym jego przewodniczący, musi spełniać kryteria niezależności od danej jednostki zainteresowania publicznego.

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności.

Do uprawnień Rady Nadzorczej należy w szczególności:

- 1) zatwierdzanie regulaminu Zarządu Spółki i opiniowanie regulaminu organizacyjnego określającego organizację przedsiębiorstwa Spółki,
- 2) zawieranie, rozwiązywanie i zmiana umów z członkami Zarządu oraz ustalanie zasad wynagradzania Zarządu oraz wysokości wynagrodzenia dla członków Zarządu Spółki,
- 3) powoływanie i odwoływanie w głosowaniu tajnym Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu,
- 4) zawieszanie w czynnościach z ważnych powodów, w głosowaniu tajnym, Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu lub całego Zarządu,
- 5) delegowanie członka lub członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członka Zarządu Spółki w razie zawieszenia członków Zarządu, czy też całego Zarządu,
- 6) wybór podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Spółki,
- 7) ocena sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,
- 8) ocena wniosków Zarządu co do podziału zysku albo pokrycia straty,
- 9) składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników ocen, o których mowa w pkt 7 i 8,
- 10) składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznej zwięzłej oceny sytuacji Spółki oraz corocznego sprawozdania z pracy Rady Nadzorczej,
- 11) opiniowanie spraw wnoszonych przez Zarząd będących przedmiotem uchwał Walnego Zgromadzenia,
- 12) zatwierdzanie wieloletnich programów działania Spółki oraz Grupy Kapitałowej ZE PAK SA, w tym strategii działania Spółki oraz Grupy Kapitałowej ZE PAK SA, opracowywanych przez Zarząd, oraz
- 13) zatwierdzanie rocznych programów działania Spółki oraz rocznych programów działania grupy kapitałowej Spółki, w szczególności obejmujących plany produkcji oraz przychodów, plany kosztów rodzajowych, plany kosztów jednostkowych, plany wynagrodzeń, plany inwestycyjne oraz plany remontów i serwisowania.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy również udzielanie Zarządowi zgody na:

- 1) uczestniczenie w innych spółkach oraz zbywanie akcji lub udziałów w innych spółkach,

- 2) tworzenie oddziałów za granicą,
- 3) wypłatę zaliczki na poczet dywidendy,
- 4) dokonywanie przez Spółkę czynności skutkujących zaciągnięciem zobowiązania, z wyjątkiem:
  - a) czynności przewidzianych w zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą rocznym programie działania Spółki, lub
  - b) czynności skutkującej zaciągnięciem zobowiązania o wartości do 1 000 000 złotych, w tym także udzielanie poręczeń lub gwarancji oraz wystawianie lub poręczanie weksli,
- 5) nabywanie i zbywanie nieruchomości, prawa użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości lub użytkowaniu wieczystym o wartości przekraczającej 1 000 000 złotych,
- 6) zawarcie przez Spółkę z podmiotem powiązaniem ze Spółką znaczącej umowy w rozumieniu przepisów dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, z wyłączeniem umów typowych, zawieranych przez Spółkę na warunkach rynkowych, w ramach prowadzonej działalności operacyjnej,
- 7) wskazywanie przez Zarząd osób do pełnienia funkcji w organach spółek i innych podmiotów, w których Spółka uczestniczy bezpośrednio lub pośrednio, oraz
- 8) ustalanie przez Zarząd sposobu wykonywania prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu lub na Zgromadzeniu Wspólników w spółkach, w stosunku do których Spółka jest spółką dominującą lub powiązaną w rozumieniu Kodeksu spółek handlowych, w sprawach:
  - a) zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego, jak również dokonanie innych czynności związanych z nabyciem lub rozporządzeniem składnikami majątku spółki, stanowiących przedmiot obrad Walnego Zgromadzenia lub Zgromadzenia Wspólników,
  - b) rozwiązania i likwidacji spółki,
  - c) zmiany statutu lub umowy spółki,
  - d) połączenia, podziału lub przekształcenia spółki, oraz
  - e) podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego spółki.

Na wniosek Zarządu Rada Nadzorcza udziela członkowi Zarządu zezwolenia na zajmowanie stanowisk we władzach spółek, w których Spółka posiada udziały lub akcje oraz pobieranie z tego tytułu wynagrodzenia.

9.9. Skład osobowy, jego zmiany oraz opis działania organów zarządzających i nadzorujących

Zarząd

Rok obrotowy 2019 Zarząd Spółki rozpoczął w następującym składzie:

- 1) Adam Kłapszta – Prezes Zarządu,
- 2) Aneta Lato-Żuchowska – Wiceprezes Zarządu,
- 3) Zygmunt Artwik – Wiceprezes Zarządu,
- 4) Elżbieta Niebisz – Wiceprezes Zarządu,
- 5) Marcin Ginel – Wiceprezes Zarządu.

10 stycznia 2019 roku, rezygnację z członkostwa w Zarządzie Spółki oraz pełnienia funkcji Prezesa Zarządu złożył Pan Adam Kłapszta. Członkiem Zarządu Spółki przestała być także Pani Elżbieta Niebisz, która również z dniem 10 stycznia 2019 roku złożyła rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki. W związku z zaistniałą sytuacją na posiedzeniu odbytym w dniu 10 stycznia 2019 roku Rada Nadzorcza do czasu wyboru nowego Prezesa Zarządu Spółki kierowanie pracami zarządu Spółki w charakterze pełniącego obowiązki Prezesa Zarządu powierzyła panu Marcinowi Ginelowi – Wiceprezesowi Zarządu Spółki. W trakcie tego samego posiedzenia, tj. 10 stycznia 2019 r., Rada Nadzorcza Spółki powołała do Zarządu Spółki Pana Pawła Markowskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu.

Z dniem 12 kwietnia 2019 roku rezygnację z członkostwa w Zarządzie Spółki oraz pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu pełniącego obowiązki Prezesa Zarządu złożył Pan Marcin Ginel. Tego samego dnia rezygnację z członkostwa w Zarządzie i funkcji Wiceprezesa złożyła również Pani Aneta Lato-Żuchowska. Na posiedzeniu odbytym w dniu 12 kwietnia 2019 roku Rada Nadzorcza Spółki działając na podstawie art. 383 § 1 Kodeksu spółek handlowych delegowała członka Rady Nadzorczej Spółki – Pana Henryka Sobierajskiego na okres 3 miesięcy, do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu Spółki, z powierzeniem jemu obowiązków Prezesa Zarządu.

W dniu 10 maja 2019 roku Rada Nadzorcza Spółki powołała Pana Pawła Lisowskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu.

Na posiedzeniu w dniu 2 lipca 2019 roku Rada Nadzorcza Spółki, działając na podstawie art. 383 § 1 Kodeksu Spółek Handlowych delegowała członka Rady Nadzorczej Spółki – Pana Henryka Sobierajskiego na okres do 3 miesięcy, do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu Spółki, z powierzeniem jemu obowiązków Prezesa Zarządu. Również w dniu 2 lipca 2019 roku Rada Nadzorcza Spółki powołała w skład Zarządu Spółki Pana Macieja Nietopiela powierzając mu funkcję Wiceprezesa Zarządu.

W dniu 10 października 2019 roku Pan Henryk Sobierajski złożył rezygnację z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Spółki. Również w dniu 10 października 2019 roku Rada Nadzorcza powołała Pana Henryka Sobierajskiego do składu Zarządu powierzając mu funkcję Prezesa Zarządu.

Na dzień publikacji niniejszego raportu skład Zarządu Spółki przedstawia się następująco:

- 1) Henryk Sobierajski – Prezes Zarządu,
- 2) Zygmunt Artwik – Wiceprezes Zarządu,
- 3) Paweł Markowski – Wiceprezes Zarządu,
- 4) Paweł Lisowski – Wiceprezes Zarządu,
- 5) Maciej Nietopiel – Wiceprezes Zarządu.

Rada Nadzorcza

Rok obrotowy Rada Nadzorcza ZE PAK SA rozpoczęła w następującym składzie:

- 1) Wiesław Walendziak – Przewodniczący,
- 2) Tomasz Szelań – Zastępca Przewodniczącego,
- 3) Wojciech Piskorz – Sekretarz,
- 4) Henryk Sobierajski,
- 5) Leszek Wysłocki,
- 6) Sławomir Zakrzewski,
- 7) Lesław Podkański,
- 8) Sławomir Sykucki.

Z dniem 12 kwietnia 2019 roku rezygnację z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej złożył Pan Lesław Podkański. Natomiast w dniu 15 kwietnia 2019 roku na posiedzeniu Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki powołana została Rada Nadzorcza Spółki w nowym dziewięcioosobowym składzie. Również 15 kwietnia Rada Nadzorcza wyłoniła spośród swoich członków Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Zastępcę Przewodniczącego oraz Sekretarza. Mając na uwadze powyższe na dzień 15 kwietnia 2019 roku skład Rady Nadzorczej przedstawiał się następująco:

- 1) Wojciech Piskorz – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- 2) Wiesław Walendziak – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
- 3) Tomasz Szelań – Sekretarz,
- 4) Henryk Sobierajski,
- 5) Sławomir Sykucki,
- 6) Leszek Wysłocki,
- 7) Sławomir Zakrzewski,
- 8) Piotr Stępiak,
- 9) Grzegorz Krystek,

10 października 2019 roku Pan Henryk Sobierajski złożył rezygnację z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Spółki. Na dzień publikacji niniejszego Raportu skład Rady Nadzorczej ZE PAK SA przedstawia się następująco:

- 1) Wojciech Piskorz – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- 2) Wiesław Walendziak – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
- 3) Tomasz Szelań – Sekretarz,
- 4) Sławomir Sykucki,
- 5) Leszek Wysłocki,
- 6) Sławomir Zakrzewski,
- 7) Piotr Stępiak,
- 8) Grzegorz Krystek.

Członkami Rady Nadzorczej spełniającymi kryteria niezależności są: Sławomir Zakrzewski, Piotr Stępiak oraz Grzegorz Krystek.

Wykonując swoje kodeksowe i statutowe obowiązki Rada Nadzorcza odbyła w 2019 roku 9 posiedzeń podejmując łącznie 94 uchwały. Rada Nadzorcza wykonała statutowy obowiązek odbycia posiedzenia w każdym kwartale.

W okresie sprawozdawczym Rada Nadzorcza sprawowała kolegialnie stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich jej dziedzinach działalności. Rada Nadzorcza koncentrowała się przede wszystkim na następujących zagadnieniach:

- 1) ocenie sprawozdań sporządzonych za rok obrotowy 2018,
- 2) zmianach w składzie Zarządu ZE PAK SA,
- 3) dokonaniu wewnętrznego podziału kompetencji pomiędzy członków Zarządu Spółki,
- 4) wyrażaniu zgody na dokonywanie przez Spółkę czynności skutkujących zaciągnięciem zobowiązań o wartości powyżej 1 miliona złotych,
- 5) opiniowaniu wniosków składanych przez Zarząd w sprawach dotyczących bieżącej działalności Spółki,
- 6) zatwierdzaniu czynności związanych z toczącym się w Grupie Kapitałowej ZE PAK SA procesem restrukturyzacji,
- 7) bieżącym omawianiu sytuacji związanej z uzyskaniem decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych dla budowy Odkrywki Ościsłowo,
- 8) omawianiu bieżących działań podejmowanych przez Spółkę w obszarze dotyczącym inwestycji polegającej na utworzeniu w elektrowni Konin drugiej biomasowej jednostki wytwórczej na bazie istniejącego kotła węglowego i istniejących turbozespołów,
- 9) omawianiu bieżących działań podejmowanych przez Spółkę w obszarze dotyczącym inwestycji polegającej na budowie farmy fotowoltaicznej o przewidywanej mocy około 70 MWp.

Komitet audytu

Rok 2019 Komitet Audytu rozpoczął obradować w następującym składzie:

- 1) Lesław Podkański – Przewodniczący Komitetu Audytu,
- 2) Sławomir Zakrzewski,
- 3) Tomasz Szelağ.

15 kwietnia 2019 roku, w związku z wyborem nowego składu Rady Nadzorczej, zmianie uległ również skład Komitetu Audytu. Na dzień publikacji niniejszego raportu skład Komitetu Audytu przedstawia się następująco:

- 1) Sławomir Zakrzewski – Przewodniczący Komitetu Audytu,
- 2) Tomasz Szelağ,
- 3) Piotr Stępniał.

Członkiem Komitetu Audytu posiadającym wiedzę i umiejętności z zakresu branży, w której działa ZE PAK SA jest Pan Sławomir Zakrzewski, który nabył je poprzez swoje bogate doświadczenie zawodowe, w branży budowlanej i energetycznej, zdobyte zarówno w kraju jak i zagranicą. Członkiem Komitetu Audytu posiadającym wiedzę i umiejętności w zakresie rachunkowości jest Pan Tomasz Szelağ, który nabył je dzięki swojemu wykształceniu a doskonalił zajmując liczne stanowiska menadżerskie wymagające rzeczowej wiedzy i kompetencji. Członkami Komitetu Audytu spełniającymi kryterium niezależności są Pan Sławomir Zakrzewski i Pan Piotr Stępniał.

W 2019 roku wykonywane były przez firmę audytorską uzgodnione procedury związane z weryfikacją wyliczenia kowenantów zapisanych w umowie kredytowej ZE PAK SA.

Spółka opracowała politykę wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania oraz politykę świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem.

Główne założenia polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania:

- 1) Zgodnie ze statutem Spółki, organem wybierającym firmę audytorską dla wykonania badania ustawowego jest Rada Nadzorcza Spółki
- 2) Wynagrodzenie za przeprowadzenie badania ustawowego otrzymane przez firmę audytorską, lub jej podwykonawców nie może być uzależnione od żadnych warunków, w tym od wyniku badania ustawowego ani kształtowane lub uzależnione od świadczenia dodatkowych usług niebędących badaniem ustawowym Spółki lub jej spółek powiązanych
- 3) Komitet Audytu Rady Nadzorczej Spółki zatwierdza procedurę wyboru firmy audytorskiej
- 4) Spółka przygotowuje dokumentację przetargową dla zaproszonych firm audytorskich wedle określonych kryteriów
- 5) Spółka ocenia oferty złożone przez firmy audytorskie zgodnie z kryteriami wyboru określonymi w dokumentacji przetargowej oraz przygotowuje sprawozdanie zawierające wnioski z procedury wyboru i przedkłada je Komitetowi Audytu
- 6) Komitet Audytu przedstawia Radzie Nadzorczej Spółki rekomendację wyboru firmy audytorskiej

- 7) Jeżeli decyzja Rady Nadzorczej Spółki w zakresie wyboru firmy audytorskiej odbiega od rekomendacji Komitetu Audytu, Rada Nadzorcza Spółki uzasadnia przyczyny niezastosowania się do rekomendacji Komitetu Audytu oraz przekazuje takie uzasadnienie do wiadomości Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki

Główne założenia polityki świadczenia na rzecz Spółki przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem:

- 1) Spółka realizując przepisy Ustawy z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym („UoBR”) nie zawiera z firmą audytorską przeprowadzającą badanie, z podmiotami powiązanymi z tą firmą audytorską oraz z członkami sieci firmy audytorskiej umów o świadczenie usług zabronionych w rozumieniu art. 136 UoBR
- 2) W zakresie niezwiązanym z polityką podatkową Spółki, Spółka może zlecić firmie audytorskiej przeprowadzającej badanie lub podmiotowi powiązanemu z tą firmą audytorską lub członkowi sieci firmy audytorskiej prace, które są dozwolonymi usługami niebędącymi badaniem
- 3) Nad zgodnością z prawem wykonywania prac, o których mowa w pkt 2 czuwa Komitet Audytu. Przed zleceniem przez Spółkę usług, o których mowa w pkt 2 Komitet Audytu przeprowadza ocenę zagrożeń i zabezpieczeń niezależności, o której mowa w art. 69-73 UoBR
- 4) W polityce wymieniono również główne rodzaje usług dozwolonych oraz zabronionych.

Rekomendacja dotycząca wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania została sporządzona w następstwie zorganizowanej przez Spółkę procedury wyboru spełniającej obowiązujące kryteria i rekomendacja ta spełnia obowiązujące w Spółce warunki wyrobu audytora.

W roku obrotowym 2019 Komitet Audytu Rady Nadzorczej ZE PAK SA odbył 3 posiedzenia.

9.10. Sposób działania Walnego Zgromadzenia, jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposób ich wykonywania

Walne Zgromadzenie

Walne Zgromadzenie zwoływane jest w przypadkach wskazanych w Kodeksie Spółek Handlowych oraz w Statucie Spółki. Walne Zgromadzenie, co do zasady zwoływane jest przez Zarząd Spółki i obraduje jako zwyczajne lub nadzwyczajne. W przypadku zwołania Walnego Zgromadzenia przez podmiot lub organ inny niż Zarząd Spółki, Zarząd zobowiązany jest współdziałać z tym podmiotem bądź organem w celu dokonania wszelkich czynności określonych prawem koniecznych do zwołania, organizacji oraz przeprowadzenia Walnego Zgromadzenia. Od dnia pierwszego notowania akcji Spółki na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA, Walne Zgromadzenia mogą odbywać się przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. O przeprowadzeniu Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej decyduje Rada Nadzorcza Spółki.

Walne Zgromadzenie odbywa się w Warszawie lub w siedzibie Spółki.

Walne Zgromadzenie ZE PAK SA zwołuje się poprzez ogłoszenie dokonywane na stronie internetowej Spółki oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących zgodnie z przepisami o ofercie publicznej i warunkach wprowadzenia instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.

Materiały udostępnione akcjonariuszom w związku z Walnym Zgromadzeniem, w tym projekty uchwał proponowanych do przyjęcia, jak również inne istotne materiały Spółka udostępnia na stronie internetowej <http://ri.zepak.com.pl/>.

Do podstawowych kompetencji Walnego Zgromadzenia należy:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenia absolutorium członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków,
- 2) podział zysku albo pokrycie strat,
- 3) zmiana przedmiotu działalności Spółki,
- 4) zmiana Statutu Spółki,
- 5) podwyższenie lub obniżenie kapitału zakładowego,
- 6) upoważnienie Zarządu do nabycia akcji własnych w celu umorzenia,
- 7) powołanie i odwołanie członków Rady Nadzorczej,
- 8) ustalenie wysokości wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej,
- 9) łączenie, podział i przekształcenie Spółki,

- 10) rozwiązanie i likwidacja Spółki,
- 11) emisja obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa i warrantów subskrypcyjnych,
- 12) zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego
- 13) tworzenie i znoszenie kapitałów i funduszy Spółki,
- 14) zawarcie przez Spółkę umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z członkiem Zarządu, Rady Nadzorczej, prokurentem lub likwidatorem Spółki albo na rzecz którejkolwiek z tych osób,
- 15) zawarcie przez spółkę zależną umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z członkiem Zarządu, Rady Nadzorczej, prokurentem lub likwidatorem Spółki albo na rzecz którejkolwiek z tych osób,
- 16) wszelkie postanowienia dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu Spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru, oraz
- 17) użycie kapitału zakładowego.

Czynne prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu mają osoby będące akcjonariuszami na 16 dni przez datą Walnego Zgromadzenia. Warunkiem dopuszczenia akcjonariusza do udziału w Walnym Zgromadzeniu jest przedstawienie przez niego imiennego zaświadczenia o prawie uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, które wystawione jest przez podmiot prowadzący rachunek papierów wartościowych.

Akcjonariusz uczestniczy w obradach Walnego Zgromadzenia i wykonuje prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika.

Akcjonariuszowi reprezentującemu co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki przysługuje prawo żądania umieszczenia określonych spraw w porządku Walnego Zgromadzenia Spółki. Żądanie powinno zostać zgłoszone Zarządowi Spółki nie później niż na 21 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia Spółki.

Akcjonariusz występujący z żądaniem umieszczenia poszczególnych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia powinien wykazać posiadanie odpowiedniej liczby akcji na dzień złożenia żądania załączając do żądania świadectwo depozytowe wystawione przez podmiot prowadzący rachunek papierów wartościowych.

Akcjonariusz reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki może przed terminem Walnego Zgromadzenia zgłaszać Spółce na piśmie lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad.

Każdy z akcjonariuszy uprawnionych do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu może podczas Walnego Zgromadzenia Spółki zgłaszać projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad.

Uchwały Walnego Zgromadzenia podejmowane są większością 75% głosów oddanych, chyba, że Kodeks Spółek Handlowych stanowi inaczej. Jedna akcja Spółki daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu

9.11. Opis zasad zmian Statutu Spółki

Zmiany Statutu Spółki, zgodnie z przepisami Kodeksu Spółek Handlowych oraz postanowieniami Statutu Spółki, wymagają od Walnego Zgromadzenia podjęcia stosownej uchwały oraz wpisu do rejestru przedsiębiorców. Walne Zgromadzenie może upoważnić Radę Nadzorczą Spółki do ustalenia tekstu jednolitego zmienionego statutu bądź wprowadzenia zmian o charakterze redakcyjnym określonych w uchwale walnego zgromadzenia. Zmiany Statutu obowiązują od chwili wpisania do rejestru przedsiębiorców.

9.12. Informacje na temat systemu wynagrodzeń oraz wysokości wynagrodzeń osób zarządzających i nadzorujących

W Zespole Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin SA system wynagrodzeń oparty jest na Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy dla pracowników ZE PAK SA z dnia 24 września 1993 roku (ZUZP). Przepisom ZUZP nie podlegają tylko członkowie Zarządu, główny księgowy oraz kluczowi menedżerowie, którzy mają zawarte kontrakty menedżerskie. 25 września 2018 roku Spółka wypowiedziała ZUZP i zgodnie z procedurą wypowiedzenia warunki umów o pracę obowiązywały do 31 grudnia 2019 roku. W lipcu 2019 roku Spółka przedłożyła stronie społecznej projekt nowego układu zbiorowego pracy. Na dzień sporządzenia raportu trwają negocjacje nowego układu zbiorowego pracy.

Podstawowymi składnikami wynagrodzenia dla pracowników zawartymi w ZUZP są indywidualna miesięczna płaca zasadnicza, miesięczna premia regulaminowa, dodatek za staż pracy, premia roczna, odprawa emerytalno-rentowa oraz dodatki. Pracownicy mają także prawo do nagród z Funduszu Prezesa Zarządu i świadczeń socjalnych.

Zasady wynagrodzenia kluczowych menedżerów określa zarząd w indywidualnych umowach. Podstawowym składnikiem wynagrodzenia jest płaca zasadnicza. Kluczowi menedżerowie mogą otrzymać nagrodę uznaniową przyznawaną decyzją Zarządu. Kluczowi menedżerowie uprawnieni są również do niektórych składników z ZUZP.

Członkowie Zarządu ZE PAK SA wynagradzani są na podstawie zapisów indywidualnych umów o zarządzanie, których treść kształtuje Rada Nadzorcza Spółki. Nie ma dodatkowo innych regulaminów czy innych dokumentów kreujących zasady wynagradzania Zarządu. Członkowie Zarządu mają prawo do miesięcznego wynagrodzenia. Może być im także przyznana nagroda uznaniowa. W przypadku odwołania ze składu Zarządu, przewidziana jest wypłata odprawy w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia. Odprawa nie przysługuje w przypadku, gdy odwołanie nastąpi z przyczyn dotyczących odwoływanego członka Zarządu, szczególnie z przyczyn wymienionych w art. 52 kodeksu pracy. Nie istnieją zapisy dotyczące rekompensaty w przypadku zwolnienia następującego z powodu połączenia lub przejęcia.

W Spółce nie funkcjonuje żaden program motywacyjny ani premiiowy oparty na kapitale Spółki.

Tabela 15: Informacje na temat wysokości wypłaconego wynagrodzenia w 2019 roku przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki wszystkim członkom Zarządu pełniącym funkcje w 2019 roku

Imię i nazwisko członka Zarządu	tysiące złotych	tysiące złotych	tysiące złotych	tysiące złotych
	Wysokość wynagrodzenia (brutto) wypłaconego przez Spółkę	Wysokość wynagrodzenia (brutto) wypłaconego przez podmioty zależne Spółki	Razem:	w tym zmienne składniki wynagrodzenia*
Marcin Ginel	74,3	0,6	74,9	7,2
Aneta Lato-Żuchowska	183,3	1,9	185,2	49,0
Zygmunt Artwik	636,0	1,0	637,0	0,0
Elżbieta Niebisz	18,4	0,0	18,4	1,2
Adam Kłapszta	39,5	0,0	39,5	0,0
Paweł Markowski	483,9	1,2	485,1	0,0
Paweł Lisowski	306,4	0,9	307,3	0,0
Henryk Sobierajski	303,1	0,4	303,5	180,0
Maciej Nietopiel	149,2	0,3	149,5	0,0
Razem	2 194,1	6,3	2 200,4	237,4

* Do zmiennych składników wynagrodzenia zaliczono: nagrody i premie, odprawy z tytułu odwołania z Zarządu, ekwiwalenty za urlop oraz odprawy emerytalne.

Tabela 16: Informacje na temat wysokości świadczeń niepieniężnych w 2019 roku przyznanych przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki wszystkim członkom Zarządu pełniącym funkcje w 2019 roku

Imię i nazwisko członka Zarządu	tysiące złotych	tysiące złotych	tysiące złotych
	Całkowita szacunkowa wartość świadczeń niepieniężnych przyznanych przez Spółkę	Całkowita szacunkowa wartość świadczeń niepieniężnych przyznanych przez podmioty zależne Spółki	Razem
Marcin Ginel	0,2	-	0,2
Aneta Lato-Żuchowska	0,0	-	0,0
Zygmunt Artwik	15,4	-	15,4
Elżbieta Niebisz	0,0	-	0,0
Adam Kłapszta	0,0	-	0,0
Paweł Markowski	0,7	-	0,7
Paweł Lisowski	0,6	-	0,6
Henryk Sobierajski	0,2	-	0,2
Maciej Nietopiel	0,4	-	0,4
Razem	17,5	-	17,5

Łączna kwota wynagrodzeń, rozumiana jako wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści otrzymanych w pieniądzu, w naturze lub jakiegokolwiek innej formie, wypłaconych przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki członkom Zarządu w 2019 roku wyniosła 2 217,9 tysięcy złotych. Podaną kwotę należy traktować jako wartość brutto wynagrodzeń wypłaconych lub należnych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku.

Do 14 kwietnia 2019 roku członkowie Rady Nadzorczej ZE PAK SA byli wynagradzani na podstawie Uchwały nr 32 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 28 czerwca 2018 roku, które ustaliło miesięczne wynagrodzenie dla przewodniczącego Rady Nadzorczej w wysokości 15 tysięcy złotych, a dla pozostałych członków w wysokości 10 tysięcy złotych natomiast od 15 kwietnia 2019 roku są wynagradzani na podstawie Uchwały nr 12 Nadzwyczajnego Walnego

Zgromadzenia z dnia 15 kwietnia 2019 roku, które ustaliło miesięczne wynagrodzenie dla przewodniczącego Rady Nadzorczej w wysokości 15 tysięcy złotych, zastępcy przewodniczącego Rady Nadzorczej w wysokości 12 tysięcy złotych a dla pozostałych członków w wysokości 10 tysięcy złotych.

Tabela 17: Informacje na temat wysokości wypłaconego wynagrodzenia oraz wartości świadczeń niepieniężnych w 2019 roku przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki, wszystkim członkom Rady Nadzorczej pełniącym funkcje w 2019 roku

<i>Imię i nazwisko członka Rady Nadzorczej</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>Wysokość wynagrodzenia (brutto) wypłaconego przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>Calkowita szacunkowa wartość świadczeń niepieniężnych przyznanych przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>Razem</i>
Wiesław Walendziak	157,4	0,0	157,4
Tomasz Szelaż	120,0	0,0	120,0
Wojciech Piskorz	157,6	0,0	157,6
Henryk Sobierajski	44,8	0,1	44,9
Leszek Wysłocki	120,0	0,0	120,0
Lesław Podkański	45,3	0,0	45,3
Sławomir Sykucki	120,0	0,0	120,0
Sławomir Zakrzewski	120,0	0,0	120,0
Piotr Stępiak	75,2	0,0	75,2
Grzegorz Krystek	75,2	0,0	75,2
Razem	1 035,5	0,1	1 035,6

Łączna kwota wynagrodzeń, rozumiana jako wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści otrzymanych w pieniądzu, w naturze lub jakiegokolwiek innej formie, wypłaconych przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki członkom Rady Nadzorczej w 2019 roku wyniosła 1 035,6 tysięcy złotych. Podaną kwotę należy traktować jako wartość brutto wynagrodzeń wypłaconych lub należnych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku.

Spółka nie posiada zobowiązań wynikających z emerytur i świadczeń o podobnym charakterze w stosunku do byłych osób zarządzających, nadzorujących albo byłych członków organów administrujących oraz zobowiązań zaciągniętych w związku z takimi emeryturami.

10. OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE POLITYKI RÓŻNORODNOŚCI

W nawiązaniu do §70 ust. 6 pkt 5 lit. m rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych Spółka oświadcza, że w Grupie ZE PAK SA oraz w ZE PAK SA nie przyjęto odrębnego dokumentu opisującego politykę różnorodności. Jednocześnie przyjęte zostały rozwiązania zarządcze, odnoszące się do kwestii zarządzania różnorodnością.

Cele związane z zarządzaniem różnorodnością, w szczególności w odniesieniu do struktury wiekowej pracowników, zostały przyjęte w Grupie wraz ze Strategią społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020. Trwający przez lata proces restrukturyzacji, sprawiał, że większość wakatów była zapełniana w oparciu o rekrutację wewnętrzną (w ramach przesunięć między działami i spółkami). Ubocznym efektem działań, mających na celu ograniczenie zwolnień i koncentrowanie się w procesie rekrutacji na osobach już zatrudnionych w spółkach Grupy, był brak istotnego dopływu młodych pracowników i w efekcie średnia wieku zatrudnionych rosła. W pewnym momencie może to skutkować znaczącymi odejściami na emeryturę i brakami kadrowymi. Dlatego też Grupa ZE PAK SA aktywnie monitoruje zmiany struktury wiekowej pracowników, by nie dopuścić do niekorzystnych następstw utraty dużej części doświadczonych pracowników bez odpowiedniego przygotowania ich następców.

Jednocześnie przyjęty w Spółce Kodeks Etyki zawiera w sobie zarówno politykę różnorodności, gwarantując równe traktowanie bez względu na płeć, wiek, światopogląd, wyznanie, poglądy polityczne, itd. Dokument stanowi narzędzie, pozwalające na zgłaszanie potencjalnych incydentów związanych z dyskryminacją na jakimkolwiek tle. W 2020 roku wdrożono Kodeks Etyki również w pozostałych spółkach należących do Grupy Kapitałowej.

W 2019 roku w Spółce przyjęta została również Procedura anonimowego zgłaszania naruszeń przepisów ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, rozporządzenia 2017/1129 oraz procedur i standardów etycznych

Na dzień dzisiejszy w ocenie Spółki takie rozwiązania są wystarczające.

Dane liczbowe odnoszące się do różnorodności znaleźć można w niniejszym sprawozdaniu, w Oświadczeniu na temat informacji niefinansowych za 2019 rok w podrozdziale – „Kwestie Pracownicze”.

11. OŚWIADCZENIE ZARZĄDU SPÓŁKI NA TEMAT INFORMACJI NIEFINANSOWYCH ZA 2019 ROK DLA ZE PAK SA

W procesie przygotowania podejścia do sprawozdawczości niefinansowej, w tym przygotowania niniejszego oświadczenia Grupa ZE PAK SA opierała się o najlepsze światowe praktyki w tym zakresie, w tym, np. wykorzystując podejście do definiowania istotnych treści, zakresu informacji, jak również definiowania wskaźników, proponowane m.in. przez:

- Normę PN-ISO 26000,
- Wytyczne GRI G4 / standard GRI Standards,
- Suplementy sektorowe GRI G4 w zakresie odnoszącym się do górnictwa i energetyki.

Równocześnie jednak, niniejsze oświadczenie nie może być traktowane jako opracowane zgodnie z GRI G4, GRI Standards lub jakiś innym kompleksowym standardem.

Sam proces raportowania został poprzedzony opracowaniem Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy ZE PAK SA, w którym to procesie zachowano podejście sugerowane przez PN-ISO 26000, tj. w pierwszym kroku prac, podczas warsztatu wewnętrznego, w którym wzięli udział członkowie interdyscyplinarnego zespołu powołanego przez Zarząd ZE PAK SA, zdefiniowano kluczowe obszary odpowiedzialności oraz kluczowe grupy interesariuszy. Zdefiniowane kluczowe obszary odpowiedzialności, stały się z kolei punktem wyjścia do definiowania kluczowych aspektów, na które położono szczególny akcent w oświadczeniu w ramach obszarów społecznego, pracowniczego, ochrony środowiska, praw człowieka i przeciwdziałania korupcji.

11.1. Opis modelu biznesowego

ZE PAK SA jest producentem energii działającym na polskim rynku i istotnym elementem systemu energetycznego kraju. Zdecydowaną większość przychodów generuje ze sprzedaży produkowanej energii elektrycznej. Zgodnie ze Statutem Spółki, podstawowym przedmiotem działalności Spółki jest wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej oraz produkcja i sprzedaż ciepła. Spółka wytwarza energię ze źródeł konwencjonalnych oraz poprzez spalanie biomasy. Spółka prowadzi działalność głównie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. ZE PAK SA operuje w Grupie Kapitałowej opartej o zintegrowany model biznesowy. Grupa dysponując własnymi kopalniami odkrywkowymi węgla brunatnego, wydobywa go i wykorzystując głównie to paliwo wytwarza energię elektryczną i ciepłą w znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie kopalń elektrowniach.

Aktywa wytwórcze ZE PAK SA w 2019 roku obejmowały dwie elektrownie zlokalizowane w centralnej Polsce, w województwie wielkopolskim. Są to elektrownia Pątnów I i Konin - wyposażona m.in. w blok z kotłem dedykowanym opalanym biomasą.

11.2. Kwestie społeczne

Podjęcie zarządcze

Polityka i podejście zarządcze ZE PAK SA do kwestii społecznych określone zostały w Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020. Równocześnie podejście reprezentowane w strategii odzwierciedlone jest w innych regulacjach wewnętrznych. Podejście zarządcze jest również określane w decyzjach administracyjnych zezwalających na prowadzenie działalności wytwórczej w obiektach należących do ZE PAK SA i uzależnione od specyfiki danego obiektu. Każdorazowo, bowiem, optymalne rozwiązania w tym zakresie Spółka stara się wypracować w oparciu między innymi o konsultacje społeczne i w zgodzie z obowiązującym prawem.

Podejście zarządcze ZE PAK SA do kwestii społecznych jest uwarunkowane charakterem oddziaływania na otoczenie. W szczególności tam, gdzie oddziaływanie jest lub może być negatywne i wiązać się może z określonymi uciążliwościami dla ludzi, podejście zarządcze ma na celu eliminację, ograniczenie lub rekompensowanie tych uciążliwości, a w konsekwencji ograniczenie ekspozycji na ryzyko (rozumiane również jako ryzyko reputacyjne lub wizerunkowe).

Oddziaływanie ZE PAK SA na otoczenie ma charakter wielowymiarowy. Z punktu widzenia ogólnospołecznego ZE PAK SA jest istotnym dostawcą energii dla polskiej gospodarki i polskiego społeczeństwa. Jednak głównymi klientami Spółki nie są odbiorcy finalni, Spółka sprzedaje zdecydowaną większość wyprodukowanej energii na giełdowym rynku hurtowym. Z tego też względu ZE PAK SA stawia sobie za cel zapewnienie stabilnych dostaw energii

elektrycznej po konkurencyjnej cenie. Znacznie szersze spektrum oddziaływania ma ZE PAK SA na otoczenie z punktu widzenia społeczności lokalnej, tj. rozumianej, jako społeczności zamieszkującej w bezpośrednim sąsiedztwie zakładów Spółki, na których to terenach prowadzona jest produkcja energii elektrycznej i ciepłej. Produkcja energii silnie oddziałuje na otoczenie przyrodnicze (patrz punkt: Kwestie środowiskowe), a w konsekwencji najczęściej też społeczne. Mając na uwadze negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne, ale też społeczne, należy przede wszystkim wspomnieć o zagrożeniach i uciążliwościach związanych z:

- emisje związków towarzyszących spalaniu węgla np. CO₂, SO₂, NO_x,
- emisje pyłów,
- generowanie hałasu (np. na skutek pracy turbin bloków energetycznych),
- generowanie odpadów (w procesie spalania węgla brunatnego i oczyszczania spalin),
- możliwe wycieki oleju, mazutu, kwasów, skutkujące lokalnymi skażeniami środowiska gruntowo-wodnego,
- podgrzanie wód powierzchniowych, jezior (na skutek użycia wód powierzchniowych jezior w procesie chłodzenia),
- wycieki pulpy popiołowej lub wody nadosadowej do środowiska gruntowo-wodnego,
- emisja ścieków przemysłowych,
- emisja pól elektromagnetycznych,
- zagrożenie terrorystyczne, mogące skutkować skażeniem środowiska naturalnego.

W tym miejscu warto jednak wspomnieć, że nie zawsze wspomniane powyżej oddziaływanie ma wyłącznie charakter negatywny. Konińskie zagłębienie energetyczne dysponuje unikalnym, systemem chłodzenia, opartym na otwartym obiegu wodnym. Wspólna nazwa „jeziora konińskie” obejmuje jeziora: Gosławskie, Pątnowskie, Wąsowsko-Mikorzyńskie, Licheńskie i Ślesieńskie, które są włączone w obieg chłodzenia elektrowni Pątnów, Pątnów II i elektrowni Konin. Wszystkie jeziora połączone są systemem kanałów o łącznej długości około 26 km i tworzą zamknięty obieg, w którym przepływ wody regulowany jest przepustami i przepompowniami. Odprowadzanie ciepła odpadowego do pobliskich jezior wpłynęło oczywiście na ich ekosystemy, ale sprawiło również, że zbiorniki te stały się szczególnie cenne dla rybołówstwa i hodowli ryb. Podwyższona temperatura wody i duży jej przepływ w kanałach i jeziorach spowodowały, że w obrębie systemu chłodzenia zlokalizowane zostały hodowlane stawy rybne. Działające tu gospodarstwa rybackie są nie tylko największymi w Polsce producentami ryb jesiotrowatych (jesiotr syberyjski, jesiotr rosyjski, sterlet), ale również innych gatunków ryb takich jak: sum europejski, pstrąg tęczowy, amur, tołpyga, sum, karp czy ryby ozdobne. Dzięki wykorzystaniu wód o podwyższonej termice do rozrodu, podchowu i hodowli ryb ciepłolubnych, są one ważnym producentem narybku na krajowym rynku. Współpraca z ZE PAK SA sprawia, że ciepła woda przepływa bezpośrednio przez stawy, zapewniając optymalne warunki rozwoju narybku i ryb dorosłych. Jedno z gospodarstw pobiera wręcz wodę do hodowli ze zbiornika wstępnego schładzania elektrowni Konin i produkcja jest ściśle uzależniona od warunków stwarzanych przez elektrownię, od temperatury wody, jej czystości itp. Dlatego też między gospodarstwami rybackimi a elektrowniami istnieje stała komunikacja i przepływ informacji. Obok jednych z największych gospodarstw rybackich w Polsce, tereny te znane są wśród wędkarzy. Poparcie tego typu aktywności gospodarczych, podobnie jak wszelkie inne formy społecznego zaangażowania, pozwala na częściowe zrekompensowanie otoczeniu społecznemu uciążliwości związanych z działalnością operacyjną ZE PAK SA.

ZE PAK SA może być również chętnie widzianym członkiem społeczności, ze względu na znaczący bezpośredni i pośredni wpływ ekonomiczny. Transfery pieniędzy w postaci podatków i opłat paropodatkowych (opłaty licencyjne, koncesyjne, itp.), w znacznym stopniu zasilają budżety samorządów. Przykładowo w 2019 roku Spółka ZE PAK SA odprowadziła z tytułu tego typu opłat ponad 74,1 mln zł (w 2018 roku: 67,3 mln zł), z czego 45,4 mln zł (w 2018 roku było to ponad 66,2 mln zł) stanowiło opłaty na rzecz administracji lokalnej. Środki te pozwalają realizować np. gminom zadania inwestycyjne, finansować służbę zdrowia, szkolnictwo, itd. Równocześnie dzięki wynagrodzeniom pracowników, którzy w większości rekrutują się ze społeczności lokalnych, uruchamiane są tzw. efekty mnożnikowe i pobudzana jest lokalna gospodarka, włączając w to sektory bezpośrednio niezwiązane z górnictwem węgla brunatnego i energetyką (w 2019 i 2018 roku Spółka ZE PAK SA na wynagrodzenia i świadczenia pracownicze przeznaczyła odpowiednio 98,8 i 94,6 miliona złotych).

Podejście zarządcze ZE PAK SA koncentruje się przede wszystkim na zapewnieniu ciągłości i stabilności produkcji przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa dla otoczenia przyrodniczego, a w konsekwencji również społecznego. Podejście takie zostało zdefiniowane w Strategii odpowiedzialności społecznej na lata 2017-2020 i zakłada zapewnienie skutecznych mechanizmów ograniczających do minimum zagrożenia wystąpienia anomalii i odstępstw, skutkujących ponadnormatywnym oddziaływaniem na otoczenie w procesie wytwórczym. ZE PAK SA zakłada, że realizacja zakładanego podejścia eliminującego do minimum negatywny wpływ na otoczenie przekłada się przy okazji również na stabilną pracę zakładów, która nie jest zakłócana przerwami w produkcji, które byłyby powodowane czynnikami społecznymi. Do aspektów tych odnoszą się również polityki towarzyszące systemom zarządzania oraz regulacje wewnętrzne gwarantujące zgodność z prawem i pozwoleniami administracyjnymi związanymi z konkretnymi obiektami wytwórczymi i instalacjami.

Inny wymiar oddziaływania na otoczenie społeczne, wiąże się z gospodarczym wykorzystaniem ciepła odpadowego, które towarzyszy produkcji energii elektrycznej. Od lat część ciepła wykorzystywana jest do celów grzewczych, m.in. przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Koninie. Podejście takie jest niezmiernie racjonalne z punktu widzenia zarówno społecznego, jak i środowiskowego. Jednak produkcja ciepła z wykorzystywanego od wielu lat źródła opartego na węglu brunatnym w elektrowni Konin nie byłaby w przyszłości możliwa z powodu wymogów środowiskowych. Spółka ZE PAK SA, pragnąc nadal pozostać dostawcą ciepła dla lokalnej społeczności uruchomiła w tym celu nowe źródło ciepła oparte na bloku biomasowym. Obecne rozwiązanie, wykorzystujące odnawialne źródło energii, z jednej strony eliminuje ryzyko niedostosowania do zaostrzonych norm środowiskowych, ale ma również swoją cenę w postaci wyższej taryfy za dostarczane ciepło. 6 września 2019 roku Spółka podpisała umowę z Miejskim Przedsiębiorstwem Energetyki Ciepłej – Konin sp. z o.o., której przedmiotem jest sprzedaż ciepła dla miasta Konin z rozpoczęciem dostaw od 1 lipca 2022 roku. Umowa została zawarta na czas określony i obowiązuje do dnia 30 czerwca 2032 roku. Obu stronom umowy udało się wypracować satysfakcjonujące oraz ekonomicznie opłacalne rozwiązanie, które zapewni bezpieczne dostawy ciepła dla mieszkańców Konina.

Podejście zarządcze, a w konsekwencji realizowane działania bezpośrednio lub pośrednio adresują ryzyka związane z utratą przychylności lokalnej społeczności, wpisując się tym samym w prewencję zdarzeń, które mogłyby zakłócić stabilną pracę zakładów wytwórczych. Jeżeli chodzi o aspekty oddziaływania na otoczenie przyrodnicze, które jednocześnie stanowią źródło potencjalnych uciążliwości dla lokalnych społeczności, zostały one szerzej opisane w dalszej części sprawozdania (patrz: Kwestie środowiskowe). Stanowią one, bowiem element zarządzania środowiskowego, które ma równoległe konsekwencje dla społeczności lokalnych. Podejście do nich zostało również opisane w innych regulacjach wewnętrznych, a także w decyzjach administracyjnych regulujących kwestie środowiskowe. W niniejszym opisie ograniczono się do scharakteryzowania podejścia ZE PAK SA do tych aspektów, które dotyczą bezpośrednio ludzi. Niemniej, wszystkie one koncentrują się na działaniach mających na celu monitorowanie i ograniczanie negatywnego wpływu.

Jako przykład podać można okresowe uciążliwości, np. wzmożony hałas związany z pracami remontowymi lub modernizacyjnymi w obiektach wytwórczych (prace takie rodzą konieczność przedmuchania instalacji kotła powietrzem pod bardzo wysokim ciśnieniem, co ma na celu usunięcie z instalacji najdrobniejszych nawet opiłków, które mogłyby powodować jej uszkodzenie, co jest dość głośne), co do zasady ZE PAK SA informuje społeczność lokalną, poprzez media, o tego typu uciążliwościach. Informacja trafia np. do lokalnych urzędów czy lokalnych mediów. Podobnie dzieje się w przypadku innych uciążliwości (np. w ruchu drogowym w związku z transportem ponadgabarytowych urządzeń, nasileniem pylenia lub roszenia z kominów, itp.). W efekcie nie wzbudzają one kontrowersji, a zakład może liczyć na wyrozumiałość mieszkańców najbliższej okolicy. W ramach działań edukacyjnych, skierowanych do otoczenia zewnętrznego, dział PR funkcjonujący w strukturze ZE PAK SA przygotowuje również artykuły prasowe wyjaśniające zasady eksploatacji odkrywek węgla brunatnego i rekultywacji terenów pokopalnianych. Mieszkańcami najbliższego sąsiedztwa zakładów są często pracownicy ZE PAK SA. Stąd, choć mowa tu o komunikacji na zewnątrz organizacji, istotną rolę odegrać może również właściwa komunikacja wewnętrzna, a sami pracownicy wchodzą w rolę ambasadorów ZE PAK SA. Również w przypadku działań komunikacyjnych, w sytuacjach, o jakich mowa powyżej, równie istotną rolę może odegrać właśnie komunikacja wewnętrzna. Tu jednak spektrum nośników informacji jest szersze: pewne działania można lepiej i dokładniej wytłumaczyć, wykorzystując m.in. ukazujący się w wersji elektronicznej Miesięcznik Grupy Kapitałowej „Kontakt”.

ZE PAK SA deklaruje również swoje wsparcie dla lokalnych inicjatyw, choć ze względu na program oszczędnościowy było ono w ostatnim czasie mniejsze niż w poprzednich latach. Celem ZE PAK SA jest wspieranie lokalnej społeczności poprzez zaangażowanie społeczne, tak by w miarę możliwości rekompensować jej te uciążliwości związane z funkcjonowaniem zakładów, w części, w której nie udaje się ich wyeliminować, ani ograniczyć.

Celem nie jest angażowanie się w spektakularne przedsięwzięcia dla uzyskania rozgłosu a docieranie do najbliższych gmin i organizacji pozarządowych z regionu. Spółka w 2019 roku wsparła finansowo 40 Międzynarodowy Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca w Koninie i organizację Regat Żeglarskich o Puchar Prezesa ZE PAK SA. Przekazano też darowiznę na rzecz Kongregacji Eremitów Kamedułów Góry Koronnej – Erem Pięciu Męczenników w Bieniszewie. ZE PAK SA od lat wspiera działalność „Międzyzakładowego Klubu Honorowych Dawców Krwi PCK Elektrownie Pątnów – Konin Grupy Kapitałowej ZE PAK”. W ubiegłym roku Spółka przekazała dodatkowe środki na organizację obchodów 50-lecia Klubu. W sierpniu każdego roku ZE PAK SA zaprasza mieszkańców regionu oraz turystów na całodzienne zwiedzanie Elektrowni Pątnów i Konin z okazji corocznego Dnia Energetyka. Tradycyjnie też ZE PAK SA włącza się we wspieranie działań Fundacji Polsat, jednej z największych organizacji pozarządowych działających na terenie Polski, która od ponad dwudziestu lat kieruje swoją pomoc do chorych dzieci i ich rodziców. Latem minionego roku w Specjalistycznym Ośrodku Szkolno-Wychowawczy imienia Janusza Korczaka w Koninie został otwarty kompleks terapeutyczny, wraz z salą gimnastyczną, którego powstanie wspólnie z Fundacją Polsat wsparł finansowo ZE PAK SA.

Powiązane ryzyka biznesowe

Ryzyka biznesowe, mogące negatywnie wpływać na wyniki i rozwój ZE PAK SA, a powiązane z obszarem oddziaływania społecznego, bezpośrednio wynikają z charakteru tego oddziaływania (np. wspomniane zachwianie równowagi hydrologicznej, czy hałas). Stanowią one zarówno uciążliwość, jak również mogą być źródłem strat materialnych osób trzecich. Może to prowadzić do sporów ze społecznością i utraty jej przychylności dla obecnych i przyszłych inwestycji, w tym tzw. społecznego przyzwolenia na działanie. Z jednej strony może powodować to wzrost skarg kierowanych przez ludność do organów administracji, wszczynanie postępowań przeciwko przedsiębiorstwu, a w przypadku potwierdzenia się zarzutów sankcje prawne i finansowe. Nieskuteczny dialog, np. na temat odszkodowań lub wykupu gruntów może również oznaczać procesy cywilne o odszkodowanie. Szczególnym zagrożeniem jest utrata społecznego zaufania i negatywna opinia o zakładzie, jako nierzetelnym inwestorze, która może zdecydowanie utrudnić uzyskanie kolejnych pozwoleń i koncesji (np. na wydobycie węgla brunatnego na nowych terenach, lecz również w przypadku wykorzystania posiadanej infrastruktury w celu realizacji inwestycji w obszarze odnawialnych źródeł energii). To z kolei może przełożyć się na większe ryzyko związane z nową inwestycją i mniejszą przychylności inwestorów i kredytodawców, a co za tym idzie na trudności w pozyskaniu kapitału.

Warto w tym miejscu nadmienić, iż pracownicy zakładów rekrutują się ze społeczności lokalnych. W konsekwencji grupy te nie są rozłączne i wszelkie ewentualne animozje ze społecznością lokalną związane np. z uciążliwościami przekładają się będą pośrednio na kulturę organizacji i atmosferę pracy i na odwrót: wszelkie istotne zdarzenia na linii pracodawca-pracownicy mogą skutkować i skutkują określonymi konsekwencjami w relacjach ze społecznością lokalną. Ten sam człowiek może bowiem występować w kilku rolach, tj. pracownika, mieszkańca społeczności lokalnej sąsiadującej z zakładem, który wystawiony jest na uciążliwości związane przykładowo z hałasem, jak również być właścicielem nieruchomości, który ubiega się o odszkodowanie lub wykup.

Kluczowe wskaźniki

Tabela 18: Kluczowe wskaźniki w obszarze wpływu społecznego

	2019	2018
Liczba awarii środowiskowych skutkujących poważnymi skażeniami	0	0
Łączna kwota zapłaconych podatków i opłat para podatkowych – ogółem	74,1 mln zł	67,3 mln zł
Łączna kwota zapłaconych podatków i opłat para podatkowych - na rzecz administracji lokalnej	45,4 mln zł	66,2 mln zł

11.3. Kwestie pracownicze

Podjęcie zarządcze

W zakresie zarządzania zasobami ludzkimi w ZE PAK SA funkcjonują rozwiązania formalne określające relacje między pracodawcą a pracownikami wynikające z przepisów prawa polskiego, m.in. regulaminy pracy wynikające z ustawy – Kodeks pracy, Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy wynikający z ustawy – Kodeks pracy, regulamin Funduszu Świadczeń Socjalnych wynikający z ustawy o zakładowych funduszach świadczeń socjalnych, działa Rada Pracowników. W ZE PAK SA funkcjonują też związki zawodowe. Zarząd ZE PAK SA w sprawach określonych w przepisach prawa informuje i konsultuje decyzje z przedstawicielami pracowników.

Równocześnie, obok rozwiązań sformalizowanych wynikających z określonych przepisów prawa lub przyjętych dobrowolnie (np. procedura rekrutacji), bieżąca działalność operacyjna opiera się o szereg rozwiązań i zwyczajowych form postępowania, które w ocenie zarządzających nie wymagają sformalizowania, a jednocześnie gwarantują skuteczne, efektywne i zgodne z normami prawnymi oraz normami współzycia społecznego zarządzanie. Spółka przestrzega przepisów prawa pracy i wymaga właściwego zachowania się pracowników zarówno we wzajemnych relacjach między pracownikami jak i między pracownikami i ich przełożonymi.

Obowiązujące w ZE PAK SA w okresie sprawozdawczym Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy zawiera zasady zatrudniania i wynagradzania pracowników. Z kolei regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych określa zasady korzystania i finansowania działalności socjalnej i mieszkaniowej na rzecz pracowników i członków ich rodzin. Zapisy obydwu dokumentów są realizowane przez zarządzających, choć jednocześnie w Spółce mają miejsce spory zbiorowe, które podlegają rozwiązywaniu w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. W okresie sprawozdawczym rozpoczęto negocjacje ze związkami zawodowymi w sprawie zawarcia nowych układów zbiorowych pracy dla spółek z Grupy ZE PAK SA.

Podstawowe aspekty związane z obszarem zarządzania ludźmi zostały też określone w Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020.

BHP

Podobnie jak w przypadku wcześniejszych obszarów najważniejsze kierunki działań w kontekście zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy zostały zdefiniowane w Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020. Równocześnie należy pamiętać o obowiązujących certyfikowanych systemach zarządzania obejmujących swoim zakresem kwestie zarządzania bezpieczeństwem, które obejmują proces produkcji energii elektrycznej i ciepłej wraz ze wszystkimi procesami pomocniczymi, zidentyfikowanymi aspektami środowiskowymi, zagrożeniami oraz wymaganiami prawnymi i innymi (zgodne w wymiarze BHP z PN-N 18001, OHSAS 18001).

Ich celem, tak jak celem Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020, jest minimalizacja poziomu wypadkowości, ze szczególnym uwzględnieniem eliminacji zdarzeń ze skutkiem ciężkim i śmiertelnym oraz podejmowanie działań organizacyjno-technicznych zmierzających do wyeliminowania lub ograniczenia narażenia pracowników na czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy takie jak hałas i zapylenie do poziomu zgodnego z normą. Równocześnie wybrane aspekty zarządcze, wpisujące się w szerszy zakres zarządzania środowiskowego regulowane są przez wewnętrzne regulaminy i zarządzenia.

W ZE PAK SA, jak już wspomniano, zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy odbywa się w oparciu o zintegrowany system zarządzania zgodny z PN-N 18001, OHSAS 18001. Jednocześnie, działania w obszarze BHP regulowane są przez zarządzenia Prezesa Zarządu, odnoszące się do szerszych aspektów, ale obejmujące kwestie BHP.

Do kluczowych dokumentów i procedur należą też Instrukcje Eksploatacji Urządzeń Energetycznych oraz Instrukcji organizacji prac eksploatacyjnych przy urządzeniach energetycznych w ZE PAK SA stwarzających możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia i życia ludzkiego (są podstawowymi dokumentami, na bazie których prowadzi się bezpieczną eksploatację urządzeń) oraz polecenia służbowe Dyrektora Elektrowni.

Identyfikacja zagrożenia na stanowisku pracy jest elementem działania ZE PAK SA w odniesieniu do wyrobów i usług, które mogą oddziaływać na środowisko pracy. Wyniki identyfikacji zagrożeń są uwzględnione w procesie planowania przy ustalaniu odpowiednich celów w odniesieniu do bezpieczeństwa i higieny pracy. Dla określenia oddziaływania ZE PAK SA na środowisko pracy prowadzi się następujące działania na stanowisku pracy: wstępny przegląd stanowiska; rozpoznanie źródła powstawania zagrożenia; identyfikowanie zagrożenia; kontrolowanie stanowisk pracy. Szacuje się ryzyko zawodowe, które uwzględnia typowe warunki działania, zatrzymania oraz uruchomienia, a także potencjalne i znaczące wpływy towarzyszące uzasadnionym sytuacjom awaryjnym. Określa się zakres badań i pomiarów na stanowiskach pracy, a także analizuje się wyniki pomiarów na stanowiskach pracy.

Prowadzone corocznie analizy wskazują, że remonty, przeprowadzone na przestrzeni lat kolejne modernizacje oraz przede wszystkim wycofanie z eksploatacji starych i budowa nowych urządzeń i instalacji, w tym jednostek wytwórczych, poza poprawą sprawności wytwarzania i obniżeniem negatywnego wpływu na środowisko naturalne, niewątpliwie przyczyniają się do poprawy warunków pracy pracowników. Poprawie ulega też techniczne bezpieczeństwo pracy poprzez eliminację lub ograniczanie zagrożenia dla stanu zdrowia i życia zatrudnionych.

Jeżeli chodzi o ocenę ryzyka zawodowego, czynnikiem powodującym zagrożenie hałasem powyżej najwyższych dopuszczalnych natężeń są elementy takie jak kotły, turbiny, pompy, wentylatory, przenośniki, przekładnie napędowe, silniki, sprzęgła, itp. Systematycznie ogranicza się liczbę narażonych na ten czynnik szkodliwy poprzez podejmowanie działań organizacyjnych i technicznych. Dzięki skuteczności wdrożonych działań korygujących oraz poprzez właściwą organizację prac wyeliminowano przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń czynników szkodliwych w środowisku pracy jakimi są pyły i hydrazyna. Inną grupą zagrożeń są czynniki niebezpieczne, których oddziaływanie na pracującego może prowadzić do urazów lub śmierci. Są to w szczególności prace szczególnie niebezpieczne oraz prace stwarzające możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego. Najistotniejszymi czynnikami w tej grupie są: wysoka temperatura, wysokie ciśnienie, prąd elektryczny, atmosfera wybuchowa i ruchome elementy maszyn.

Do czynników związanych z uciążliwością pracy zaliczyć należy niedostateczne oświetlenie i zatrudnienie w porze nocnej. Systematycznie ogranicza się liczbę narażonych na te czynniki uciążliwe poprzez podejmowanie działań organizacyjnych i technicznych (modernizacja oświetlenia placu węglowego w Elektrowni Pątnów, wyłączenie wyeksploatowanych urządzeń wytwórczych).

W 2019 roku zrealizowano kilka zadań inwestycyjnych zwiększających poziom bezpieczeństwa i higieny pracy. Zabudowano instalację centralnego odkurzenia bloków nr 1-2 w El. Pątnów, która miała na celu utrzymanie czystości i zwiększenie bezpieczeństwa pożarowego oraz zmniejszenie zagrożeń związanych z atmosferą wybuchową podczas wykonywania prac eksploatacyjnych w zakresie obsługi, konserwacji i remontów. Modernizacja oświetlenia placu węglowego w Elektrowni Pątnów miała za zadanie polepszenie aspektów związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy

polegających na wyeliminowaniu uciążliwości pracy spowodowanej niedotrzymaniem parametrów oświetlenia stanowisk pracy.

Służba BHP przeprowadza systematyczne kontrole stanowisk pracy oraz przestrzegania przepisów i zasad BHP oraz bierze udział w przeglądzie warunków pracy w ramach działania Komisji BHP ZE PAK SA. Po przeglądzie warunków pracy przeprowadzonym w 2019 roku podjęto działania korygujące mające na celu poprawę warunków pracy i zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i higieny pracy, polegające między innymi na remoncie pomieszczenia DIR, zabudowie barier ochronnych przy skarpie wzdłuż ciągu komunikacyjnego pomiędzy budynkami, odcinaniu z bezpiecznej odległości wodowskazów bezpośrednich walczaka na kotłach 5-6, przeprowadzeniu prób funkcjonalnych instalacji sygnalizacji ostrzegawczej akustycznej i świetlnej przy urządzeniach ciągów technologicznych nawęglania i dokonaniu odbioru zadania inwestycyjnego oraz inne działania wymienione w poleceniu służbowym Dyrektora Elektrowni wydanym po przeglądzie warunków pracy, w którym określone zostały terminy ich realizacji i osoby odpowiedzialne za realizację.

Powiązane ryzyka biznesowe

Wśród ryzyk powiązanych z kwestiami pracowniczymi wyróżnić należy kilka kategorii. We wszystkich obszarach funkcjonowania ZE PAK SA konieczne jest zagwarantowanie zatrudnienia na odpowiednim poziomie, poprzez pozycjonowanie ZE PAK SA, jako atrakcyjnych pracodawców w regionie. Atrakcyjny poziom wynagrodzeń na tle tych oferowanych przez innych lokalnych pracodawców, pozwalał dotychczas z jednej strony pozyskiwać nowe osoby, z drugiej wiązać ich z firmą, zapobiegając odpływowi wykwalifikowanych pracowników. Jednocześnie jednak toczący się przez wiele lat proces restrukturyzacji, sprawiał, że większość wakatów była zapelniana w oparciu o rekrutację wewnętrzną (w ramach przesunięć między działami i spółkami). Rozwiązanie takie ma jednak pewne wady, tj. brak istotnego dopływu młodych pracowników z zewnątrz. Koncentrowanie się w procesie rekrutacji na osobach już zatrudnionych w spółkach Grupy ZE PAK SA, sprawia, że średnia wieku zatrudnionych rośnie. Starzenie się załogi będzie z kolei przekładać się na wzrost liczby osób przechodzących na emeryturę.

Przeciągające się spory zbiorowe mogą w konsekwencji przekładać się na niepokoje społeczne i zastrzone relacje ze związkami zawodowymi, co stanowi kolejny czynnik ryzyka. Dlatego dialog z przedstawicielami załogi pozwala na identyfikację potencjalnych źródeł problemów a z drugiej strony daje szansę na rzetelne i kompleksowe przedstawienie ograniczeń w ramach, których działa ZE PAK SA.

Kolejnym wymiarem ryzyka powiązanego z pracownikami jest ryzyko w aspekcie BHP. Jest ono silnie uzależnione od zagrożeń na konkretnym stanowisku pracy, a wszystkie działania w obszarze zarządzania BHP koncentrują się właśnie na eliminacji lub ograniczeniu zagrożeń oraz na minimalizacji skutków wypadków, jeśli do takich dojdzie.

Jednym z najważniejszych wyzwań, z jakimi będą zmuszone zmierzyć się spółki działające w szeroko rozumianym sektorze energetycznym bazujące na paliwach kopalnych jest transformacja energetyczna, której kierunek wyznaczany jest przez politykę energetyczno-klimatyczną Polski i UE. Transformacja ta będzie wielowymiarowa, oprócz wymiaru technologicznego czy ekonomicznego będzie miała również konkretne skutki społeczne. Regiony, w których znacząca rolę odgrywa przemysł wydobywczy i energetyczny oparty na paliwach kopalnych będą się musiały zmierzyć z niekorzystnymi następstwami zmniejszania roli paliw kopalnych w gospodarce. Jest to o tyle istotne, że to właśnie te konkretne regiony odczują skumulowane skutki całego procesu, który ma dotyczyć całej gospodarki. W tym kontekście dużego znaczenia nabiera termin „sprawiedliwej transformacji”, który dopiero od pewnego czasu towarzyszy tematowi związanemu z transformacją energetyczną. Termin ten w założeniu ma definiować taki sposób odchodzenia od paliw kopalnych, aby który jednocześnie nie obciąża nadmiernym ciężarem społeczności wiązanych z regionami np. górniczymi. Wielkopolska wschodnia jest takim regionem. Spółka aktywnie włączyła się w prace tzw. „Platformy węglowej” czyli struktury na poziomie UE, która ma przygotować ramy programów wsparcia finansowego i organizacyjnego dla regionów związanych z eksploatacją węgla w Europie. W ramach wkładu Spółka opracowała szereg projektów inwestycyjnych z obszaru wytwarzania energii z OZE, magazynowania energii i wytwarzania wodoru, które chce zrealizować przy wykorzystaniu posiadanego potencjału i infrastruktury. Realizacja tych projektów, przy wsparciu preferencyjnych środków z pewnością w jakimś stopniu przyczyniłaby się do zniwelowania niekorzystnych dla regionu skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

Kluczowe wskaźniki

Tabela 19: Struktura stanu zatrudnienia na koniec roku według typu umowy (w osobach na koniec kolejnych okresów)

	2019			2018		
	kobiety	mężczyźni	łącznie	kobiety	mężczyźni	łącznie
<i>Według typu umowy</i>						
Umowa o pracę na czas nieokreślony	262	759	1021	157	739	896
Umowa o pracę na czas określony	3	1	4	2	2	4
Umowa o pracę na okres próbny	0	0	0	0	0	0
Umowa cywilno-prawna	0	13	13	2	15	17

Wykres 11: Procentowy udział poszczególnych form zatrudnienia według typów umów

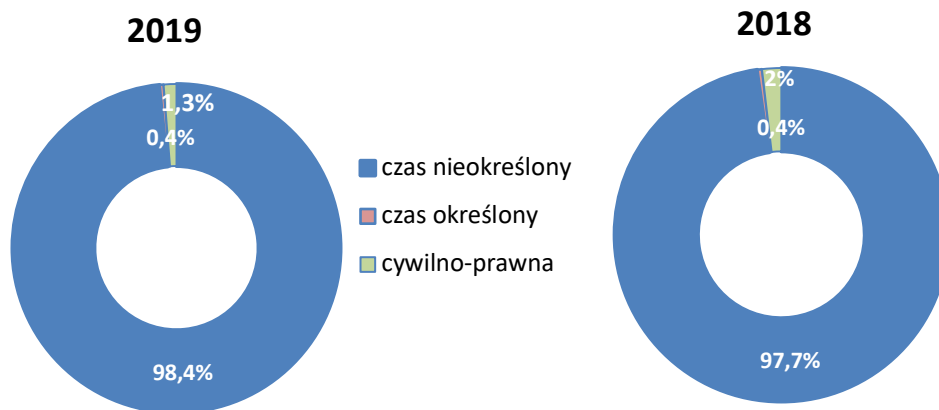

Tabela 20: Struktura stanu zatrudnienia na koniec roku według stanowiska, wykształcenia i wieku (w osobach na koniec kolejnych okresów). Struktura nie obejmuje osób zatrudnionych na podstawie umowy cywilno-prawnej

	2019			2018		
	kobiety	mężczyźni	łącznie	kobiety	mężczyźni	łącznie
<i>Według typu stanowiska</i>						
Stanowiska kierownicze	30	63	93	20	43	63
Stanowiska nie kierownicze	235	697	932	139	698	837
<i>Według wykształcenia</i>						
Wyższe (licencjackie, magisterskie, podyplomowe, w stopniu doktora, profesora)	162	312	474	109	279	388
Średnie (liceum, technikum, pomaturalne, policealne)	96	267	363	47	275	322
Zawodowe (zasadnicze, nauka zawodu)	5	138	143	2	143	145
Podstawowe (podstawowe, gimnazjalne)	2	43	45	1	44	45

ZESPÓŁ ELEKTROWNI PAŃNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI W 2019 ROKU

<i>Według wieku</i>						
Do 30 lat	7	14	21	4	18	22
Od 31 do 40 lat	43	85	128	33	85	118
Od 41 do 50 lat	73	235	308	40	235	275
Powyżej 50 lat	142	426	568	82	403	485
Ogółem	265	760	1 025	159	741	900

Wykres 12: Procentowy udział poszczególnych grup wiekowych w strukturze zatrudnienia

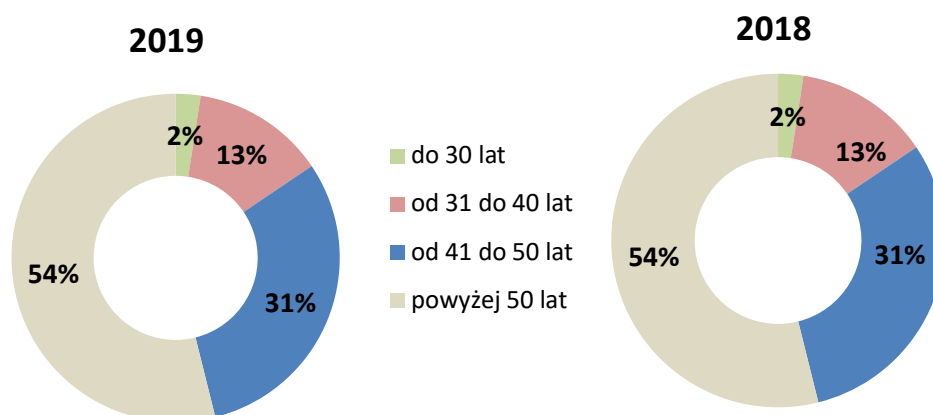

Tabela 21: Osoby nowozatrudnione w ciągu roku (w osobach w danym okresie)

	2019			2018		
	kobiety	mężczyźni	łącznie	kobiety	mężczyźni	łącznie
Do 30 lat	4	3	7	1	1	2
Od 31 do 40 lat	17	8	25	5	1	6
Od 41 do 50 lat	37	34	71	1	0	1
Powyżej 50 lat	82	57	139	0	3	3
Ogółem	140	102	242	7	5	12

Tabela 22: Odejścia z pracy w ciągu roku (w osobach w danym okresie)

	2019			2018		
	kobiety	mężczyźni	łącznie	kobiety	mężczyźni	łącznie
Do 30 lat	0	0	0	3	40	43
Od 31 do 40 lat	2	4	6	2	36	38
Od 41 do 50 lat	4	12	16	7	48	55
Powyżej 50 lat	28	67	95	22	133	155
Ogółem	34	83	117	34	257	291

Tabela 23: Różnorodność w organach Spółki (w osobach na koniec kolejnych okresów)

Liczebność	2019	2018
<i>Zarząd ZE PAK SA:</i>		
– Ogółem	5	5
– Kobiety	0	2
– Mężczyźni	5	3
<i>Rada Nadzorcza ZE PAK SA:</i>		
– Ogółem	8	8
– Kobiety	0	0
– Mężczyźni	8	8

Tabela 24: Wypadki przy pracy

	2019	2018
Ogólna liczba wypadków (poszkodowanych), w tym:	1	2
– lekkich	1	2
– ciężkich	-	-
– śmiertelnych	-	-
Ilość dni straconych	40	33
Wskaźnik częstości poszkodowanych w wypadkach ogółem (na 1000 ubezpieczonych)	1,6	2,0
Wskaźnik częstości poszkodowanych w wypadkach ciężkich i śmiertelnych (na 1000 ubezpieczonych)	0	0,246

Tabela 25: Liczba pracowników narażonych na czynniki szkodliwe dla zdrowia oraz czynniki związane z uciążliwością pracy (w osobach na koniec kolejnych okresów)

	2019	2018
Hałas	49	43
Pył	-	59
Niedostateczne oświetlenie	146	174
Wydatek energetyczny	-	-
Uciążliwość pracy – praca w porze nocnej	477	537

11.4. Kwestie środowiskowe

Podjęcie zarządcze

Podobnie jak w przypadku innych obszarów zręby polityki i podejścia zarządczego ZE PAK SA do kwestii środowiskowych zdefiniowano w Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020. Równocześnie należy pamiętać o obowiązujących certyfikowanych systemach zarządzania obejmujących swoim zakresem kwestie środowiskowe, które obejmują: procesy produkcji energii elektrycznej i ciepłej wraz ze wszystkimi procesami pomocniczymi, zidentyfikowanymi aspektami środowiskowymi, zagrożeniami oraz wymaganiami prawnymi i innymi i zawiera w sobie politykę środowiskową, za którą idą konkretne procedury, które są poddawane cyklicznym przeglądom i są optymalizowane. Celem certyfikowanego systemu zarządzania, tak jak celem Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020, jest zapewnienie stabilnego i bezpiecznego dla otoczenia procesu produkcji energii.

Równocześnie, wybrane aspekty zarządcze, wpisujące się w szerszy zakres zarządzania środowiskowego regulowane są przez wewnętrzne regulaminy i zarządzenia. Często odzwierciedlają one nie tylko obowiązujące w kraju przepisy prawa, ale również konkretne decyzje administracyjne i pozwolenia czy raporty oddziaływania na środowisko odnoszące się do konkretnego przedsięwzięcia, obiektu lub instalacji. Te ostatnie, czyli raporty oddziaływania na środowisko, a dokładnie zawarty w nich opis przewidywanych działań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, stanowi sam w sobie obowiązujący punkt odniesienia dla zarządzających poszczególnymi obiektami i instalacjami. Podejście takie jest niezmiernie ważne. Należy sobie, bowiem uświadomić, że nie uniwersalne systemy zarządzania, a właśnie raporty oddziaływania na środowisko, z jednej strony odnoszą się do specyfiki warunków danej inwestycji, z drugiej, w przeciwieństwie do wielu innych rozwiązań proceduralnych, powstają w drodze dialogu i otwartych konsultacji z otoczeniem. Dlatego też rozwiązania minimalizujące oddziaływanie na otoczenie przyrodnicze, wypracowywane są przy udziale interesariuszy (władze samorządowe, administracja, lokalna społeczność, organizacje ekologiczne).

Punktem wyjścia do polityki i opartych na niej procedurach jest charakter oddziaływania prowadzonej działalności gospodarczej na środowisko naturalne. Z nim wiążą się właśnie określone ryzyka, na które odpowiadają konkretne i wciąż doskonalone procedury i rozwiązania technologiczne. W przypadku produkcji energii w elektrowniach konwencjonalnych opalanych węglem należy wyróżnić m.in. następujące aspekty wpływu na środowisko:

- emisje związków towarzyszących spalaniu węgla np. CO₂, SO₂, NO_x,
- emisje pyłów,
- generowanie hałasu (np. na skutek pracy turbin bloków energetycznych),
- generowanie odpadów (w procesie spalania węgla brunatnego i oczyszczania spalin),
- możliwe wycieki oleju, mazutu, kwasów, skutkujące lokalnymi skażeniami środowiska gruntowo-wodnego,
- podgrzanie wód powierzchniowych, jezior (na skutek użycia wód powierzchniowych jezior w procesie chłodzenia),
- wycieki pulpy popiołowej lub wody nadosadowej do środowiska gruntowo-wodnego,
- emisja ścieków przemysłowych,
- emisja pól elektromagnetycznych,
- zagrożenie terrorystyczne, mogące skutkować skażeniem środowiska naturalnego.

Istniejące, pracujące od wielu już lat instalacje wytwórcze, były modernizowane i doposażone w rozwiązania technologiczne związane przede wszystkim z dostosowaniem ich do zaostrzających się norm środowiskowych. Dzięki modernizacji w ostatnich latach dwóch bloków w elektrowni Pątnów z jednej strony wzrosła w tych elektrowni sprawność wytwarzania (a tym samym efektywność wykorzystania paliwa) a z drugiej zmniejszyła się emisyjność, m.in. masa CO₂ przypadająca na jednostkę produkowanej energii elektrycznej. Podejście takie pozwoliło również ograniczyć emisję do atmosfery szkodliwych tlenków azotu i siarki oraz pyłów. Jednak należy mieć świadomość, że kolejne zaostrzenie norm eliminujących emisję czy też zwiększanie opłat z nią związanych ma swoje przełożenie na efektywność ekonomiczną procesu wytwarzania energii w sposób konwencjonalny, z wykorzystaniem paliw kopalnych. Dostosowywanie urządzeń wytwórczych do zaostrzonych norm i ponoszenie kosztów związanych z emisją np. CO₂ zwyczajnie może nie być racjonalne z powodów ekonomicznych, wówczas należy podejmować decyzje o wyłączeniu z eksploatacji konkretnych instalacji. W 2018 roku z eksploatacji wyłączona została elektrownia o mocy 600 MW w Adamowie, wraz z końcem 2019 roku wyłączony został blok o mocy 200 MW w elektrowni Pątnów a kolejne dwa o mocy 200 MW każdy planowane są do wyłączenia w połowie 2020 roku. Spółka w swojej działalności uwzględnia rachunek ekonomiczny, ale kieruje się też sygnałami płynącymi z otoczenia. Kierunek w jakim kształtowana jest polityka energetyczna Polski i UE zmierza do zmniejszania roli paliw kopalnych w sektorze wytwarzania energii. Wraz ze zmniejszającą się skalą działalności, zmniejsza się także oddziaływanie Spółki na środowisko.

Kluczowe parametry oddziaływania na środowisko podczas produkcji energii elektrycznej są monitorowane, często w trybie ciągłym. Podobnie sprawdzane są przypadki zgłoszeń o potencjalnych nieprawidłowościach.

W obszarze wytwarzania działania w 2019 roku koncentrowały się tradycyjnie na aspektach związanych z ochroną powietrza (emisje, imisje), gospodarką wodną i ściekową (monitoring jezior, zagospodarowanie ścieków, gospodarowanie wodą podziemną), gospodarką odpadową, emisją hałasu do środowiska.

Ochrona powietrza: emisje i imisje

W ciągu roku monitorowano wielkości emisji zanieczyszczeń w poszczególnych elektrowniach pod kątem dotrzymania obowiązujących standardów emisyjnych. Prowadzono nadzór nad poprawnością działania systemów pomiarów ciągłych, koordynowano funkcjonowanie procedur (QAL3 – procedury zapewnienia jakości podczas eksploatacji systemów monitorowania emisji spalin w ZE PAK SA zgodnej z PN-EN 14181). Monitorowano, rozliczano i raportowano limity emisji poszczególnych zanieczyszczeń takich jak SO₂, NO_x i pyłu dla elektrowni Pątnów I i elektrowni Konin objętych derogacją PPK (Przejściowy Plan Krajowy). Prowadzono nadzór nad poprawnością działania urządzeń ochronnych redukujących emisję zanieczyszczeń do powietrza. Koordynowano proces produkcji w aspekcie dotrzymania standardów i limitów emisji zanieczyszczeń do powietrza (optymalizacja procesu spalania w elektrowni

Pątnów II). Realizowano zadania w ZE PAK SA w ramach PRTR (Krajowy Rejestr Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń) poprzez pomiary i raportowanie zanieczyszczeń oraz uiszczanie opłat. Wykonywano zobowiązania finansowe za emisję zanieczyszczeń do powietrza w ramach prowadzonej działalności, tj. opłat środowiskowych i opłat karnych oraz w zakresie raportowania emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Ze względu na wpływ emisji zanieczyszczeń na najbliższe otoczenie prowadzony jest również monitoring czystości powietrza atmosferycznego w rejonie oddziaływania elektrowni Grupy (emisja zanieczyszczeń powietrza). W 2019 roku, nie stwierdzono istotnych różnic pomiędzy poziomami badanych substancji, a ich odpowiednikami mierzonymi przez stacje Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska na terenie Wielkopolski.

W kontekście emisji SO₂, NO_x oraz pyłów miniony rok był dla Spółki dość specyficzny. Porównanie odpowiednich wskaźników można znaleźć na końcu niniejszego rozdziału. Niezależnie od powyżej opisanego zmniejszenia wskaźników emisyjności na jednostkę produkcji istotny jest również fakt, że instalacje wykorzystywane w elektrowniach Pątnów I, Konin i Pątnów II ani razu w minionym roku nie przekroczyły dopuszczalnych poziomów emisji. W tym kontekście należy raczej mówić o sporych rezerwach.

Monitoring jezior

Działalność antropogeniczna przyczyniła się do powstania ekosystemu wodnego charakterystycznego tylko dla podgrzanych jezior konińskich (Gosławskie, Pątnowskie, Ślesińskie, Licheńskie, Wąsowsko-Mikorzyńskie). Jednakże konińskie elektrownie nie traktują jezior tylko jako dostępnego źródła poboru wód do chłodzenia oraz odbiornika wód podgrzanych, ale podejmują działania w celu poprawy ich czystości i w związku z tym prowadzą ciągły monitoring.

Obieg chłodzący elektrowni Pątnów I, Pątnów II i Konin pracuje w zmieniających się w ciągu roku warunkach. Zmienne są następujące parametry:

- ilości wody krążącej w obiegu,
- temperatura wody zrzutowej,
- poziomy wody w jeziorach,
- wykorzystanie jezior do chłodzenia (obieg tylko „bliski” lub obieg „daleki”).

Wszystkie wymienione powyżej parametry objęte są stałym monitoringiem. Systematyczna kontrola warunków termicznych w jeziorach i w kanałach obiegu chłodzenia elektrowni Pątnów I i Pątnów II, oraz elektrowni Konin jest prowadzona przez ZE PAK SA na zasadach określonych w pozwoleniu zintegrowanym. Kontrola ta obejmuje:

- pomiary temperatury wody powierzchniowej w 24 punktach ważnych z punktu widzenia ochrony jezior oraz eksploatacji obiegu chłodzenia; pomiary prowadzi się co najmniej raz w miesiącu (w okresie chłodnym) oraz znacznie częściej (nawet codziennie) w okresie letnim (w zależności od wysokości temperatury powietrza),
- ciągły, automatyczny pomiar temperatury wody na ujęciach z jezior Pątnowskiego i Gosławskiego,
- ciągły, automatyczny pomiar temperatury wody na zrzutach z elektrowni.

Na wszystkich obiektach układu chłodzenia założona jest sieć reperów kontrolno-pomiarowych. Pomiary stanów i przepływów wody prowadzone są w celu kontrolowania prawidłowego funkcjonowania całego obiegu chłodzącego. Służą temu m.in. łąty wodowskazowe, zamontowane na kanałach poboru i zrzutu wody oraz na jeziorach. Wahania poziomu wody w jeziorach uzależnione są od szeregu czynników, głównie o naturalnym charakterze. Z kolei możliwość wykorzystywania wody do chłodzenia pracujących bloków uzależniona jest od jej ilości i temperatury. We wszystkich jeziorach i kanałach wchodzących w skład obiegu chłodzącego wykonywany jest też jeden raz na miesiąc monitoring fizyko-chemiczny wody.

Zagospodarowanie ścieków

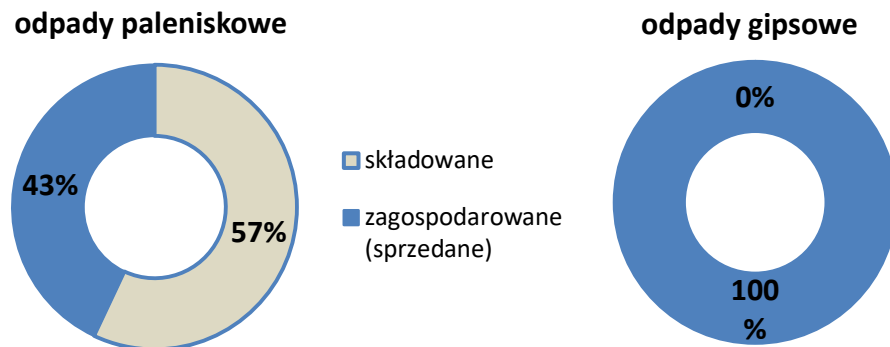
Powstające w elektrowniach ścieki, oczyszczane są w zakładowych oczyszczalniach i po uzyskaniu parametrów zgodnych z obowiązującymi przepisami, odprowadzane do odbiorników. Jednakże od wielu lat, elektrownie zapobiegając zanieczyszczeniu wody w jeziorach, podejmują działania, zmierzające do wykorzystania ścieków w układach wewnętrznych. Tak więc, ścieki z instalacji oczyszczania spalin, ścieki zaolejone z mycia podłóg przemysłowych, ścieki z płukania filtrów ze stacji uzdatniania wody pitnej, używane są do produkcji pulpy popiołowo-żuźlowej, dzięki czemu nie ma potrzeby wykorzystywania w tym celu wody z jezior, jako medium do transportu. Dodatkowo, nie zanieczyszcza się jezior substancjami chemicznymi. Poza tym ścieki z nowoczesnej stacji demineralizacji wody, wykorzystywane są w instalacji odsiarczania spalin do produkcji mlecza wapiennego.

Odpady

W ZE PAK SA główny strumień wytwarzanych odpadów stanowią odpady paleniskowe (popioły) i odpady stałe z wapienowych metod odsiarczania gazów odlotowych (gips). Wytwarzane odpady w pierwszej kolejności zagospodarowywane są przez firmy zewnętrzne w ramach odzysku odpadów. Na bazie wytwarzanych popiołów lotnych tworzone są głównie mieszanki do podbudów drogowych i spoiwa drogowe. Natomiast odpady z odsiarczania spalin

kierowane są głównie do produkcji wyrobów gipsowych, płyt kartonowo – gipsowych i do cementowni. W roku 2019 wytworzono około 519 tys. ton odpadów paleniskowych (z czego sprzedano ponad 225,2 tysiąca ton) oraz około 202 tys. ton odpadów z wapniowych metod odsiarczania gazów odlotowych (202 tysiące ton zostało sprzedane). Pozostałe ilości wytwarzanych odpadów kierowane są na składowiska odpadów należące do Spółki. Wytwarzane w ZE PAK SA odpady paleniskowe i odpady z odsiarczania spalin spełniają wymagania ochrony środowiska oraz nie zagrażają życiu i zdrowiu ludzi, co zostało potwierdzone badaniami w zakresie właściwości fizykochemicznych, toksykologicznych i ekotoksykologicznych, wykonanymi na potrzeby rejestracji substancji zgodnie z wymogami rozporządzenia REACH.

Wykres 13: Procentowy udział zagospodarowania odpadów wytworzonych w Spółce w 2019 roku

Na składowiskach odpadów zarządzanych przez ZE PAK SA w 2019 roku prowadzony był monitoring jakości wód podziemnych i powierzchniowych oraz wody nadosadowej, z częstotliwością określoną w pozwoleniach zintegrowanych i instrukcjach prowadzenia składowisk odpadów tzn. raz na kwartał. Aktualnie ZE PAK SA posiada 4 składowiska odpadów i na wszystkich w 2019 roku prowadzona była eksploatacja tzn. na:

- składowisku odpadów stałych odkrywką Pątnów (składowisko odpadów obojętnych),
- składowisku odpadów paleniskowych odkrywką Zachodnia wraz z odparowalnikiem tzw. odkrywką Wschodnią i składowiskiem odpadów stałych (składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne),
- północnym składowisku odpadów paleniskowych odkrywką Pątnów (składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne),
- składowisku odpadów paleniskowych - odkrywką Gosławice wraz z odparowalnikiem Linowiec (składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne).

Monitoring prowadzono w sieci monitoringu podstawowego i uzupełniającego. Monitoring jakości wód podziemnych wykonywany jest w sieci otworów piezometrycznych zlokalizowanych w sąsiedztwie składowisk odpadów. Jakość badanych wód podziemnych w piezometriach i studniach głębinowych w 2019 roku wahała się w klasach od I do V. Wody nadosadowe występujące na składowiskach (służące do hydrotransportu odpadów paleniskowych) charakteryzowały się wysoką mineralizacją, wysoką przewodnością elektrolityczną, wysokim odczynem pH i twardością całkowitą. Poza tym w ramach prowadzonego monitoringu składowisk odpadów dokonuje się również corocznej oceny stateczności skarp i wielkości osiadania. Większość monitorowanych skarp badanych w 2019 roku okazała się stabilna.

ZE PAK SA prowadzi również na bieżąco rekultywację nieeksploatowanych części składowisk odpadów. W 2019 roku zakończono rekultywację zamkniętej części składowiska odpadów paleniskowych odkrywki Gosławice. Łączna zrehabilitowana powierzchnia wyniosła ponad 30,8 ha.

Hałas

W ramach obowiązku monitoringu hałasu emitowanego do środowiska nałożonego pozwoleniami zintegrowanymi dla instalacji spalania paliw ZE PAK SA oraz Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. w roku 2019 wykonano pomiary hałasu z terenu elektrowni Konin oraz elektrowni Pątnów II. Wyniki z przeprowadzonych badań nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych, określonych w pozwoleniach. Z terenu elektrowni Adamów oraz elektrowni Pątnów I pomiarów hałasu nie wykonano, aktualne są wyniki pomiarów z 2018 roku.

Kontrole

W 2019 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Delegatura w Koninie przeprowadził dwie kontrole elektrowni Grupy Kapitałowej ZE PAK: Pątnów I oraz Pątnów II. Zakres wszystkich kontroli obejmował weryfikację przestrzegania przepisów i decyzji administracyjnych w zakresie ochrony środowiska.

Programy zapobiegania poważnym awariom przemysłowym

W 2019 roku przeprowadzono aktualizację programów zapobiegania poważnym awariom przemysłowym w zakresie rodzaju, ilości i rozmieszczenia substancji niebezpiecznych oraz opisu instalacji technologicznych w elektrowniach. Na podstawie wykonanej aktualizacji ilości substancji niebezpiecznych wyłącznie elektrownia Pątnów I kwalifikuje się obecnie do grupy zakładów zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Powiązane ryzyka biznesowe

Poszczególne aspekty oddziaływania na środowisko naturalne, o których mowa powyżej, rodzą określone zagrożenia dla biznesu, uszczuplając jednocześnie zasoby środowiskowe. Każdy z wyżej wymienionych aspektów może w określonych sytuacjach (np. awaria skutkująca skażeniem, czy ponadnormatywne emisje) powodować straty wizerunkowe, konflikty społeczne i utratę społecznego przyzwolenia na działanie, sankcje prawne, nałożenie kar lub inne decyzje, powodujące uszczuplenie zysków, czy w końcu konieczność poniesienia dodatkowych kosztów na ochronę środowiska. W konsekwencji oznaczać to może np. zachwianie stabilności produkcji (konieczność czasowego wyłączenia jakiejś części instalacji produkcyjnej), spadek przychodów (zmniejszenie produkcji) lub wzrost kosztów (np. konieczność usuwania skutków awarii, ale też konieczność ponoszenia dodatkowych opłat i kar związanych z emisją do środowiska, w tym emisją gazów cieplarnianych).

Dlatego też polityka i procedury przyjęte przez Grupę ZE PAK SA koncentrują się, tak jak przyjęto to w Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020, na:

- zapewnieniu mechanizmów i procedur ograniczających do minimum zagrożenia wystąpienia anomalii i odstępstw, skutkujących ponadnormatywnym oddziaływaniem na otoczenie przyrodnicze w procesie wydobywczym lub wytwórczym,
- ograniczaniu do minimum emisji do atmosfery przez optymalne kształtowanie wykorzystania istniejących w Grupie ZE PAK SA mocy wytwórczych i zapewnieniu ograniczenia do minimum ryzyka przekroczeń emisji zanieczyszczeń gazowych do atmosfery.

Warto jednak wspomnieć, że uwarunkowania środowiskowe nakładane na wytwórców konwencjonalnych są coraz bardziej rygorystyczne i należy się spodziewać kontynuacji tego trendu. W tym kontekście należy wspomnieć chociażby o konkluzjach BAT (Best Available Technology), których mają zacząć obowiązywać od 2021 roku. Przepisy dotyczące BAT zastrzegają limity emisji tlenków azotu, tlenków siarki oraz pyłów zawieszonych, które do tej pory uregulowane były dyrektywą o emisjach przemysłowych (IED). Do katalogu tych norm włączono także limity dla związków chloru i metali ciężkich, m.in. dla rtęci. Przed wytwórcami z sektora energetyki konwencjonalnej stawia to duże wyzwania organizacyjne oraz kapitałowe związane z dostosowaniem do nowych przepisów. Jednak trzeba również brać pod uwagę pewne derogacje oraz odstępstwa, które będą przysługiwały wytwórcy w określonych warunkach (np. w związku z pozostałym stosunkowo krótkim okresem eksploatacji nieuzasadniającym ponoszenia niewspółmiernych nakładów).

W kontekście wpływu działalności prowadzonej przez ZE PAK SA na środowisko istotne znaczenie ma fakt, że kierunki strategii realizowanej przez Spółkę zakładają proces transformacji profilu wytwarzania energii ze źródeł konwencjonalnych w kierunku odnawialnych źródeł energii. Przygotowywane obecnie projekty inwestycyjne zakładają wykorzystanie potencjału rekultywowanych terenów, użytkowanych uprzednio w działalności wydobywczej, w kierunku przygotowania ich pod lokalizację dla farm fotowoltaicznych i wiatrowych. Tak ukierunkowana strategia przyczyni się w przyszłości w znaczący sposób do minimalizacji ryzyk wynikających z wpływu obecnej działalności na środowisko.

Kluczowe wskaźniki

Tabela 26: Emisja CO₂ (tysiące ton/TWh)

	2019	2018
Emisja CO ₂ w ZE PAK SA na jednostkę produkcji	1,07	1,11

Wykres 14: Emisja CO₂ w ZE PAK SA na jednostkę produkcji (mln ton/TWh)

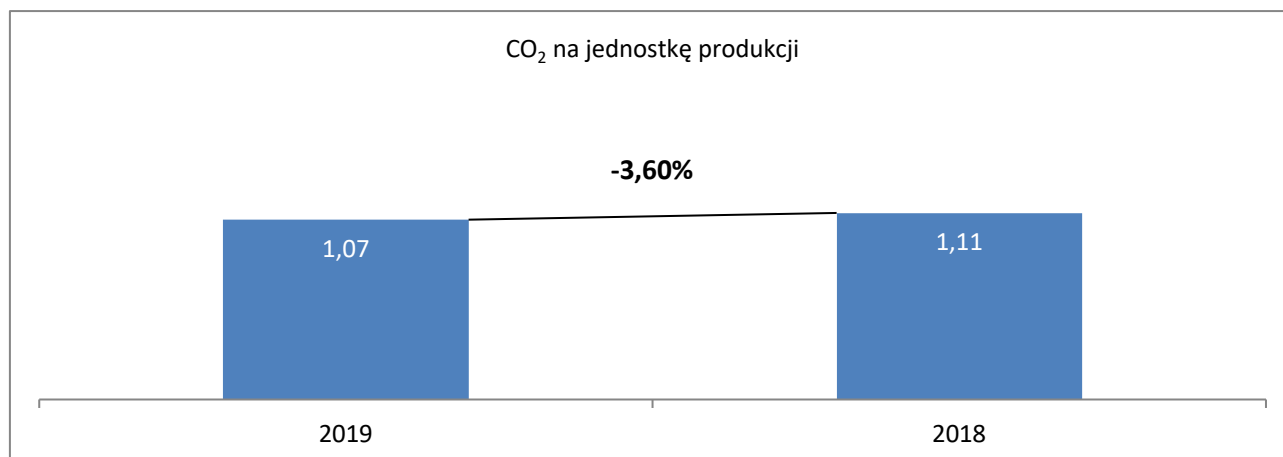

Tabela 27: Emisja SO₂, NO_x i pyłów do atmosfery (tysiące ton/TWh)

	2019	2018
Emisja SO ₂ w ZE PAK SA na jednostkę produkcji	0,82	0,92
Emisja NO _x w ZE PAK SA na jednostkę produkcji	1,34	1,46
Emisja pyłów w ZE PAK SA na jednostkę produkcji	0,16	0,16

Wykres 15: Emisja SO₂, NO_x i pyłów do atmosfery na jednostkę produkcji (tysiące ton/TWh)

Tabela 28: Naruszenie norm środowiskowych (%)

Wyemitowana ilość wynikająca z przekroczenia norm w stosunku do całkowitej ilości emisji	2019	2018
SO ₂	0,00	0,00
NO _x	0,00	0,00
Pyły	0,00	0,00

11.5. Kwestia poszanowania praw człowieka

Podejście zarządcze

Analizując kwestie związane z poszanowaniem praw człowieka należy wyróżnić dwa kluczowe aspekty związane z poszanowaniem prawa do zrzeszania się i strajku oraz szacunkiem dla niezbywalnych praw jednostki.

Jak już wspomniano wcześniej w Spółce działa Rada Pracowników wybrana w oparciu o obowiązujące w tym zakresie przepisy. Działa też szereg organizacji związkowych funkcjonujących na podstawie ustawy o związkach zawodowych. Zarząd Spółki w sprawach określonych w przepisach prawa informuje i konsultuje decyzje z przedstawicielami pracowników (Rada Pracowników, związki zawodowe). W ocenie zarządzających swoboda zrzeszania się w związkach zawodowych oraz prawa pokrewne są zapewnione.

W wymiarze odnoszącym się do jednostki i zapewnienia jej szacunku, co oznacza poszanowanie dla różnorodności i jednoczesny brak akceptacji dla jakichkolwiek form dyskryminacji, obok poszanowania i egzekwowania regulacji prawnych, które szacunek taki gwarantują (np. Kodeks pracy), w ZE PAK SA został przyjęty Kodeks Etyki. Nie tylko gwarantuje on wyżej wymienione prawa jednostki, ale sam w sobie stanowi narzędzie, pozwalające na rozstrzygnięcie potencjalnych konfliktów. Zawiera mechanizm zarówno rozstrzygnięcia wątpliwości, jak również zgłaszania podejrzeń o potencjalnych zrachowaniach łamiących postanowienia Kodeksu Etyki. Warto wspomnieć, że Kodeks Etyki piętnuje również inne zachowania łamiące prawa człowieka, jak na przykład praca dzieci, praca przymusowa, czy praca niewolnicza.

Powiązane ryzyka biznesowe

Brak poszanowania dla praw człowieka, w tym wspomnianego prawa do zrzeszania się i strajku, oznaczałoby nie tylko naruszenie prawa krajowego (i w konsekwencji sankcje), ale mogłoby również prowadzić do niepotrzebnej eskalacji konfliktów na linii pracodawca-pracownicy. Mimo istniejących różnic zdań, objawiających się np. sporem zbiorowym, zarządzający ZE PAK SA, doceniają rolę związków zawodowych. Teoretyczne zaostrzenie sporów, przy jednoczesnym braku dialogu, może prowadzić do akcji strajkowych i zagrozić stabilności produkcji. Organizacje związkowe, jak i zarządzający, mimo sporów i różnej oceny sytuacji (np. w kategoriach podejścia krótko i długookresowego), są nastawione konstruktywnie i mają świadomość konsekwencji ekonomicznych ewentualnego zachwiania stabilności dostaw energii. Konsekwencje takie mogłyby dotyczyć nie tylko Spółki, ale również systemu energetycznego kraju.

Jeżeli chodzi o ryzyko nieposzanowania praw jednostki, to tego typu przypadki mogą nie tylko narazić ZE PAK na spory sądowe i konieczność wypłaty odszkodowań, ale są one przede wszystkim realnym zagrożeniem dla kultury organizacji, atmosfery pracy, a tym samym jej efektywności. Wiąże się też z ryzykiem utraty cennych pracowników, czy też, poprzez dyskryminację, niemożliwością pełnego wykorzystania ich potencjału (np. awans osób o niższych kompetencjach, przy jednoczesnym hamowaniu awansu osób dyskryminowanych).

Wszelkie przypadki nieposzanowania praw człowieka w ZE PAK SA oznaczają też wymierne ryzyko reputacyjne, co z kolei przy eskalacji tego typu zjawisk może wpływać na utratę społecznego przyzwolenia na działanie.

Kluczowe wskaźniki

Tabela 29: Kluczowe wskaźniki w obszarze poszanowania praw człowieka

	2019	2018
Liczba przypadków zgłoszeń o podejrzeniu zachowań nieetycznych w ramach mechanizmów przewidzianych kodeksem etyki dotyczących naruszenia praw jednostki	0	2
Współczynnik uzwiązkowienia	56,29%	55,78%
Liczba sporów, w których organizacje związkowe powołują się na przepisy ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych	3	2
Liczba dni pracy utraconych w związku z akcjami strajkowymi	0	0

11.6. Kwestie związane z przeciwdziałaniem korupcji

Podjęcie zarządcze

Jednym z celów Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020 jest zapewnienie wysokiej jakości i wciąż doskonalonego systemu zarządzania, który w procesie podejmowania decyzji uwzględniałby ich społeczne i środowiskowe aspekty. Jednym z wymiarów takiego systemu zarządzania są rozwiązania związane z przeciwdziałaniem potencjalnej korupcji i innym nieakceptowalnym nieetycznym zjawiskom. Zagrożenie tego typu zjawiskami zależy m.in. od ekspozycji na ryzyko zachowań korupcyjnych (np. skala realizowanych inwestycji i zamówień), kultury organizacyjnej i wartości etycznych oraz skuteczności systemu kontroli.

Skala zawieranych kontraktów i podejmowanych inwestycji uzależniona jest od czynników innych niż zagrożenie zjawiskami korupcyjnymi. Jest z reguły konsekwencją przyjętej strategii rozwoju, dlatego z punktu widzenia zarządczego w zakresie przeciwdziałania korupcji, należy traktować ją jako czynnik niezależny. Czym innym jest oczywiście sposób realizacji samych kontraktów, w tym np. sposób doboru, oceny i selekcji dostawców i podwykonawców. Jeżeli chodzi o ich dobór kwestie te regulowane są w ZE PAK SA w procedurach systemów zarządzania.

Czynnikiem wpływającym na stopień zagrożenia tego typu zjawiskami jest właściwa kultura organizacyjna, tj. kultura oparta o wartości etyczne oraz o takie rozwiązania instytucjonalne, które wyposażają pracowników w narzędzia umożliwiające m.in. określenie, jakie zachowania są uznawane w organizacji za właściwe, a jakie za niewłaściwe. Promowanie wartości etycznych pozwala na rozstrzygnięcie potencjalnych konfliktów interesów, rozstrzygnięcia wątpliwości w tym zakresie, jak również zgłaszanie podejrzeń o potencjalnych zachowaniach nieakceptowalnych, w tym noszących znamiona korupcji. Z tego też powodu, realizując postanowienia Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020 Zarząd ZE PAK SA zdecydował się przyjąć w 2017 roku Kodeks Etyki.

Kolejnym aspektem, na który należy zwrócić uwagę analizując system przeciwdziałania zjawiskom korupcyjnym, jest system kontroli wewnętrznej. „Regulamin Audytu Wewnętrznego Zespołu Elektrowni Pątnów Adamów Konin SA” ustala zasady organizacji i funkcjonowania audytu wewnętrznego, który zapewnia systematyczne oraz metodyczne podejście do oceny i doskonalenia skuteczności procesów zarządzania ryzykiem, kontroli i zarządzania organizacją. Obejmują one badanie i ocenę działań komórek organizacyjnych ZE PAK SA pod kątem: gospodarności, legalności, celowości, rzetelności oraz przejrzystości dokumentacji (procesów). Celem działań kontrolnych jest ujawnianie niewykorzystanych rezerw gospodarczych, wykrywanie nieprawidłowości i nadużyć w działalności jednostek organizacyjnych oraz ustalenie przyczyn i skutków stwierdzonych nieprawidłowości oraz osób za nie odpowiedzialnych, a także opracowanie wniosków i zaleceń pokontrolnych. Wśród nieprawidłowości i nadużyć znajdują się również wszelkie działania mogące nosić znamiona łapownictwa i korupcji.

System kontroli wewnętrznej obejmuje: samokontrolę prawidłowości wykonywania pracy, kontrolę funkcjonalną oraz kontrolę instytucjonalną (realizowaną właśnie przez komórkę audytu wewnętrznego). W ramach kontroli instytucjonalnej, jednostka kontroli wewnętrznej sprawdza działalność organizacji, jako całości, reagując na potrzeby zgłaszane przez Zarząd i Radę Nadzorczą zgodnie z regulaminem kontroli (m.in. dokonuje oceny koordynacji działań między stanowiskami pracy i jednostkami organizacyjnymi, oceny systemu tworzenia oraz obiegu dokumentacji i informacji itp.) z częstotliwością zależną od zidentyfikowanych obszarów ryzyka i poziomu istotności ryzyka, a także od roli kontroli w jego redukowaniu. W tym kontekście, czynności jednostki kontroli wewnętrznej są uzupełnieniem kontroli podstawowej i bieżącego nadzoru i mają na celu ujawnienie słabych stron bądź luk w organizacji i funkcjonowaniu systemu kontroli wewnętrznej. Kontrole mają charakter planowy (zgodnie z planem rocznym, zatwierdzonym przez Zarząd), doraźny (na polecenie Zarządu lub Rady Nadzorczej) oraz sprawdzający.

Obowiązujące ZE PAK SA procedury zakupowe opisane w systemie zarządzania regulują również kwestie wyboru dostawców. ZE PAK SA wdrożyła Zintegrowany System Zarządzania, w ramach którego w Sektorze 5.3 „Wspomaganie realizacji wyrobu / usługi” obowiązują m.in. dwie procedury 5.3 – 01 „Ocena dostawców” oraz 5.3 – 02 „Identyfikacja i identyfikowalność”. Warunkiem podstawowym przy wyborze dostawców jest to, aby byli to dostawcy specjalistyczni, spełniający uzgodnione warunki techniczne i handlowe oraz gwarantujący 100% wiarygodności dostaw. Dodatkowo dostawcy, których wyroby decydują w sposób bezpośredni o jakości energii elektrycznej i cieplnej, podlegają kwalifikacji na podstawie bieżącej współpracy z dostawcami, kontroli dostaw i okresowej ich oceny między innymi poprzez ich audytowanie jak i również aktualizację listy kwalifikowanych dostawców. System zarządzania wprowadza też „Arkusze oceny dostawcy”. Obok oczywistych czynników takich jak np. jakość dostaw, poziom i stałość cen oraz warunki płatności, bierze pod uwagę np. terminowość czy posiadanie przez dostawców certyfikowanych systemów zarządzania.

Spółka ZE PAK SA jest odpowiedzialna za dokonywanie zakupów w obszarze wytwarzania energii elektrycznej. Sam proces zakupowy zdefiniowany został w ZE PAK SA przez Regulamin Wyboru Dostawców. Proces ten wspierany jest przez elektroniczną platformę zakupową, która eliminuje pewne zagrożenia, np. uniemożliwia zapoznanie się ze złożonymi już ofertami przed terminem. Tym samym eliminuje ryzyko, że nieuczciwy pracownik przekazałby informacje o ofertach konkurencyjnych dostawcy, który ofertę dopiero opracowuje. Warto zwrócić uwagę na fakt, że

w procesie dokonywania zakupów wykorzystuje się opcję aukcji na platformie elektronicznej, która przeprowadzana w czasie rzeczywistym, ogranicza możliwość nieetycznego porozumienia się potencjalnym dostawcą. Co więcej, pracownicy do momentu zamknięcia aukcji nie mają możliwości obserwowania jej przebiegu, tj. ofert składanych przez poszczególnych oferentów. Mogą się z nimi zapoznać dopiero po zamknięciu procesu aukcyjnego.

Obszar zakupów podlega kontroli pracowników audytu wewnętrznego, również pod kątem potencjalnego występowania zjawisk o charakterze korupcyjnym. Kontrole mogą mieć charakter kontroli planowych, jak również doraźnych. Pracownicy jednostki kontroli wewnętrznej mają dostęp do wszystkich informacji i sprawozdań niezbędnych do wykonania czynności kontrolnych w sposób rzetelny i obiektywny. Jednocześnie, audytorzy zobowiązani są do bieżącego informowania kierującego audytem o przebiegu audytu i trudnościach napotkanych w toku realizacji zadań kontrolnych. Ocenę realizacji celu przeprowadzonej kontroli kierujący audytem prezentuje Zarządowi lub Radzie Nadzorczej. Kontrolujący są uprawnieni do: wstępu i wjazdu do wszystkich obiektów i pomieszczeń kontrolowanej jednostki; wglądu do wszelkich urządzeń rejestrujących i ewidencyjnych, a także planów, sprawozdań, protokołów i notatek służbowych, korespondencji służbowej oraz wszelkich innych dokumentów i materiałów związanych z działalnością kontrolowanej jednostki; okresowego asystowania przy wszelkich czynnościach związanych z działalnością kontrolowanej jednostki; żądania od kierownika i pozostałych pracowników kontrolowanej jednostki udzielania wyjaśnień oraz informacji (ustnych i pisemnych) związanych z przedmiotem kontroli; zwracania się z wnioskiem do kierownika kontrolowanej jednostki o przeprowadzenie we wskazanym terminie częściowej lub całkowitej inwentaryzacji określonych składników majątkowych oraz zlecenie dokonania odpowiednich obliczeń, sporządzenia wykazów, zestawień analitycznych, odpisów, kopii, wyciągów itp.; przyjmowania od pracowników i innych osób oświadczeń w sprawach związanych z działalnością kontrolowanej jednostki; ustalania stanów rzeczywistych w drodze pomiarów, szkiców sytuacyjnych oraz zdjęć fotograficznych i nagrań itp.; dokonywania niezbędnych czynności celem zabezpieczenia dowodów i mienia w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości; występowania do zarządzającego audyt z wnioskiem o powołanie ekspertów i biegłych, w przypadku uzasadnionej potrzeby dokonania ekspertyzy; zwracania się do kierownika kontrolowanej jednostki o zapewnienie wszelkich środków niezbędnych do sprawnego przeprowadzenia kontroli oraz operatywnej realizacji wniosków wynikających z ustaleń kontroli; wykonywania czynności kontrolnych w czasie wybranym przez kontrolującego oraz rozszerzania tematyki kontroli w uzasadnionych przypadkach bez uzyskania dodatkowej zgody zarządzającego kontrolę. Kierownik kontrolowanej jednostki obowiązany jest zapewnić kontrolującemu odpowiednie warunki pracy oraz udzielić wszelkiej pomocy technicznej, niezbędnej do sprawnego przeprowadzenia kontroli.

W przypadku stwierdzenia w toku audytu okoliczności grożących niebezpieczeństwem dla zdrowia i życia ludzkiego, a także okoliczności skutkujących stratami w mieniu, z powodu niegospodarności, niedbalstwa bądź marnotrawstwa lub czynu mającego znamiona przestępstwa, kontrolujący występuje z pisemnym wnioskiem do kierownika kontrolowanej jednostki, który zobowiązany jest do natychmiastowego podjęcia stosownych działań eliminujących powyższe zjawiska. Kontrolujący niezwłocznie powiadamia zarządzającego audyt i zabezpiecza dokumenty oraz przedmioty stanowiące dowody niegospodarności, przestępstwa. Dalej osoba zarządzająca audyt po otrzymaniu opinii prawnej podejmuje decyzję o powiadomieniu organów ścigania.

Równoległe każdy zatrudniony w ZE PAK SA w przypadku, w którym podejrzewa, że jest świadkiem zachowań nieetycznych, w tym noszących znamiona korupcji, ma nie tylko możliwość, ale też obowiązek zgłoszenia informacji o tym z wykorzystaniem mechanizmów przewidzianych Kodeksem Etyki oraz procedurą zgłaszania naruszeń wdrożoną w ZE PAK w grudniu 2019 roku. Może w tym celu skontaktować się z przełożonym lub z osobą wskazaną przez Zarząd i pełniącą funkcję Rzecznika Etyki. Zgłoszenie takie jest analizowane, a pracownikowi, który przekazał informację, nawet jeśli się ona nie potwierdzi, ale została przekazana w dobrej wierze, nie mogą grozić żadne konsekwencje i będzie on chroniony przed wszelkimi działaniami odwetowymi.

Powiązane ryzyka biznesowe

Ryzyko zachowań korupcyjnych towarzyszy każdemu przedsiębiorstwu, a przypadki podejmowania decyzji przez skorumpowanych pracowników prowadzą m.in. do nieoptymalnych wyborów w procesach zakupowych, tak w rozumieniu zawyżenia ceny, jak również np. niewłaściwej jakości produktów lub usług, nieterminowej dostawy lub wykonania usług, czy też przyzwolenia skorumpowanego pracownika na inne, niewłaściwe zachowanie kontrahenta (np. łamanie przepisów, nierealizowanie napraw gwarancyjnych, itp.). Oczywiście korupcja i łapownictwo mogą przybierać szereg innych form i być związane również z wręczaniem korzyści przez pracowników organizacji urzędnikom za wydanie przychylniej decyzji, itp. W konsekwencji dla organizacji może oznaczać zagrożenia związane z nieuzasadnionym wzrostem kosztów, jak również np. ogromne straty wizerunkowe.

Jednocześnie, z punktu oceny ekspozycji ZE PAK SA na ryzyko korupcji istotna jest relatywnie niewielka skala zamówień o dużej wartości. W przeciwieństwie do wielu innych wytwórców energii elektrycznej, ZE PAK SA opiera swój model biznesowy o silnie zintegrowany łańcuch wartości, tj. produkcja energii odbywa się w oparciu o własne zasoby surowcowe. Tym samym zaopatrzenie w surowce następuje wewnątrz organizacji (rozumianej jako grupa kapitałowa), a nie od podmiotów zewnętrznych. Również prace serwisowe w wielu przypadkach wykonywane są przez

podmioty z Grupy ZE PAK SA. W konsekwencji zakupy produktów i usług z zewnątrz ograniczane są do minimum, co przyczynia się z kolei do ograniczenia ryzyka, choć oczywiście go nie eliminuje. Ryzyko korupcji może wzrastać w przypadku realizowania istotnych inwestycji (np. budowa lub modernizacja bloków energetycznych lub infrastruktury kopalń odkrywkowych). Niemniej w 2019 roku nie realizowano żadnych dużych inwestycji ani modernizacji.

Kluczowe wskaźniki

Tabela 30: Kluczowe wskaźniki w obszarze związanym z przeciwdziałaniem korupcji

	2019	2018
Liczba przypadków podejrzeń o zachowania korupcyjne zgłoszonych organom ścigania	0	0
Liczba osób skazanych prawomocnym wyrokiem za przestępstwo o charakterze korupcyjnym	0	0

12. POZOSTAŁE INFORMACJE

12.1. Istotne postępowania sądowe

Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA oraz spółki konsolidowane w ramach Grupy nie były w 2019 roku stroną w istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej z wyjątkiem opisanych poniżej.

Postępowanie w sprawie zwrotu nadpłaty podatku akcyzowego

W świetle przepisów obowiązujących na terenie Unii Europejskiej a w szczególności przepisów art. 21 ust. 5 Dyrektywy energetycznej, w związku z art. 6 ust. 1 Dyrektywy horyzontalnej, po dniu 1 stycznia 2006 roku przedmiotem opodatkowania podatkiem akcyzowym jest sprzedaż energii na ostatnim etapie obrotu tzn. sprzedaż przez dystrybutora ostatecznemu odbiorcy (konsumentowi). Nie podlega opodatkowaniu tym podatkiem wcześniejszy etap obrotu, np. między producentem energii elektrycznej, a jej dystrybutorem. W takim przypadku obowiązek podatkowy powstaje w momencie dostawy energii elektrycznej konsumentowi.

Od dnia 1 marca 2009 roku weszła w życie ustawa z dnia 6 grudnia 2008 roku o podatku akcyzowym, zgodnie z którą sprzedaż energii elektrycznej podmiotowi, który nie jest jej odbiorcą końcowym, nie podlega opodatkowaniu akcyzą.

W związku z powyższym ZE PAK SA na podstawie art. 75 § 1, w związku z art. 75 § 2 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 1997 roku Nr 137, poz. 926, z późniejszymi zmianami) złożyła wnioski o stwierdzenie nadpłaty podatku akcyzowego za lata 2006, 2007, 2008 oraz styczeń i luty 2009 roku na łączną kwotę około 626 mln złotych, uzasadniając to tym, że na podstawie przepisów prawa obowiązującego na terenie Unii Europejskiej oraz orzecznictwa Wojewódzkich Sądów Administracyjnych, wykonywane przez ZE PAK SA czynności nie podlegają opodatkowaniu podatkiem akcyzowym. Poszczególne wnioski były rozpatrywane na szczeblach: Urzędu Celnego w Kaliszu, Izby Celnej w Poznaniu a także Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego. Z uwagi na stanowisko judykatury przedstawione w trakcie prowadzonych postępowań sądowych, wysokość nadpłaty, o zwrot której wnosi Spółka, uległa ostatecznie zmniejszeniu do kwoty poniesionego uszczerbku, wynikającego ze sporządzonych analiz ekonomicznych, tj. do kwoty około 108 mln złotych.

Ponadto, w związku z wyrokami Sądów Administracyjnych w sprawach innych spółek energetycznych w przedmiocie nadpłaconego podatku akcyzowego oraz uchwałą I GPS 1/11 Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 22 czerwca 2011 roku (gdzie NSA uznał, że przeniesienie ciężaru podatku w cenie wyłącza możliwość zwrotu nadpłaty), niezależnie od toczącego się postępowania administracyjnego, w dniu 10 lutego 2012 roku Spółka zainicjowała postępowanie na drodze cywilnoprawnej, składając do Sądu Rejonowego Warszawa Śródmieście zawiązanie Skarbu Państwa do próby ugodowej na kwotę 626 406 tysięcy złotych. Do zawarcia ugody nie doszło, gdyż na rozprawie w dniu 16 kwietnia 2012 roku sygnatura akt VI Co 311/12 przedstawiciele Skarbu Państwa nie zgodzili się na ugody.

Równolegle, oczekując na wyniki postępowań podatkowych w sprawie wcześniej złożonych wniosków o nadpłatę Spółka złożyła na piśmie w dniu 14 września 2012 roku w Izbie Celnej w Poznaniu dodatkowe wyjaśnienia w postaci wyników szczegółowej analizy ekonomicznej, której celem było wykazanie czy Spółka poniosła uszczerbek związany z zapłatą podatku akcyzowego, do którego nie była zobowiązana. Ostatecznie wszystkie wnioski trafiły na wokandę NSA. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania wszystkie sprawy zarówno przed sądami jak i organami podatkowymi zostały już zakończone. Doprecyzowując:

- 22 sprawy za okres styczeń 2006 – listopad 2007 roku – na rozprawach przeprowadzonych w dniach 10 i 11 kwietnia 2018 roku NSA oddalił skargi kasacyjne Spółki w ww. 22 sprawach;
- postępowanie za listopad 2006 roku zostało zakończone negatywnym wynikiem NSA z dnia 8 grudnia 2011 roku;
- postępowanie za lipiec 2008 roku – na rozprawie w dniu 29 kwietnia 2015 roku NSA oddalił skargę kasacyjną Spółki i wskazał, że w pełni podziela stanowisko zajęte przez WSA w Poznaniu w wyroku, od którego została złożona skarga kasacyjna;
- 14 postępowań za okresy grudzień 2007 – luty 2009 – pismami z dnia 15 października 2019 roku Spółka wycofała skargi kasacyjne w ww. 14 sprawach, albowiem z uwagi na ukształtowaną negatywną linię orzecniczą NSA, Spółka nie widziała szans na uzyskanie pozytywnego rozstrzygnięcia. Tym samym, kierując się racjonalnością, Spółka skierowała wnioski o wycofanie wcześniej złożonych skarg, odzyskując w ten sposób uiszczone wpisy sądowe w kwocie ok. 200 tys. złotych.

Niezależnie od powyższego postępowania ZE PAK SA złożyła skargę na działanie polskich organów do Komisji Europejskiej (dalej: KE) w trybie art. 258 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. W wydanej opinii KE, mogła zobligować polskie organy podatkowe do wydania korzystnego dla ZE PAK SA rozstrzygnięcia. W dniu 21 marca 2017 roku do ZE PAK SA dotarł „preclosure letter” z KE, w którym to piśmie wstępnie odmówiono słuszności stanowisku ZE PAK SA, dając jednocześnie prawo do ponownego wypowiedzenia się w sprawie, z czego ZE PAK SA skorzystała. W dniu 9 czerwca 2017 roku do KE ponownie zostało wysłane pismo podsumowujące argumentację ZE PAK SA w kwestii zwrotu nadpłaconej akcyzy. Aktualnie ZE PAK SA oczekuje na zajęcie przez KE ostatecznego stanowiska w opisywanej sprawie. W dniu 4 marca 2019 roku Komisja Europejska zajęła ostateczne stanowisko, z którego wynikało, iż nie znajduje ona podstaw do zakwestionowania działań polskich organów podatkowych i sądów.

Tym samym, odpadła ostatnia przesłanka, która miała przyczynić się do uzyskania przez Spółkę pozytywnych rozstrzygnięć przed NSA.

12.2. Istotne osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju

W okresie minionego roku Spółka nie dokonała istotnych nakładów finansowych na prace badawczo-rozwojowe.

12.3. Informacja o dokonaniu wyboru firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Zgodnie z oświadczeniem Rady Nadzorczej, wyboru firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego dokonano zgodnie z przepisami, w tym dotyczącymi wyboru i procedury wyboru firmy audytorskiej. Firma audytorska oraz członkowie zespołu wykonującego badanie spełniają warunki do sporządzenia bezstronnego i niezależnego sprawozdania z badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z obowiązującymi przepisami, standardami wykonywania zawodu i zasadami etyki zawodowej. Przestrzegane są obowiązujące przepisy związane z rotacją firmy audytorskiej i kluczowego biegłego rewidenta oraz obowiązkowymi okresami karencji. Spółka posiada politykę w zakresie wyboru firmy audytorskiej oraz politykę w zakresie świadczenia na rzecz emitenta przez firmę audytorską, podmiot powiązany z firmą audytorską lub członka jego sieci dodatkowych usług niebędących badaniem, w tym usług warunkowo zwolnionych z zakazu świadczenia przez firmę audytorską.

12.4. Informacje na temat badania sprawozdania finansowego

Firmą audytorską dokonującą badania sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest PricewaterhouseCoopers Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp.k. Umowa dotycząca badania sprawozdania finansowego Spółki oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy została zawarta 28 sierpnia 2018 roku na okres 2 lat.

W 2019 roku, do dnia publikacji sprawozdania, wykonywane były przez firmę audytorską uzgodnione procedury związane z weryfikacją wyliczenia kowenantów zapisanych w umowie kredytowej ZE PAK SA.

Informacja na temat wynagrodzenia firmy audytorskiej została przedstawiona w punkcie 38 sprawozdania finansowego ZE PAK SA za 2019 rok.

12.5. Prognozy finansowe

Spółka nie publikowała prognoz finansowych dotyczących 2019 roku i nie będzie przedstawiać również prognozy na 2020 rok.

Wszelkie pozostałe informacje, których ujawnienia wymagają przepisy, a których nie ujawniono w niniejszym sprawozdaniu zarządu z działalności nie dotyczą jednostki.

Konin, dnia 3 kwietnia 2020 roku

PODPISY:

Henryk Sobierajski
Prezes Zarządu

.....

Zygmunt Artwik
Wiceprezes Zarządu

.....

Paweł Markowski
Wiceprezes Zarządu

.....

Paweł Lisowski
Wiceprezes Zarządu

.....

Maciej Nietopiel
Wiceprezes Zarządu

.....